

Eggert begrijpt het!

*Aart Grimme
In de
bannerij van
Bronckhorst*

EGGERT BEGRIJPT HET!

EGGERT BEGRIJPT HET!

DOOR

AART GRIMME

Mer illustraties van H. H. Prah!l

DERDE DRUK

UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH BV. - NIJKERK

ISBN 90 266 4387 X

1. EGGERT GAAT EEN EINDJE OM

Najaar 1340.

Eggert staat met gespitse oren bij de baanderdeuren achter op de deel. Hij kijkt naar de lemen wand, waar in een hoek wat stokken tegen de muur staan. Even aarzelt hij. Zal hij die stevige koeze¹ nemen? Nee, die is veel te zwaar. Hij pakt een elzetak. Die is beter geschikt voor het werk, dat hij straks gaat doen.

Dat werk . . .

Er glijdt een brede lach over zijn glunder jongensgezicht. Geen wonder! Gisteren heeft vader Lambert tegen zijn jongen gezegd: „Eggert, luister eens even. Jij bent nu veertien jaar en ik kan je nu wel wat anders dan ganzenhoeden toevertrouwen. Jij gaat deze keer mee met de varkenshoeders. Ik heb heer Gijsbert van Bronckhorst het eikelgeld betaald en Conraad is al een paar dagen bezig om de nachthokken in de bossen in orde te maken. Hij zal alles zo langzamerhand wel klaar hebben. Als je wat weten wilt, vraag je het maar aan hem. Let goed op onze dieren en denk vooral om Roeg, ons leidvarken. Het is het beste dier, dat we hebben. Ik reken op je, gesnapt!”

Of Eggert het gesnapt heeft! Hij is dolgelukkig, dat vader hem dit toevertrouwt. Dit is nog eens wat anders dan op de ganzen passen. Mee, de bossen in! Het ligt er nu bezaaid met eikels. Vader moet net als de andere boeren wel iets aan de heer van

¹ Soort knuppel.

Bronckhorst betalen, maar dat heeft hij er graag voor over. Eikels! Een best voedsel voor de varkens. En hij, Eggert, mag mee.

Hij laat de elzetak eens door zijn vingers glijden en zwiept er-mee tegen de zware eiken balk, die de ene wand schoort.

Waar blijft de boer van de Hahnezate nu met zijn boerhoorn¹? Als hij het teken geeft, zullen alle varkens de bossen ingedreven worden. Het is nog wel vroeg, maar het eerste licht van de jonge dag speelt al langs de boomtoppen.

Eggert kan haast niet langer wachten.

Maar dan . . . hoor! Zwaar golft de roep van de boerhoorn door de ochtendstilte. Direct daarop worden de hokken losgegooid. Ook Eggert kan aan de slag.

„Vooruit! Hop . . . tsk . . . tsk . . . vooruit!”

Gewapend met zijn elzetak drijft hij de varkens van zijn vader de vrijheid in, het kronkelende zandweggetje op, dat naar de bossen voert. Hij holt achter de dieren aan, dan naar links, dan naar rechts, dan staat hij weer stil, want de knorrende flaporen hebben belangstelling voor alles wat maar eetbaar is en willen overal even rondsuffelen.

Roeg, vaders beste varken, kan de kleine lemen boerderij blijkbaar nog niet vergeten en maakt plotseling rechtsomkeert.

„Heil Hier jij!” schreeuwt de nieuwbakken varkenshoeder en sprint de vluchteling achterna. „Allo, je gaat de verkeerde kant op. Daar zijn geen eikels te vinden. Terug jij!”

Roeg blijft ineens staan, zo plotseling, dat Eggert, niet verdacht op dat perfecte remmen, pardoes over het dier heenduikelt.

Roeg klappert eens met zijn grote oren en kijkt met zijn kleine oogjes naar zijn baas, alsof hij zeggen wil: „Heb je daar nu van terug? Als ik anders wegloop, weten jullie niet hoe gauw je me naar de boerderij terug moet jagen. Nou wil ik terug en nou mag ik niet. Die mensenwereld is maar vreemd, hoor!”

¹ Grote hoorn, waarmee de boeren gewaarschuwd werden.

Eggert krabbelt intussen weer vlug overeind.

„Ik zal je leren!” moppert hij en geeft Roeg een tik met zijn elzetak. „Andersom jij!”

De vluchteling kiest de wijste partij en op een sukkeldrafje haalt hij de andere varkens weer in.

Bij de bosrand staat Conraad, de oude knecht, al te wachten. Hij heeft uit wat dunne boomstammetjes een paar ruwe hokken in elkaar getimmerd, zodat ze 's nachts de dieren bij elkaar kunnen drijven.

„Zo, was je daar?” groet hij. „Jaag maar op, Eggert. Je ziet, er lopen er al meer.”

Inderdaad, Eggert ziet ze aan alle kanten komen en het is al gauw een wriemelende massa donkere ruggen en snuffelende snuiten en van tijd tot tijd gaat er ineens een met een luid geknor tussenuit.

„We trekken een flink eind verderop, Eggert!” zegt Conraad.

„Er zijn daar prachtige plekken, waar het eikels heeft gerégend.” Ze gaan diep de bossen in, waar de grond bezaaid ligt met het lekkers, dat de varkens met bekken vol vermalen, goed voedsel, dat zo maar voor het oprapen ligt.

Eggert maakt met de andere hoeders een praatje, dolt wat met Rex, hun hond, slaat een nieuw stammetje tegen een van de nachthokken, kijkt hier en daar bij de varkens en . . . begint zich een beetje te vervelen. Hij had eigenlijk gedacht, dat het varkenshoeden veel avontuurlijker zou zijn, maar na de eerste dagen is het nieuwtje er al gauw voor hem af. Je moet er natuurlijk wel wat op letten, maar die beesten snuffelen hun voedsel wel op.

„Ik kon de omgeving wel eens een beetje gaan verkennen,” denkt hij.

Hij snijdt een dikke stok, een flinke knuppel, want je weet nooit, wat je hier in de wildernis tegenkomt, en gewapend met die gloednieuwe koeze slentert hij weg, dieper het bos in.

Met de beste voornemens bezielde gaat hij op pad. Hij zal de varkens heus niet lang alleen laten. Of alleen . . . Conraad is er ook nog en bovendien zijn de andere hoeders toch in de buurt. Ja, hij kan best eventjes weg.

Maar als Eggert een uurtje aan het zwerven is, ziet hij tussen de bomen een gebukte gestalte staan. Het is een man met een ruige pij aan.

„Dat is vast broeder Bernhard,” mompelt hij, zodra hij de monnik ontdekt. „Die is ook al vroeg uit de veren. Het klooster Bethlehem ligt niet naast de deur. Wat is hij daar eigenlijk aan het doen?”

Broeder Bernhard loopt wat heen en weer, steekt hier en daar wat uit de grond en gooit dat in een mandje.

„Kruiden zoeken natuurlijk!” weet Eggert ineens.

De monnik weet alles van planten en kruiden af en als er

iemand uit Bronckhorst of Steenre ziek is, halen ze hem erbij. Nog nooit heeft er iemand tevergeefs aan de kloosterpoort geklopt, en de vorige winter is hij nog bij moeder geweest.

„Zo, m'n jongen,” zegt broeder Bernhard, zodra hij Eggert ziet naderen, „jij bent er geloof ik een van Lambert, hè? Kom je me een handje helpen? Ik wou mijn mandje graag vol hebben. Kijk, zie je dat plantje? Daar gaat het om. Er staat hier nogal wat van dat goedje.”

Eggert is blij, dat hij broeder Bernhard een dienst kan bewijzen en trekt meteen zijn mes.

„Met wortel en al uitsteken, Eggert,” wijst de monnik. „Die wortels droog ik en die geven weer een goed medicijn.”

Langzamerhand raakt het mandje vol. Langzamerhand . . . Het duurt eigenlijk veel te lang naar Eggerts zin, maar hij wil er niet mee ophouden nu hij ziet hoe blij de broeder is met zijn onverwachte hulp.

Het wordt al schemerig, als de monnik zegt: „Nu is het wel genoeg. Vriendelijk bedankt, hoor. Ik moet weer naar het klooster. Loop je mee zover?”

„Nee, ik ga niet naar huis,” verklaart Eggert trots, „ik hoor bij de varkenshoeders. Ik mocht dit jaar van vader mee.”

„Dan zou ik maar gauw maken, dat ik weer bij de dieren kwam, als ik jou was.”

Hij hangt de mand aan zijn arm, steekt nog een keer zijn hand op en verdwijnt tussen de bomen.

Eggert haast zich terug en komt juist op tijd om de varkens op te drijven naar hun nachthokken.

„Waar heb jij gezeten?” bromt de oude knecht. „Ik begon me al ongerust te maken. Denk jij soms, dat je vader je meegestuurd heeft om een beetje in de bossen rond te huppelen?”

„Ik wou zo weer terug zijn, Conraad, maar ik zag broeder Bernhard. Die was aan het kruiden zoeken, nou . . . en toen heb ik hem geholpen.”

„O, dat is wat anders. Dan is het goed,” moppert Conraad nog wat na. „Dat is een beste kerel. Maar schiet nou een beetje op asjeblijft!”

Intussen valt de duisternis in en Eggert gooit haastig het hek van het laatste nachthok open. Hij laat de varkens een voor een onder zijn koeze doorlopen en telt:

„Een . . . twee . . . toe, blauwe, doorlopen . . . drie . . . v . . . au!”

Er vliegt een kevertje in zijn oog en even staat hij met zijn gezicht in zijn handen zijn pijn te verbijten Au! Het doet deksels zeer. Dat dat stomme beest nou precies in zijn oog moet vliegen. Het bos is immers groot genoeg?

Intussen glijden de donkere varkensruggen langs hem heen naar binnen en als Eggerts oog uitgetraand is, is het al te donker om nog goed te kunnen zien Een laatste varken glipt binnen en Eggert gooit gauw het hok dicht. Even loopt hij er nog omheen. Alles zal wel in orde zijn, hoor.

Geen vijf minuten later zit hij naast Conraad tussen de andere hoeders bij een laag vuurtje. Ze kauwen hun harde roggebrood en spoelen het weg met een slok uit de kruik eigen gebrouwen bier.

De oudere herders vertellen, wat hun in de loop van de jaren overkomen is.

Eggert luistert met een hoofd als een boei. Hij zet zijn tanden in het grove brood, maar vergeet te kauwen.

„Ja,” neemt Gait-Jan, de oudste varkenshoeder, het woord, „die witte wieven, da’s merakel lastig spul, jongens. Daar moet je goed mee oppassen! Ik loop daar verleden jaar, het zal in de maand mei geweest zijn, met een schaap over de hei. Ik moest dat dier voor onze buur halen. Ik had er al niet zoveel mee op, maar ja, ik moest wel, hè? Ik kon me toch niet aan m’n burenplicht onttrekken? Die man was ziek, dus er zat niets anders op. Nou, het was al bar laat en ik loop daar met dat dier achter me aan te trekken en daar zie ik me ineens zo’n wit wief op me aan-

zweven. Foei, foei, wat ben ik geschrokken! Ik laat het touw los en ik er vandoor. Lopen! Mensen, mensen, wat heb ik gerend. De volgende dag ben ik teruggegaan om het schaap te zoeken, maar dat heb ik nooit weer gezien!”

Eggert voelt de rillingen langs zijn rug lopen. De witte wieven . . . Hij heeft er al meer over gehoord. Die moeten daarginds boven de moerassen zweven. Vader zegt, dat het onzin is, maar Eggert weet het nog zo net niet. En die Gait-Jan zal dat verhaal toch niet zo maar uit zijn duim zuigen? Stel je voor, dat hun varkens zo maar ineens verdwenen.

Hun varkens . . .

Ze zitten veilig in de hokken. Allemaal. Hij telt ze iedere avond. Ja, maar . . . Hij kreeg vanavond dat kevertje in zijn oog en toen is dat tellen erbij ingeschoten. Het zal toch wel in orde wezen? Zal hij het nog aan Conraad vertellen? Ach, wel nee, besluit Eggert. Me zeker lekker uit laten lachen, als ze zien, dat de zaak klopt. Niks hoor, ik vertel niks! Ik zal morgenvroeg wel gauw kijken.

Maar als hij zich een paar uur later in zijn schapevacht rolt, komt er een vage onrust in hem op en het duurt lang eer hij inslaapt.

2. ROEG, PAS OP!

In het onderhout zoekt een wroetende gedaante zijn weg. Van tijd tot tijd knort hij zijn tevredenheid uit en rusteloos werkt zijn woelschijf de dikke humuslaag om. Smakkend vermaalt hij de ene bekvool eikels na de andere en dringt hoe langer hoe verder de vrijheid in. Dwars door de struiken gaat hij op onderzoek uit. Hij komt in een droge greppel, waar het afgevallen blad decimeters dik ligt en dwaalt steeds verder af.

Zijn grote baas ziet het niet. Zijn kleine baas heeft het te druk

met planten uitsteken, hij weet het niet. En zo gaat Roeg, goed beschut door de laag overhangende takken, hoe langer hoe verder van honk.

De nacht valt, maar dat deert hem niet. Hij ligt een poosje in de ruigte, maar stapt dan opnieuw op. Het wordt alweer dag en nog heeft hij er niet genoeg van. Hij komt bij een beek en slobbert wat water. Wroetend zoekt hij een stukje oever af en trekt weer verder, onbewust van het dreigende gevaar, dat ook voor een varken op de loer kan liggen.

Het eerste licht van de nieuwe dag schuift aarzelend over de met dicht elzehout begroeide heuvel, die als een eiland midden in de vlakke verlatenheid van de veenmoerassen ligt. Een eiland . . . een vesting. De vesting van Wolfert, de stroper!

Midden tussen de elzenbosjes, voor iedereen verborgen, staat een oude plaggenhut. Op het erf liggen wat houtstobben en tegen de muur dient een stuk boomstam als bank. Achter de hut staat een berg opgestapelde klot, ruw gestoken stukken turf.

De deur klappt open en er stapt een man naar buiten. Hij rekt zijn geweldige armen uit en neemt de lucht eens op. Zijn gezicht staat somber, alsof er minder prettige gedachten door zijn hoofd spoken en . . . dat is ook zo. Hij heeft honger en hij niet alleen. In de hoek van de hut ligt Gerlach, zijn zoon van dertien, te slapen. Zijn vrouw, Reina, heeft haar ogen ook nog dicht. Wolfert laat hen maar rustig liggen. Zolang de jongen slaapt, vraagt hij tenminste niet om eten.

Wat eraan scheelt, weet hij niet, maar het lijkt wel of het veen behekst is de laatste tijd. Anders ving hij wel een haas of een fazant, maar wat hij de laatste dagen ook probeert, hij kan maar niets te pakken krijgen.

„Kom mee!” gromt hij tegen Lups, zijn hond, en stil verdwijnt hij tussen de elzen om zijn strikken na te kijken. Misschien heeft hij

vandaag wat meer geluk. Maar overal waar hij zijn vreselijke venstertjes heeft neergezet, vindt hij die leeg. Het enige wat hij ontdekt is een pluk haar en hij begrijpt, dat een vos hem voor is geweest. Grommend en met lege handen gaat hij weer naar de hut terug.

Er klinkt gestommel. Reina steekt haar hoofd om de hoek. Vragend kijkt ze haar man even aan, maar ze zegt niets. Ze ziet aan zijn verbeterd gezicht wel, dat hij niets gevangen heeft. Het is beter een beetje uit zijn buurt te blijven, als de vlag er zo bij staat. Maar hoe moet ze hem en de jongen nu te eten geven? Zij kan toch ook niet toveren? Zuchtend legt ze op de vastgestampte leemplaat een vuurtje aan. Langzaam trekt een rooksliert, die het in de bedompte hut nog benauwder maakt, door de openstaande deur.

„Gerlach, sta op!” commandeert ze tegen de jongen in de hoek, terwijl ze wat water in een aarden pot giet. Met een hoofd vol bittere gedachten gaat ze voor het eten zorgen. Het eten...? Het mocht wat! Het enige wat ze nog heeft is een paar handen rogge en wat berkeschors. Dat Wolfert ook niets vangt de laatste dagen... Waarom probeert hij het ook niet eens bij de boeren? Hij kan daar toch wel wat werk doen en zo wat voedsel verdienen?

Zal ze het nog eens aan hem voorstellen? Zal ze het wagen?

„Weer niks?” begint ze, terwijl ze schuw naar hem opkijkt.

„Nee!” bijt de stroper, die het niet verkroppen kan, dat hij nu al drie dagen lang niets te pakken krijgt. Dat overkomt hem, de meest gewiekste en gevreesde stroper van de hele bannerij. Hij weet wel, wat er in zijn vrouw omgaat. Ze zal hem met haar mond niets verwijten, maar haar ogen zeggen des te meer.

„Zou je niet...?” begint Reina voorzichtig, maar de rest van haar woorden slikt ze haastig in.

Met een dreunende slag slaat Wolfert zijn vuist tegen de steunbalk van de hut. Hij voelt precies, wat zijn vrouw bedoelt en een

onbeheerste drift vliegt in hem op. Is het zijn schuld soms, dat zijn strikken leeg zijn?

„Gaan werken?” schampert hij. „Ja, ze zullen me zien aankomen! Geen mens wil Wolfert, de stroper, immers helpen? Hier, hier, zie je dit?”

Wit van drift laat hij zijn linkerwang zien. Er loopt een breed litteken over tot zijn oor toe.

„Dat is daar niet vanzelf gekomen! Gevochten heb ik. Als een razende heb ik erop losgeslagen en met bebloede koppen zijn die boeren afgedeinsd. Maar vergeten zullen ze het nooit! Als ze de kans krijgen, slepen ze me naar het kasteel en zal het stokslagen regenen en dan kom ik er nog goed af. Ze vinden daar de hoogste boom nog niet hoog genoeg voor mij. Maar ze krijgen de kans niet, nooit! Ha, het mocht wat! Ik heb maling aan de zogenaamde heerlijke rechten van de heren van Bronckhorst. Het wild is van iedereen! En daarvan zal ik ook mijn portie in de wacht slepen. Laten die boeren me dat maar eens beletten. Ha, wat zouden ze gnuiven, als ze me een loer konden draaien en wat zouden ze naar hun heer lopen. Dat die stommelingen alles nemen, wat de kasteelheer voorschrijft, moeten zij weten. Hun graan laten ze malen in de molen van de heer. Van hun ganzen zijn er zoveel voor de heer. Van hun oogst is zoveel voor de heer. Met hun eieren gaat het net zo. Ze kunnen zelfs voor niks gaan werken voor hun heer! En wat dacht jij nou, dat ik, Wolfert, de vrije vogel van het veen, ook in het gareel ging lopen? Geen sprake van! Ik heb mijn vrijheid te lief! En ik heb bovendien al zóveel weggekaapt, dat het levensgevaarlijk voor me is bij daglicht in de buurt van het kasteel of het gehucht te komen. Hou asjeblijft op met je geleuter! Nee, zeg ik, nee! Versta je dat?” Gerlach kruipt van schrik onder zijn schapevacht vandaan. Hij begrijpt uit de woedende woorden van zijn vader wel, dat schraalhans vanmorgen weer keukenmeester is. De strikken waren natuurlijk leeg.

Reina zet drie houten nappen neer en schept er wat waterige brij in. Ze kan er verder ook niets aan doen en als ze tegen Wolfert ingaat, wordt hij nog razender.

Haastig slurpt Wolfert zijn nap leeg, wacht tot Gerlach ook zo ver is en snauwt dan: „Kom mee!”

Kort afgebeten stoot hij de woorden eruit.

Verwonderd kijkt de jongen op.

Mee? Moet hij mee? Waarom? Vader heeft de strikken toch zeker al nagekeken! Of heeft hij misschien andere plannen?

Hij likt zijn nap leeg, kijkt nog even schuin naar de pot, maar als zijn moeder „nee” knikt, stapt hij naar buiten, nieuwsgierig naar wat vader te vertellen heeft.

Wolfert staat achter de hut en zijn ogen dwalen peinzend in de richting van de eikenbossen. Een paar dagen geleden klonk de boerhoorn en hij weet, wat dit betekent. Er komt een plan in hem op. Zal hij het wagen . . .?

Hij kijkt eens naar Gerlach. Hij heeft de jongen wel met een hunkerende blik naar de pot zien kijken en vastbesloten steekt hij zijn jachtmes tussen het touw van zijn broek.

„Kom!” zeg hij. „We gaan!”

Lups staat te bedelen om mee te mogen, maar de stroper gromt hem toe:

„Nee, ik kan je nou niet gebruiken! Thuis blijven, jij!”

Met de staart tussen zijn poten sluipt de hond dan maar naar de vrouw toe.

De grote en de kleine baas verdwijnen achter elkaar tussen de elzen en beginnen de lange tocht dwars door het veen. Zigzag volgt Wolfert zijn weg door het verraderlijke moeras. Hij aarzelt geen ogenblik, weet precies hoe hij lopen moet.

Zwijgend trekken ze verder.

Gerlach neemt de brede rug van zijn vader eens op. Zolang hij in de buurt van die rug is, voelt hij zich wel veilig, maar toch komt er een stille vrees in hem op, als hij ziet, hoe Wolfert de

richting van de eikenbossen inslaat. Hij begrijpt nu wat hij van plan is. O, als het maar goed gaat. Hij is bang voor de wereld buiten het veen, die wereld die altijd vijandig tegenover hen staat en hun het brood en de vrijheid niet gunt. Gerlach voelt zich maar het veiligst in het beschermende moeras.

Uren lopen ze door tot ze eindelijk een strook hei oversteken en in de bosrand verdwijnen.

„Hoe moet het nu verder?” vraagt Gerlach zich af. Hij is hier nog niet vaak geweest en voelt zich als een kat in een vreemd pakhuis.

Wolfert schijnt het geen probleem te vinden, want zonder aarzelen gaat hij steeds dieper de bossen in. Luisterend loopt de jongen achter de stroper over de zachte moskussens.

Bij een beek wenkt Wolfert te gaan zitten.

Gelukkig! denkt Gerlach.

Hij is moe; moe en hongerig. Een beetje waterige pap is geen

stevige kost voor zo'n lange tocht. Wat hem betreft, mag vader hier gerust een poosje blijven.

Wat hem betreft wel, ja . . . Maar ze zitten nog geen vijf minuten of Wolfert veert weer overeind. Hij is met één sprong over de beek en hurkt achter een dikke eik ineen. Doodstil blijft hij zitten en loert langs de stam naar het dichte onderhout.

„Wat doet vader nou?” vraagt Gerlach zich af en hij springt ook al overeind, maar een gebiedend gebaar van de stroper doet hem weer neerzitten.

Plotseling klinkt er geritsel. Gerlach begrijpt, dat zijn vader dit al eerder gehoord moet hebben. Hij richt zich op op zijn knieën en luistert gespannen.

Hoor . . . zacht gekraak van takken, net of er een of ander dier rondsnuffelt. Het komt steeds dichterbij. Een hert? Een ever? Het doet er niet toe. Elk dier is goed, als het maar vlees levert! Wolfert tast naar zijn mes en zit, iedere spier gespannen, klaar om op zijn pooi toe te springen. Geen drie meter bij hem vandaan komt die prooi ineens te voorschijn. Er duikt een varken uit het onderhout op. Roeg!

„Dat is geen wilde!” ziet de stroper ogenblikkelijk, maar dat interesseert hem niet. Hij wenkt Gerlach ook over de beek te springen en ligt het volgend ogenblik boven op zijn slachtoffer. Het dier spartelt heftig tegen; dreigt een wild gekrijs te beginnen. Wolfert begrijpt het gevaar van dat gekrijs en stoot onmiddellijk toe.

„Druk zijn kop tegen de grond!” grauwt hij tegen zijn zoon en Gerlach weet niet beter te doen dan er maar bovenop te gaan zitten.

Haastig doet Wolfert zijn werk.

„Jij de beek over!” commandeert hij, als hij klaar is.

Zelf hijst hij zijn buit op z'n schouders en stapt ermee het water in. Hij loopt een vijftig meter door de beek en gaat dan pas de oever op.

Gerlach begrijpt de bedoeling van de sluwe stroper. Mocht er een hond op hun spoor gezet worden, dan zal hij het hierdoor kwijtraken. Toch voelt hij zich ver van gerust en gaat dicht achter zijn vader lopen. Steeds kijkt hij schichtig om, bang, dat iemand hen volgen zal.

Wolfert loopt met zijn last op zijn schouders en een brede grijns op zijn gezicht met grote stappen door. Ha, het is gelukt! Hij heeft vlees!

En nu zo gauw mogelijk op de hut af.

3. „WE KUNNEN JOU HET BEST MISSEN!”

Het is de volgende morgen nauwelijks dag, als Eggert al bij de hokken staat. Hij gooit het hek los en knorrend huppelen de dieren de vrijheid in. Hij kan nu heel wat beter zien dan gisteravond. Hij kent het vee van zijn vader op z'n duimpje en zijn ogen vliegen langs de varkensruggen. Daar heb je de zwartgevlekte, daar gaat die met een stukje uit zijn oor, daar . . . stuk voor stuk neemt Eggert ze op, maar . . . waar is Roeg?

Roeg is er niet!

Fel dringt het door Eggerts gedachten. Verbijsterd blijft hij een ogenblik staan, dan holt hij terug en schreeuwt: „Conraad! Conraad, Roeg is weg!”

„Jij bent zeker nog niet goed uitgeslapen,” spot de oude knecht eerst. „Je hebt natuurlijk niet goed gekeken. Het is ook niks gedaan om zulke kleine jongetjes voor varkenshoeder te laten spelen.”

„Ik weet het zeker! O, Conraad, hoe moet dat nou? Wat zal vader wel zeggen!”

Er klinkt angst in zijn stem en Conraad begrijpt nu wel, dat er iets aan de hand moet zijn. Vlug gaat hij achter de pas losgelaten

varkens aan, maar hij kan Roeg ook niet ontdekken. De jongen schijnt gelijk te hebben.

Wat nu? De baas zal hem voor vier duiten geven, als hij het hoort. Maar . . . er hóeft immers nog niets ergs gebeurd te zijn? Het dier kan wel wat afgedwaald zijn. Het was natuurlijk stom van hem, dat hijzelf de beesten niet gecontroleerd had gisteravond, maar kom, hoofd omhoog! Ze moeten direct maar op onderzoek uitgaan en dan vinden ze hem wel weer. Hij zal de jongen eerst maar wat moed inspreken.

Maar als hij terugloopt om Eggert wat op te beuren, is Eggert al tussen de bomen verdwenen. Hij heeft niets meer gevraagd en niets meer gezegd. Er gonst maar één ding door zijn hoofd: Roeg is weg en . . . dat is zijn schuld!

„Ik reken op je!” heeft vader gezegd en wat is ervan terechtgekomen? Hij heeft planten gezocht voor broeder Bernhard en de varkens de varkens gelaten.

Gejaagd gaat Eggert er vandoor. Hij móet de vluchteling vinden. Het móet!

Hijgend klautert Eggert een heuvel op. Boven op de top blijft hij even luisterend staan. Hij veegt met de rug van zijn hand het zweet van zijn voorhoofd. Uren loopt hij nu al te zoeken. Hij is doodmoe en gaat even op zijn rug liggen.

Boven zijn hoofd wiekt een reiger traag naar het westen, naar zijn visgebied bij de IJsseloevers. Een havik schiet in snelle vlucht achter een duif aan, maar Eggert ziet het niet. De schorre roep van een fazant scheurt door de stilte, maar Eggert hoort het niet. Zijn gedachten zijn bij een heel ander dier, bij Roeg. Waar kan dat vervelende beest nu toch zijn? Wat is er gebeurd? Is Roeg in een gevecht met een ever ten onder gegaan? Is hij verscheurd? Eggert weet het niet.

Eén ding weet hij wel: hij heeft vader beloofd op te passen en nu is het beste varken weg, spoorloos verdwenen.

Hij krabbelt weer overeind en luistert scherp of hij soms een knorrend geluid hoort, maar rondom hem is niets anders dan de intense stilte van de eindeloze eikenbossen, die zich verliezen in de uitgestrekte veenmoerassen.

Hij gaat de heuvel weer af, opnieuw de bossen in, maar veel verder durft hij toch niet te gaan, want hij moet oppassen zelf niet te verdwalen. Hoelang zwerft hij nu al rond? Het is een beetje griezelig in de geheimzinnige stilte van het zwijgende bos en hij moet aan de verhalen van Gait-Jan denken. Onwillekeurig grijpen zijn vingers steviger om de knuppel, die hij voor alle zekerheid meegenomen heeft.

Vlak voor zijn voeten schiet opeens een rode schim het onderhout in. Verlamd van schrik blijft Eggert staan, maar het volgend ogenblik zakt zijn angst weer weg. Het is een vos, die hij zelf heeft opgejaagd en nu een haastig heenkomen zoekt.

Aarzelend staat Eggert even te kijken. Zal hij nu maar terugkeren?

Er klinkt een zacht geruisel door het bos.

„Een beek,” begrijpt hij en meteen besluit hij: „Ik ga daar nog even kijken en dan keer ik om.”

Zodra hij bij het snelstromende water is, ligt hij op zijn knieën en dompelt zijn gezicht erin. Hè, dat frist op! Hij komt weer overeind en kijkt eens goed. Nee, in de oever zijn geen sporen te zien. Bij een bocht van de beek hangt een zware eik schuin over het water. Eggert loopt door tot die eik en dan . . . dan klemt hij zijn vingers zo stevig om de koeze, dat zijn knokkels er wit van worden.

Het gras bij de beek is vertrapt. Er staan afdrukken van voeten bij het water en er liggen resten van een haastig geslacht dier. Eggert begrijpt genoeg.

„Schurken! Lelijke schurken!” sist hij tussen zijn tanden.

„Roeg . . . Roeg . . .” mompelt hij dan, „wat is er met je gebeurd?”

Hij is natuurlijk het slachtoffer geworden van de een of andere stroper. Een paar meter is het spoor van de schurk duidelijk in de weke oever te volgen, maar dan houdt het plotseling op.

Er vlamt een felle woede in hem op, terwijl hij speurend rondkijkt.

Als hij die kerel in handen krijgt, zal hij hem slaan, waar hij hem maar raken kan. Hij zal er met zijn koeze op los beuken! Hij zal . . .

Maar hij heeft hem immers nog niet! Hij staat hier bij het doodgelopen spoor zijn woede te verbijten en kan niets beginnen.

Hij loopt verder de beek langs en . . . ah! Daar ziet hij aan de overkant wat geknakte rietstengels. Geen minuut later staat hij op de andere oever en nu zien zijn scherpe jongensogen sporen genoeg. De boef is natuurlijk een eind door het water gelopen om zijn spoor te verbergen, begrijpt hij.

Wat moet hij nu doen?

„Terugkeren en alles aan Conraad vertellen!” zegt zijn verstand. Maar Eggert luistert er niet naar. Hij gaat heel wat anders doen: het spoor van de stroper volgen. De geknapte stengels wijzen hem de weg. Hij volgt een smal pad, dringt door de struiken, ziet wat afgebroken takjes en komt dan op wat hardere grond terecht. Het spoor wordt nu wat onduidelijker, maar Eggert geeft de moed niet op. Hij zal de kerel vinden! Op het mos achter een eik vindt hij donkere vlekken. Hier heeft Roeg gelegen, begrijpt Eggert. Die stroper moet hier dus gerust hebben en waarschijnlijk nog niet zo lang geleden. Verder gaat hij weer. Eindelijk wordt het bos wat minder dicht. Een dertig meter van hem af doemt een golvende rug dichte braamstruiken op. Voorzichtig komt Eggert dichterbij en . . . duikt dan ineens in elkaar. Hij hoort stemmen. Het zware geluid van een mannenstem en daar tussendoor praat af en toe een jongen.

Uiterst behoedzaam kruipt hij nog een paar meter nader en gluurt dan door een wirwar van dicht ineengestremde takken.

Geen tien meter van hem vandaan zit een grote kerel op de grond. Tussen het touw om zijn haveloze broek steekt een groot jachtmes. Naast hem staat een jongen en vlak voor diens voeten ligt iets op de grond. Hun buit. Roeg!

Eggert wil wel overeind springen en uitschreeuwen:

„Ha, schurken! Nou heb ik je, hè? Nou ben je erbij en gloeiend ook!”

Maar gelukkig beheerst hij zich. Hij kijkt vanuit zijn schuilplaats de stroper recht in zijn gezicht en als hij dat gezicht goed opneemt, loopt er een rilling van schrik langs zijn rug. De kerel heeft een woeste baard en een groot litteken loopt dwars over zijn linkerwang. Dat . . . dat moet die stroper uit het veen zijn, over wie vader hem wel eens verteld heeft. Zo'n halve wilde! Je moet oppassen met die knaap. Eggert springt niet overeind en schreeuwt helemaal niet. Hij kan zich nu wel een draai om zijn oren geven, dat hij bij de beek niet direct teruggegaan is om hulp te halen. Hij begint alleen immers niets tegen zo'n woesteling?

Maar wat nu?

De kerel nog verder volgen, hem misschien tot in de moerassen nasluipen?

De moerassen . . . de witte wieven . . .

Eggert huivert al, als hij eraan denkt. Nee, daar prakkezeert hij niet over!

Hij blijft doodstil liggen tot de dieven weer verder gaan. Pas als het laatste geritsel wegsterft, durft hij ook op te staan. Maar nu weet hij wèl, wat hem te doen staat. Hij moet de anderen gaan waarschuwen. Ze moeten die kerel achterna, hem grijpen en overleveren aan heer Gijsbert.

Ja, dat moet allemaal, maar . . . zijn speurtocht heeft tijd gekost. Hij haast zich terug naar de beek. Dat gaat nog wel, maar dan . . . hoe was het nu ook alweer? Hij is aardig uit de koers geraakt en begint te dwalen. Moet hij nu rechts of links? Op goed

geluk slaat hij een smal slingerpaadje in. Van tijd tot tijd staat hij even stil en luistert, maar er is niets dan het zwijgende bos om hem heen. Verder gaat hij maar weer, totdat er ineens een zwak geluid tot hem doordringt: het blaffen van een hond. Eggert kent het geluid en kikkert er helemaal van op. Ha, dat moet hùn hond zijn, Rex. Het volgend ogenblik zet hij zijn vingers aan zijn mond en fluit. Hard en schel slaat het geluid door de stilte. Een moment wacht hij, dan fluit hij opnieuw. Hoor, daar blaft Rex weer, nu wat dichterbij. Even later breekt de hond door de struiken en springt uitgelaten tegen zijn jonge baas op.

Eggert hoeft nu niet bang meer te zijn nog verder af te dwalen. Rex wijst de weg wel. Een uur later zit hij naast Conraad op het mos.

„Waar ben jij geweest? Ik heb me een ongeluk gezocht en behoorlijk over jou in angst gezeten!” moppert de oude knecht.

„Moet ik je vader soms vertellen, dat hij niet alleen zijn varken, maar zijn jongen ook nog kwijt is?”

„Ik . . . ik . . . ik moest Roeg toch achterna,” hakkelt Eggert, „ik . . . o, Conraad . . . het is mijn schuld! Ik had . . .” en dan vertelt hij, dat hij de dieren niet geteld heeft.

„Ja, daar hebben we nou niet veel aan,” gromt Conraad en denkt: Ik heb zelf net zo goed schuld. Ik had het niet aan jou moeten overlaten.

„Dat is allemaal gepraat achteraf. En met mij in de rats te laten zitten, weet je natuurlijk nog niets meer van Roeg.”

„Dat weet ik wèl!”

Verbeten stoot Eggert de woorden eruit.

„Wèl? Zeg op dan! Heb je hem gezien? Waar dan en waarom heb je hem dan niet teruggebracht?”

Met horten en stoten komt het verhaal eruit.

„Het is zo'n smerige dief uit het veen, die Wolfert!” besluit hij.

„Wolfert!”

Conraad fluit tussen zijn tanden.

„Je mag van geluk spreken, dat je achter die braamstruiken bent blijven liggen, jochiel! Maar je had bij de beek meteen terug moeten gaan en ons waarschuwen. Met z'n allen hadden we een kans gehad. Vandaag beginnen we niets meer. We zullen je vader moeten waarschuwen. Heer Gijsbert moet het trouwens ook weten. Het zal stokslagen regenen, als hij die schurk te pakken krijgt.”

„Ik hoop het!” zegt Eggert uit de grond van zijn hart. „Maar intussen zijn wij ons beste varken kwijt.”

De oude knecht zit even zwiingend voor zich te kijken. Dan zegt hij ineens:

„Rust jij eerst maar wat uit en dan lijkt het me het beste, dat jij het zelf aan je vader gaat vertellen, Eggert. Hoe eerder hij het weet, hoe beter enne . . . we kunnen jou het best missen.”

We kunnen jou het best missen . . .

Die woorden blijven in Eggert vasthaken. Conraad heeft gelijk. Natuurlijk, wat is hij eigenlijk voor een prutsvent! Hij had beter helemaal niet mee kunnen gaan. En ja . . . hij is de jongste. Ze kunnen hem het best missen. Conraad heeft gelijk, al heeft de oude knecht helemaal niet de bedoeling de zoon van zijn baas te grieven.

Maar wat moet hij tegen zijn vader zeggen?

„Vader, ik heb een stomme streek uitgehaald en niet op Roeg gelet en nou is hij gegapt?”

Een leuke boodschap!

Met lood in zijn schoenen stapt Eggert die avond de deel op en loopt meteen door naar de woonruimte.

Vader gooit juist een paar houtblokken op het vuur. Moeder zit aan haar spinnewiel en op zij van de schouw zit nog iemand: broeder Bernhard.

Met één oogopslag neemt Eggert het allemaal op. Hij vindt het

maar een veilig gevoel de monnik te zien zitten. Aarzelend komt hij dichterbij en kucht eens.

Snel draait Lambert zich om bij dit geluid.

„Wat nou?” vraagt hij verwonderd. „Wat kom jij doen? Is er iets gebeurd?”

„Eggert! Toch geen ongeluk?” vraagt moeder ongerust.

„N . . . nee . . . ja . . . nee,” hakkelt Eggert, terwijl de vlammen hem uitslaan.

En dan vertelt hij alles.

Vader Lambert staat zijn zoon een ogenblik verstomd aan te staren. Dan welt er een felle drift in hem omhoog en het volgend moment geeft hij Eggert zo'n klinkende klap om zijn oren, dat hij over de grond tolt.

„Wat?” briest hij. „Roeg . . . ons beste varken! Door jouw schuld! Hier, daar!”

Dol van woede wil hij erop timmeren, maar voor hij Eggert al te grondig onder handen nemen kan, springt broeder Bernhard van zijn schemel op. Hij legt bezwerend zijn grote hand op de arm van de driftige boer en zegt:

„Hou op, Lambert. De jongen vertelt het niet helemaal goed. Het is ook mijn schuld!”

„Uw . . . hè? Wablieft?”

Even staat Lambert van verbazing naar lucht te happen. Wat heeft die monnik nu met de verdwijning van zijn varken uit te staan. Hij wil die rekel van een jongen natuurlijk de hand boven het hoofd houden, maar al is hij nu honderdmaal een geestelijke, dit neemt Lambert niet.

„Ja,” gaat de monnik rustig verder en dan vult hij Eggerts verhaal aan. „Ik heb hem gevraagd om te helpen en dat had ik beter niet kunnen doen.”

„Kan wel zijn!” gromt Lambert. „Maar die knaap had niet weg mogen lopen.”

Toch is zijn ergste drift gezakt en hij gaat weer zitten.

Eggert kruipt in een hoek. Zijn ene wang gloeit, maar dat vindt hij niet erg. Laat vader er maar op los timmeren, hem slaan zo hard hij kan, dat doet hem niet zo zeer, als de manier, waarop hij hem nu zit aan te kijken.

„Wat ben jij voor een kerel! Ik heb me lelijk in jou vergist!” zeggen zijn ogen. Lambert doet verder of Eggert lucht voor hem is en dat grieft deze nog meer.

Intussen weet Eggert niet, wat er verder gaat gebeuren. Moet hij nu meteen terug of vannacht hier blijven? Of . . . of mag hij helemaal niet meer meedoen? Moeder Drieka weet het blijkbaar wel. Ze snijdt een flinke homp roggebrood af, schenkt een nap vol melk en zegt: „Eet dit eerst maar eens op. En ga dan meteen maar slapen, want het is nu al te laat om nog naar Conraad terug te keren. Je moet morgenvroeg meteen maar op pad.”

Eggert heeft er niets op tegen. Zodra hij gegeten heeft, zegt hij welterusten, maar vader geeft er geen antwoord op en met opeengeklemden tanden zoekt hij het stro op de zolder op. Pfff, hij voelt zijn benen best. Hij is doodmoe, maar toch wil de slaap niet komen. Zijn gedachten cirkelen maar steeds om Roeg. O, die schurken! Hij balt zijn vuisten en kan het zichzelf maar niet vergeven, dat hij een eindje om gegaan is. Broeder Bernhard heeft hem een pak slaag bespaard, maar toch . . . vader . . . Hij heeft hem niet eens welterusten gezegd!

Van beneden klinkt het brommend geluid van mannenstemmen tot hem door.

Hoor, dat is broeder Bernhard. De stem van de monnik klinkt zacht en overredend. Ze hebben het over Wolfert. Eggert kan het nu duidelijk verstaan.

„Ik geloof, dat die mensen honger hebben en daarom doen ze die dingen. Laten we God bidden, dat de winter niet al te streng wordt, want anders gebeuren er misschien nog ergere dingen. Eigenlijk moeten we medelijden met hen hebben.”

„Medelijden? Medelijden?” briest vaders stem er dwars tegenin.

„Een dracht stokslagen moet de schavuit hebben! En als het aan mij ligt, zal hij ze krijgen ook! Honger? 't Kan wel wezen! We weten zelf ook wel, wat honger is. Het gaat ons ook niet altijd voor de wind. Nee, geen medelijden met zo'n schurk als die Wolfert!”

Vader heeft gelijk, vindt Eggert. Natuurlijk! Het zou wat moois worden!

„Wat die man gedaan heeft, is natuurlijk niet goed,” gaat de monnik verder, „maar ach . . . wie van ons doet er geen kwaad? Als God ons gaf, wat we verdienden . . . Hadden we zulke mensen eigenlijk niet moeten helpen?”

Lambert is het er blijkbaar niet mee eens.

Het gesprek gaat nog even door. De stemmen klinken nu zachter en Eggert kan het niet meer volgen. Een poosje later slaat er een deur dicht. Broeder Bernhard is weer naar zijn klooster toe, begrijpt Eggert.

Nog even ligt hij verder te piekeren, dan doezelen zijn gedachten weg en weet hij nergens meer van.

Diezelfde avond nog klopt vader Lambert aan de slotpoort van de Bronckhorst en licht de meier¹ van het kasteel in.

In de hut van Wolfert is het feest.

Aan de haalketting hangt een grote pot en met de stank van de scherpe turfrook trekt er een heerlijke geur door de hut. Gerlachs neus gaat al te gast en het duurt niet lang of zijn moeder schuift hem een groot stuk vlees toe. Hij eet, zoals hij in dagen niet gegeten heeft.

Wolfert grijnst. Hij heeft buit thuisgebracht en wát voor buit! Dat hij een varken van een boer gekeeld heeft, interesseert hem niet. Dat die boer heel hard werken moet om zijn hoofd boven water te houden, kan hem ook niet schelen. Hij zal natuurlijk

¹ Voornaamste dienaar, soort rentmeester.

wel een klacht indienen bij de heer van het kasteel, maar daar lacht Wolfert wat om. Laat hem maar komen! Laat hij maar proberen hem te pakken te krijgen.

Ha, ha! Ze beginnen immers niets?

Hij is de kóning van het moeras en er zijn er niet veel, die de weg in zijn koninkrijk weten.

4. WOLFERT GRIJNST

Eggert put bij het eerste licht van de nieuwe morgen een emmer water, als er plotseling het doffe ploffen van naderende paardehoeven op de zanderige weg klinkt. Hij grijpt snel de emmer van de haak, zet hem neer en loopt de hoek van het huis om. Wie is die vroege ruiter?

Ah, het is Berend, de voornaamste knecht van het kasteel. Hij stuurt zijn bles regelrecht naar hun erf, dus het is blijkbaar om vader te doen.

„Eggert!” roept Berend, terwijl hij zijn paard inhoudt. „Roep je vader. Zeg dat ik hem direct spreken moet!”

Vader is gisteren natuurlijk nog naar de Bronckhorst geweest om heer Gijsbert in te lichten, begrijpt Eggert. Daarom is Berend natuurlijk hier.

„Vader!” roept hij over de deel. „Daar is de meier van het kasteel voor u.”

„Ik kom!” roept Lambert. Hij laat direct zijn werk in de steek en stapt naar buiten.

„Goemorgen,” groet hij.

„Ik moet er meteen op af,” zegt Berend, terwijl hij nauwelijks op de groet van Eggerts vader reageert. Hij is een stugge kerel, die vast geen drie woorden gebruiken zal, als hij het er met twee af kan, maar zo eerlijk als goud en als er iemand in nood zit,

staat hij klaar. Hij mag dan kort aangebonden zijn, maar Lambert mag hem wel.

„Dat is vlug,” antwoordt Lambert. „Ik vraag me alleen af of er nog iets te bereiken valt. Die stroper . . .”

Met een kort gebaar snijdt Berend alle verdere uitleg af.

„Je bent immers zelf komen klagen? Nou, wat wou je dan!” bijt hij. „Laat de rest maar aan mij over. Ik zal die gauwdief wel leren!”

Ja, denkt Lambert, terwijl hij met ontzag naar de enorme handen van de meier kijkt. Als je hem te pakken krijgt, is hij nog niet gelukkig.

„Ik wil de zaak daar eerst eens verkennen,” gaat Berend verder.

„Is er iemand, die me de weg kan wijzen?”

„Ja, die is er wel. Eggert moet weer naar het bos toe, dus dat komt goed uit. Alleen . . . ik heb geen paard voor hem.”

„O, da's niks. Hij kan wel bij me achterop zitten, Bles zal van zo'n spriet heus niet doorzakken. Allo, ik heb niet veel tijd. Met-een vertrekken!”

Lambert gaat bij Bles staan. Eggert gebruikt zijn gevouwen handen als stijgbeugel en wipt op de brede paarderug.

Geen minuut later galopperen ze het erf af.

„Als dat maar goed gaat,” mompelt Lambert, terwijl hij het tweetal nakijkt.

Niet, dat hij bang is, dat Eggert van het paard zal duikelen. Maar hij kent de drift van Berend en de sluwheid van de vagebond in het moeras. Wat weet Berend van de omgeving, speciaal van het veen af? Hij is een paar maanden geleden pas uit het Oversticht gekomen en nog niet zo lang in dienst van heer Gijsbert.

Maar wat staat hij zich eigenlijk zorgen te maken? Conraad en de andere varkenshoeders zijn er immers ook nog? Zij zullen Berend wel inlichten en hem een mannetje meegeven. Toch kan hij een vaag gevoel van onrust niet onderdrukken en midden on-

der zijn werk moet hij die ochtend steeds aan de ruiter van de Bronckhorst denken. Was het misschien toch beter geweest, als hijzelf meegegaan was? Maar hij kan moeilijk weg en och... Conraad kun je wel om een boodschap sturen.

Bles is een vurig paard en heeft wel zin in een ritje. Berend vindt het heel best en zet hem steeds harder aan. Het zandweggetje vliegt onder de hoeven van het dier door, de bomen suizen langs hen heen en Eggert heeft het benauwd genoeg, hoe graag hij anders ook zelf in het zadel zit. Het is haast geen doen. Hij hipt en wipt op de brede paarderug en dreigt er ieder ogenblik af te duikelen. Ten einde raad slaat hij zijn armen om Berends middel. Laat die brombeer er dan maar van denken wat hij wil. Eggert wil zijn botten liever nog een poosje heel houden. „Het volgend pad links af!” schreeuwt hij achter Berends brede rug.

Even later zwenkt Bles het bos in en al gauw moet hij nu iets kalmer aan doen, want een zwiepende tak komt hard aan en er hangen er heel wat over het pad.

Na een uur springt Berend uit het zadel en staat Eggert ook weer op de begane grond. Ze zijn er en dat spijt Eggert niets.

„Pak ân!” gromt Berend, terwijl hij hem de leidsels toegooit.

Eggert bindt Bles aan een dikke tak en grabbelt dan uit de knapzak van Conraad wat stukjes roggebrood. Hij klopt het paard op zijn glanzende hals en houdt hem het lekkers voor zijn neus. Even snuffelen de grote paardelippen aan de uitgestoken hand en dan werkt Bles zijn beloning naar binnen.

Intussen komen Conraad en een paar andere helpers aanlopen.

„Ha, daar heb je Berend. Nou, heer Gijsbert laat er geen gras over groeien.”

„Wie van jullie kan hier een paar uur gemist worden?” steekt Berend direct van wal.

„Als het moet, kan ik wel mee,” stelt Conraad voor. „Jullie houden wel een oogje in het zeil, hè?”

De anderen zijn het er best mee eens. Het gaat immers om een varken van zijn baas?

„Ik zou in ieder geval de jongen ook meenemen,” vindt een andere hoeder.

„Allicht,” gromt de meier. „Die zal er wel het meest van weten. Kom, we gaan er meteen op af. Eggert, maak Bles los en loop jij voorop!”

„Bles losmaken? Moet het paard dan mee?” vraagt Conraad verbaasd. „Het terrein achter de heide is gevaarlijk. Ik zou hem maar hier laten.”

„Ik ben geen kind meer!” bijt Berend. „Ik weet drommels goed, wat ik doe!”

Dan moet je het zelf maar weten, denkt de oude knecht.

Even later gaan ze op pad, Eggert voorop. Na verloop van tijd horen ze het ruisend gemurmel van stromend water. De beek. Nu

is het niet zo erg moeilijk meer de overhangende eik te vinden. „Kijk!” wijst Eggert. „Hier heeft de schurk Roeg gekeeld. Een eindje verderop is hij over de beek gegaan. Kom maar mee.”

Scherp heeft hij de weg nu weer in zijn geheugen en zonder aarzelen loopt hij door. Hoe dichterbij de bosrand komt, hoe woedender hij weer wordt.

„Hier, bij deze braamstruik heb ik op de loer gelegen!” barst hij los. „En daar zat die schurk met die jongen op de grond en toen zijn ze de hei opgegaan.”

„Dan zullen we daar eerst eens heen rijden,” zegt Berend.

„Ja, maar ga nou niet te ver,” waarschuwt Conraad nog eens.

„Het is niet allemaal hei. Verderop begint het moeras.”

„Kom mee,” is het enige wat Berend gromt. „Het zal zo’n vaart niet lopen en als het zover is, kun je altijd nog waarschuwen!”

„Dat zal ik wel doen ook,” neemt Conraad zich voor en denkt: Zou je zo’n bonk eigenwijsheid nou geen draai om zijn oren geven?

De karavaan gaat verder. Nu loopt Conraad voorop, dan Eggert, daarna volgt Berend te paard. Het gaat nu dwars over de ruige hei tot ze voor een uitgestrekte vlakte komen, een vlakte wit van wollegras, waarin hier en daar de bruine gagel bovenuit steekt en bosjes elzen als stille wachters in het eindeloze veen staan. Conraad volgt een smal pad, dat de verlatenheid in kronkelt, maar dan steeds onduidelijker wordt en op een twintig meter van wat elzenbosjes helemaal ophoudt. De oude knecht weet het niet verder en blijft aarzelend staan.

„Ik vertrouw het niet meer. Misschien houdt de grond naar die elzen, maar het kan ook zijn van niet. We moesten maar teru . . .” Hij likt de rest van zijn woorden in en tuurt onderhand scherp naar de elzestruiken. Beweegt daar iets?

Gerlach is die morgen al vroeg uit de veren.

„Je gaat mee, jong. Het is goed, als je ons vak door en door kent,” zegt Wolfert, als ze samen de deur uitstappen.

Gerlach grinnikt.

Op de brink staan wat huisjes van mensen, die een vak kennen. Daar woont een smid, een timmerman, een zadelmaker. Hij heeft een keer aan zijn vader gevraagd of hij niet bij een smid mocht gaan werken, maar Wolfert had gegruwd: „Wat ben jij voor een kerel? Ben jij een jongen van Wolfert, de stroper, of ben je dat niet? Bij een smid werken, stel je voor! Nee, wij horen in de vrijheid en daarmee uit!”

Gerlach wacht zich er wel voor er een tweede keer over te beginnen. Hij zal het „vak” van vader leren. Leren? Nogal een kunst! Hij draait er zijn hand niet meer voor om. Vader hoeft hem niet veel meer te leren. Hij kent alle knepen al.

Sinds dagen heeft hij zijn buik weer eens vol kunnen eten en opgeruimd stapt hij nu achter zijn vader aan.

De eerste strikken staan nog net zo, geen buit. Maar na een half uur lopen zien ze een struik gagel in heftige beweging. Een grote haas is met zijn kop in het moordende venstertje gelopen. Wolfert maakt er snel een eind aan en stopt het dier tussen een struik. Straks zal hij zijn buit wel ophalen.

Ze lopen verder, komen zelfs tot aan de grens van het veen.

„Daar bij die elzen staan de laatste strikken,” wijst Wolfert. „Neem jij die voor je rekening, dan ga ik eens bij dat berkenbosje kijken.”

Gerlach gaat op de elzen af. Hij weet precies, waar hij zijn moet. Op een paar meter afstand ziet hij al iets roodachtigs tussen de takken schemeren.

„Hal” gnuipt hij. „Daar zit ook wat in. Maar wat kan dat zijn? Een konijn heeft zo’n kleur niet.”

Voorzichtig komt hij dichterbij. Een vos! De sluwe rover is deze keer blijkbaar niet slim genoeg geweest. Hij ligt doodstil, een roestige vlek tussen de geknakte stengels. Wanhopig heeft het

dier voor zijn vrijheid gevochten, maar iedere nieuwe ruk maakte de strijd smartelijker en nu ligt hij uitgeput en verdoofd in de vreselijke strop.

Gerlach knielt bij hem neer en raakt de rug van het slachtoffer aan.

Het volgend ogenblik deinst hij terug. De roestige vlek komt in beweging. Als een losgeschoten veer springt de vos omhoog, maar smakt meteen weer neer, teruggegooid door zijn meedogenloze vijand. Weer veert het arme dier op, maar alles is tevergeefs. Het vecht door tot alles wazig wordt en ten slotte geheel verdoft. Gerlach kijkt zó ingespannen toe, dat hij alleen maar oog en oor heeft voor de vos.

Ineens wordt hij opgeschrikt door een heel ander geluid.

Stemmen . . . Mensenstemmen!

Verschrikt komt hij half overeind en gluurt tussen de takken door. Daar staan twee mannen en een jongen. Wat willen die daar? Ze weten blijkbaar niet goed, wat ze doen moeten: verder gaan of terugkeren. Zouden ze hem gezien hebben?

Voorzichtig hurkt Gerlach weer ineem, maar . . . niet voorzichtig genoeg! Zijn rechterbeen schiet uit en heftig slaan wat takken heen en weer.

„Daar! Daar zit een jongen!” hoort hij op hetzelfde ogenblik roepen. „Het is hem! Het is hetzelfde joch, dat bij die schurk was!” Hij is ontdekt, snapt Gerlach. Hij begrijpt nog meer. Die knaap moet hem gisteren ook gezien hebben. Dan weten die kerels dus, wat er gebeurd is. Ze zijn natuurlijk gekomen om hem en zijn vader te grijpen! En dan . . . o, wat dan . . .

Een radeloze angst welt in hem op. Hij moet weg, hier vandaan, vader waarschuwen en dan het veilige veen in! Hij vliegt overeind, holt terug, de richting uit van de berken, waar zijn vader de strikken controleert.

Achter hem klinkt een verward geschreeuw, takken kraken, dof ploffen paardehoeven snel dichterbij.

„Vader! Vader!” gilt hij en weet niet, wat te beginnen. Hij zal het immers tegen die vreselijke ruiter achter hem nooit volhouden?

Zodra de elzen in beweging komen, gaat alles zo verbijsterend snel, dat Eggert haast niet weet, waar hij het eerst naar kijken moet.

„Op zij!” buldert Berend, als hij de kleine vluchteling er als een haas vandoor ziet gaan. Hij geeft Bles zo heftig de sporen, dat het arme dier opsteigert en dan vooruit vliegt.

Eggert wordt door de flank van het dier finaal tegen de grond gesmeten.

Als Conraad ziet, wat de meier van plan is, steekt hij van schrik allebei zijn handen de lucht in en schreeuwt: „Niet doen! Berend, kijk uit!”

Maar Berend luistert niet. Volgens Eggert gaat daar de kleine schavuit. Nou, dan zal de grote schurk, die het durft te wagen dwars tegen de orders van zijn heer in te gaan, ook wel in de buurt zijn. De woede tintelt hem tot in zijn vingertoppen. Hij zàl die knaap op zijn jak komen! Denkt hij misschien te ontsnappen? Dan zal hij vroeger moeten opstaan. Berend is er ook nog! Wat de oude knecht van Lambert zegt, hoort hij niet eens. Hij móet die jongen grijpen. Vooruit, Bles! Er achteraan!

In volle vaart bruist hij recht op de elzenbosjes af.

„Vader!” schreeuwt de jongen opnieuw.

„Ja, kleine schavuit!” mompelt Berend. „Roep jij maar. De grote schurk is dus ook in de buurt.”

„Sta!” buldert hij, maar de kleine vluchteling denkt er niet over en loopt wat hij kan.

En dan . . . dan duikt ineens een dertig meter links van de jongen de gestalte van de stroper tussen de gagelstruiken op.

„Gerlach!” roept hij. „Recht op die berk af en dan meteen links om!”

Zijn stem klinkt rustig en onbewogen blijft hij staan, alsof hij geen gevaar te duchten heeft.

Nauwelijks ontdekt Berend de wilddief of hij geeft Bles zó'n ruk aan het leidsel, dat het arme dier een snijdende pijn in zijn bek voelt en met een geweldige sprong in de richting van de stroper schiet.

De meier kookt van drift.

Wat denkt die onbeschaamde schurk wel? Kijk hem daar uitdagend blijven staan, rustig leunend op zijn knuppel. Wacht even, vriend! Berend is er ook nog. Voor je het weet, loop je straks met gebonden handen achter de staart van Bles aan en als het aan mij ligt, zal de heer van Bronckhorst je morgen door een hennepen venstertje laten kijken. Ik kom bij je!

Ja, dat denkt Berend. Maar in zijn oplaaiende drift vergeet hij één ding:

Wolfert kent deze streek als zijn eigen hut.

Met wilde sprongen wil hij de stroper bereiken, maar . . . plotseling zinkt de grond onder Bles weg. Het zware dier zakt dwars door de bovenste korst heen en slaat wanhopig met zijn poten. Berend vliegt met een grote boog uit het zadel, smakt dicht bij een wilgestruik tegen de grond en zakt door de zware val er ook door.

„Berend!” schreeuwt Eggert ontzet. „Conraad! Help . . . gauw dan toch!”

Verbijsterd staan ze even toe te kijken, even maar. Dan komt Conraad in actie. Met één oogopslag ziet hij, waar de meier terecht komt. Gelukkig dicht bij de wilg. Als hij zich niet vergist, moet de grond daar iets steviger zijn. Ze kunnen daar wel lopen. „Eggert, naar hem toe!” beveelt hij kort. „Nee, jij niet voorop! Achter me, ga niet náást me lopen. Aan één eigenwijze kerel hebben we genoeg. Hoe kan Berend ook zo stom zijn! Ik waar-schuwde hem toch nog!”

Hij bijt zijn zinnen kort af. In zijn hart leeft een vage vrees, dat

het met de onstuimige ruiter verkeerd zal aflopen. Haastig lopen ze over de pollen dophei en verdord gras naar de wilg toe.

Berend, die wel begrijpt, dat hij door wild gespartel steeds dieper in de modder zinken zal, grijpt een stevige tak van de wilg en wacht af tot zijn helpers er zijn.

„Geef me je hand!” roept Conraad. „Zo, ja. Eggert, jij aan de andere kant.”

Ze trekken en sjoeren en centimeter na centimeter weten ze het zware lichaam van de meier uit de zuigende greep van het moeras los te werken, net zolang tot hij ten slotte druipend en onder het slik weer op steviger grond staat.

„Hahaha!” klinkt er ineens een honend gelach.

Het is Wolfert, die alles rustig staat aan te zien.

Trillend van woede steekt Berend zijn vuist op, maar dat deert de stroper niet. Hij draait zich om en even later duikt zijn zoon van achter een struik op. Samen zoeken zij de hut op.

De sliknatte Berend staat intussen naar zijn worstelende Bles te kijken.

„Conraad . . . mijn paard!”

Eggert hoort een diep verdriet in zijn woorden en begrijpt hoeveel de ruige kerel van het dier houdt.

Het paard . . . Hoe krijgen ze het beest eruit? Ze kunnen er niet eens bij komen.

Bles voert een wanhopige strijd. Hij slaat met zijn voorpoten, maar zinkt er des te dieper door. De drie mannen staan met opeengeklemd kaken naar het martelende dier te kijken.

„We krijgen hem er nooit uit,” zegt Conraad schor.

„Ja . . . maar . . . maar,” hakkelt Eggert. Hij kàn het niet langer aanzien. Hij knijpt zijn handen tot vuisten. Bles, die arme Bles . . .

„Conraad, er móet toch wat gebeuren! We kunnen het arme dier toch niet . . .”

„Laten we gaan,” zegt Berend dan ineens. „Het paard is verloren. Conraad heeft gelijk. Alles wat we zouden willen doen

loopt op het verlies van een mensenleven uit. Kom! Ik kan het niet langer zien. Laten we gaan. Conraad, loop jij voorop en breng ons uit deze hel vandaan!”

Zwijgend gaan ze de weg terug, achter elkaar het slingerende pad af tot ze weer vastere grond bereiken.

Bij de bosrand kijkt Eggert nog eens om. Bles heeft een verloren strijd gestreden. Er is niets meer van hem te zien.

Ze zoeken hun weg tussen de zware eiken.

Eggert loopt wat achter met een hoofd vol gedachten en een hart vol verdriet. In zijn hart begint een doffe haat te gloeien. Wat had broeder Bernhard gezegd? Medelijden hebben? Eggert is het er helemaal niet mee eens! Eerst Roeg, nu Bles en het heeft niet veel gescheeld of Berend had het ook niet overleefd. En dat allemaal door die kerel uit het veen en die haveloze jongen. O, als hij ooit een kans krijgt, dan zullen die twee ervan lusten!

5. DAAR MOET JE MAAR LIEVER NIET IN DE BUURT KOMEN

„Nee, hij doet het nog niet. Nog meer weggappen, Conraad!” Eggert kijkt omhoog naar een eik, die op het punt staat geveld te worden.

Zijn vader geeft nog een paar laatste aanwijzingen. De knecht slaat met een machtige zwaai zijn scherpe bijl opnieuw in het harde hout. De spaanders vliegen in het rond. Een klap! Nog een slag. Weer suist de zware bijl neer. Dan loopt er een lichte rilling boven door de takken, de reus wankelt.

„Daar komt ie. Op zij, Eggert!” waarschuwt Lambert.

Langzaam zakt de boom naar voren, dan sneller, steeds sneller tot hij met een doffe dreun krakend neerploft.

„Dat is de laatste,” zegt Lambert vergenoegd. „De forsters¹ hebben ons deze keer goed bedacht, Conraad!”

Zo is het. Er is weer holtslag geweest en iedere boer heeft zijn deel toegewezen gekregen. De forsters hebben de bomen gemerkt en dagenlang klinken de bijlslagen door het stille bos. Het aan Lambert toegewezen stuk ligt wel wat diep het bos in, maar het hout is goed. Eggerts vader heeft niets te mopperen en dat doet hij dan ook niet. Hij kijkt naar de pas gevallen reus en zegt: „Dat is tenminste klaar, al hebben we de zaak nog niet op het erf. Eggert, aan de slag, jong.”

Ja, dat hoeft vader me niet te vertellen, denkt Eggert, terwijl hij zijn bijl opneemt. Het minder zware werk is voor hem. Hij hakt de takken weg en stapelt de armdikke stukken op een hoop. Ha, hij heeft er zin in. Zijn bijl zwaait omhoog en met alle kracht drijft hij het scherpe ijzer in de knoestige armen.

Fijn, dat werken hier in het bos!

Er zijn een paar weken voorbijgegaan. De varkens zijn weer thuis en nu is hier een nieuw karwei. De varkens . . . Eggert wordt nog woedend, als hij aan Roeg denkt.

Heer Gijsbert is razend geworden, toen Berend hem verslag uitbracht, maar het is niet gelukt de dief te vangen. Fel slaat Eggert zijn bijl neer, als hij aan de schurk denkt. Had hij toch maar eerder gewaarschuwd! Hadden . . . ja, maar vader is Roeg en Berend zijn bles kwijt. Het is voorbij.

Al hakkend raakt Eggert over zijn woede heen. Hij legt de dikke stukken op elkaar, de ene laag haaks op de andere. Als hij er de laatste takken bovenop gelegd heeft, klautert hij erop en zit als een koning op zijn troon even toe te kijken hoe vader en Conraad het laatste werk doen.

„Zo,” zegt Lambert ten slotte, „het is voor vandaag welletjes. We gaan op huis aan. We hebben een mooi partijtje timmerhout

¹ Mannen, die zeiden in welk gedeelte van het bos gekapt mocht worden.

en genoeg afval om het vuur onder de schouw flink op te stoken. Wie weet wat voor een winter we krijgen en dan zullen we een extra blok hout best kunnen gebruiken.”

Ja, vader heeft gelijk, denkt Eggert, als hij achter de twee mannen aanloopt. Hij kijkt nog eens om en ziet met trots naar de stapels, die hij gemaakt heeft. Dat heeft hij hem toch maar netjes geleverd.

Achter de struiken, een eind verderop, kijkt nog iemand naar de stapels hout. Hij wacht tot de anderen verdwenen zijn en komt dan te voorschijn. Hij betast de dikste stukken eens en mompelt tevreden: „Goed spul. Dat kunnen wij ook best gebruiken. Ik weet, wat ik vannacht te doen heb!”

De volgende morgen dokkert een tweewielige kar over het hobbelige pad.

Conraad houdt het paard bij het bit. Eggert zit op de as van de kar een deuntje te fluiten en vangt onderhand met een half oor flarden van een gesprek op, een gesprek tussen vader en Eelco. Eelco is de wolvenjager, die de bossen op zijn duimpje kent en voor iedere wolf, die hij onschadelijk maakt, een beloning in de wacht sleept. Hij heeft zijn gereedschap op de kar gelegd en stapt nu naast Lambert de bosweg af.

„Druk?” vraagt hij aan de boer.

„Ja, dat is te zeggen . . . het kappen is gedaan. We hebben nog een zwaar werk voor de boeg, want de stammen moeten nog naar het erf toe. Hoe zo?”

„Ik kan vandaag best een knecht gebruiken. Als je Eggert zou willen missen, kon hij mij vandaag mooi een handje helpen.”

„Tja . . .” aarzelt vader even, „missen . . . missen . . . nou ja, het kan eigenlijk wel. Voor het zware werk is hij nog te jong. En

wat die stapels klein goed betreft, dat steekt niet op een dag. Als hij zin heeft, mag je hem wel meenemen, Eelco."

Eggert spitst zijn oren. Hoort hij dat goed? Mag hij met Eelco mee? Als hij zin heeft?

„Nou en òf!” ploft hij er meteen uit.

„We hoeven verder niets te vragen,” grinnikt de wolvenjager.

„Kijk die glundere kop maar eens eventjes!”

Voor vader nog iets zeggen kan, wipt Eggert van de kar en komt bij de twee mannen lopen.

„Dus jij helpt Eelco vandaag!” zegt Lambert. „Denk erom, dat ik vanavond geen klachten over je hoor. Enne . . . geen ommetjes, hè?”

Eggert wordt rood tot onder zijn haren. Hij begrijpt best, waarom vader dat zegt.

„Nee, vader,” antwoordt hij zachtjes, „ik zal wel oppassen!”

Als Conraad de wagen bij de eerste bomen inhoudt, zegt Lambert:

„Nou, je weet het, voorzichtig aan, hoor!”

„Natuurlijk, ik kijk wel uit!” belooft Eggert grif. Hij is al lang blij, dat hij met Eelco mee mag. Fijn! Fijn . . . ja, en toch is hij een beetje huiverig. Een wolf is geen schoothondje! In de vorige winter zijn de monsters tot vlak bij hun erf geweest en toen heeft hij hun grijnzende bekken van dichtbij gezien.

Maar hij hoeft zich geen zorgen te maken. Het is toch nog geen winter, al zal die niet zo lang meer uitblijven. En ze gaan immers niet op jacht? Alleen maar pijlen scherp stellen.

„Gaan we ver, Eelco?” vraagt hij.

„Ja, we zijn er nog niet,” antwoordt de jager. „Ik heb verleden week een heel eind rondgezworven en sporen ontdekt. Daar gaan we nu op af. Als straks de vorst invalt, komen ze wel dichterbij, maar voorlopig blijven ze nog wel uit de buurt.”

Uren lopen ze door. Rondom hen is alleen de stilte van het zwijgende bos en Eggert is maar blij, dat Eelco naast hem loopt.

Stel, dat daar tussen die bomen zo'n wolf ineens opdook!

„We zijn er,” zegt Eelco op een gegeven ogenblik. „Hier, rol jij die lijn even af.”

Eggert pakt de rol en laat hem vieren.

„Ho! Niet verder, zo is het goed.”

Eggert kijkt nieuwsgierig toe hoe de jager te werk gaat. Eelco zet een pijl schietklaar, de dreigende punt naar voren. Voorzichtig slaat hij de lijn om een dikke tak en zet hem vast met een stukje hout.

„Zo,” zegt hij, terwijl hij de pal onder wat mos verbergt, „als zo'n knaap er nu met zijn poot op trapt, staat hij precies in de baan van de pijl en schiet hij zich zelf neer.”

Eggert kijkt een beetje verwonderd.

„Wil je het zien?”

„Ja,” knikt Eggert en denkt: Hoe wil Eelco dat voor elkaar krijgen? Er is geen wolf in de buurt!

Eelco ontspant de lijn weer en zegt: „Ga jij eens een paar meter op zij staan.”

Hij hakt een paar dikke takken en zet die rechtop in het pad. Daarna zet hij de zaak weer scherp en roept: „Nou, Eggert, let op!”

Eggert wil dichterbij komen, maar de jager waarschuwt: „Nee, blijf staan. Bij je linkervoet ligt een stuk hout, zie je wel? Gooi dat maar eens op die knobbel mos midden op het pad.”

Eggert gooit de stronk met een flinke zwaai boven op de plak mos en . . . rrrt! Suizend vliegt de pijl weg en blijft trillend in een van de takken steken.

„Werkt ie goed of niet?” glundert Eelco. „Als daar een wolf gelopen had, was hij er vast en zeker geweest.”

Eelco is maar een slimmerik om zo iets te bedenken, vindt Eggert.

Ze zetten op verschillende plaatsen zo'n vlijmende pijl neer en trekken dan in een grote boog terug.

„Je snapt zeker wel, dat je hier nu maar liever niet dicht in de buurt moet komen,” raadt Eelco zijn nieuwe knecht aan.

Ja, dat begrijpt Eggert opperbest. Hu, hij moet er niet aan denken, dat hij op zo'n verborgen stokje zou trappen. Hij neemt de omgeving scherp op. Daar bij die gespleten eik hebben ze de eerste neergezet. Links ervan staat de tweede, een eind verder bij die bocht de derde . . . maar ach, wat probeert hij dat nu te onthouden? Hij komt hier in zijn eentje toch niet terug? Hij kijkt wel uit!

Het is al schemer, als ze weer bij de plek komen, waar ze vader vanmorgen verlaten hebben. Lambert en Conraad zijn al naar huis. Er liggen nog een paar zware stammen en de stapels hout staan er ook nog.

Eggert loopt er nog even naar toe. Hé, denkt hij, ik dacht, dat ik die stapels hoger gemaakt had. Of heb ik me dat maar verbeeld? Ik zal me wel vergissen.

Even later lopen ze het bospad verder af.

Vlak bij de zandweg naar de boerderij klinkt het doffe ploffen van paardehoeven achter hen. Eelco kijkt om en trekt Eggert meteen naar de kant. Het volgend ogenblik nemen ze hun ruige muts af en blijven groetend staan.

De heer van Bronckhorst rijdt voorbij en achter hem galoppeert Berend.

Berend . . . Meteen moet Eggert weer aan zijn arme Bles denken. Jammer, dat die schurk niet gegrepen is. Hij is veilig in het veen verdwenen. Aan één kant spijt dat Eggert niet, want hij huivert nog, als hij aan het gezicht van die kerel denkt. Hij hoopt hem nooit meer terug te zien of het moest zijn, dat de lansknachten van heer Gijsbert hun knuppels op zijn rug lieten dansen. Ja, dat zou Eggert graag eens willen meemaken.

Als de ruiters gepasseerd zijn, lopen ze weer verder. Eelco gaat nog even mee naar binnen.

„En?” vraagt Lambert, zodra hij ze de deel op ziet stappen.

„Geen klachten over je knecht, Eelco?”

„Niks hoor!” antwoordt de jager. „Volgende keer mag hij wat mij betreft weer mee de bossen in.”

Was het maar waar, denkt Eggert en hij weet zelf niet hoe gauw hij weer op het gevaarlijke terrein zal zijn.

Eerder dan hem lief is!

6. EEN BULTJE VAN MOS OP HET BOSPAD

„Nee, Lups! Af, hier blijven, zeg ik je!”

Lups is het niet eens met zijn baas. Hij zwaait eens met zijn ruige staart en kijkt verlangend omhoog, alsof hij zeggen wil:

„Toe, ik hoor immers bij jou! Laat me nou meegaan.”

Maar Wolfert is onverbiddelijk.

„Vooruit, achter de hut!” commandeert hij.

De hond gaat bij de deur liggen, legt zijn kop op de uitgestrekte voorpoten, knijpt zijn ene oog dicht, houdt met het andere zijn baas in de gaten en zucht eens diep.

Zodra de stroper het kronkelende elzenpad inslaat, komt Lups weer overeind. Hij hoort immers bij zijn baas. Als hij niet omkijkt, zal hij hem stilletjes volgen. Aarzelend loopt hij hem een paar stappen achterna, maar . . . de baas kijkt wèl om.

„Terug!” snauwt Wolfert. „Gauw! Ik kan je niet gebruiken vandaag!”

Wolfert beseft zelf niet, wat hij doet met juist nu de hond thuis te laten.

„Terug!”

Lups begrijpt, dat het menens is en loopt langzaam terug. Hij gaat achter de hut op de uitkijk staan en als hij zijn baas als een

klein figuurtje ver in het veen zijn weg ziet gaan, golft zijn zware bas over het moeras, alsof hij nog eens nadrukkelijk vertellen wil, dat het toch geen werk is om zo'n trouwe hond niet mee te willen nemen.

De stroper koerst intussen dwars door het veen weer op de bossen aan. Ha! De bossen, die leveren hem nog wel wat op. Eerst vlees en nu hout! Hij moet eens gaan kijken of de laatste stapel al verdwenen is. Daar kan hij nog best wat van gebruiken. Het duurt niet lang meer of de schemering valt in, dus die boer zal wel naar huis zijn. Als hij nu nog maar niet alles heeft weggehaald, maar dat zal allicht niet. Ze hebben hun handen al vol genoeg aan de zware stammen en zullen met die aan stukken gezaagde zware takken zo'n haast niet maken. Hij zal wel een handje helpen, hahaha!

Wolfert bereikt de bosrand en verdwijnt tussen de bomen. Hij weet precies, waar hij zijn moet. Ha, gelukkig, hij is nog niet te laat. Toch valt het hem tegen, dat er nog maar één stapel staat. Ze zijn dus al aan het versjouwten geweest. Hier en daar ligt nog een brok op de grond. Ze hebben zeker gedacht: die nemen we morgen wel met het laatste partijtje mee. Nou, als het aan hem ligt, is er morgen geen partijtje meer te vinden.

Voorzichtig komt hij dichterbij, blijft even achter een dikke boom staan kijken of de kust veilig is en loopt dan op de stapel hout af. Hé, denkt hij, wat ligt daar voor een ding? Een bijl! Die boer heeft een bijl vergeten. Het volgend ogenblik heeft hij het ding te pakken en rukt het naar zich toe. Is dat even een boffer-tje? Daar had hij helemaal niet op gerekend.

Geen minuut later gebeurt er iets, waarvan hij eerst geweldig schrikt.

Daar staat iemand en . . . daar heeft hij óók niet op gerekend.

Er is een week voorbijgegaan. Een week van zwoegen en sjouwen, van werken tot je botten ervan kraken. Maar als die

week om is, liggen de knapen van stamen dan ook op het erf en staat er alleen nog maar één van de stapels klein goed in het bos. Het is al in de namiddag, als moeder Drieka tegen Eggert zegt: „Ik ben helemaal door mijn brandhout heen. Hak eens eventjes een mandvol, Eggert.”

Eggert wil dadelijk aan de slag gaan, maar komt tot de ontdekking, dat hij zijn bijl mist.

„Vader, hebt u de bijl . . . o, nee, ik weet het al!”

Ineens schiet hem te binnen, waar hij is.

„Wat is er met je bijl?” vraagt Lambert.

„Die staat nog in het bos. Ik heb hem bij de laatste stapel neergezet.”

„Direct halen!” commandeert zijn vader. „Een bijl is een kostbaar ding. Daar moet je zuinig op zijn.”

E zo gaat Eggert dadelijk op pad. Hij stapt stevig door, want hij is liever niet zo alleen in de schemer en speciaal niet nu de winter voor de deur staat. Stom ook om dat ding te vergeten. En de plek waar vader kappen mocht, ligt een knap einde weg. De kar heeft door de zware vracht diepe sporen in de zachte mosbodem gevreten en Eggert hoeft die maar te volgen om weer op de kapplaats te komen.

Dicht bij de plek waar ze opgeladen hebben, vindt hij verschillende stukken hout, die van de wagen zijn gevallen. Hij bukt zich en gooit ze aan de kant. Ongemerkt nadert hij zo de laatste stapel en pakt juist weer een stuk hout, als hij plotseling iets hoort. Met een ruk veert hij recht. Wat is dat? Hij weet zeker, dat hij zich niet vergist. Er knapte iets.

Dan ziet hij het!

Bij de houtstapel staat een kerel, de rug naar hem toe. Hij houdt een bijl in zijn hand. Een bijl . . . zijn bijl!

Voor Eggert beseft, wat hij doet, schreeuwt hij: „Blijf van die bijl afl!”

Bliksemsnel draait de man zich om. Eggert kijkt hem nu midden

in het gezicht en verstijfd van schrik staat Eggert een ogenblik naar lucht te happen.

„Dat . . . dat is de vent uit het veen!” flitst het door zijn hoofd. Wolfert schrikt hevig, als hij Eggerts stem hoort. Maar als hij ziet, dat het maar een jongen is, die hem de schrik op het lijf jaagt, ebt de angst weer snel in hem weg. En als hij dan ontdekt, dat het dezelfde jongen is, die Gerlach bij het strikken nakijken verraste, wordt hij helemaal woedend. Wat verbeeldt die aap van een jongen zich wel! Dacht hij misschien, dat hij Wolfert, de stroper, ongestraft kon dwarszitten? Hij zal hem eens even gauw uit de droom helpen! Hij zal hem een pak ransel verkopen, dat hij het wel voor eens en altijd uit zijn hoofd zal laten hem ooit nog iets in de weg te leggen.

Met een woeste sprong schiet hij op Eggert af.

Even staat Eggert als verlamd, het stuk hout nog in zijn hand. Even maar. Dan slingert hij het stuk in de richting van het van woede vertrokken gezicht. Raak . . . ? Eggert weet het niet, wacht het ook niet af. Hij hoort een gesmoorde vloek achter zich en zet het meteen op een lopen. Hij heeft een voorsprong, maar zal hij die houden? Wat kan hij tegen zo'n woesteling beginnen? Wèg moet hij, wèg! Bij die kerel vandaan! O, als hij hem in handen valt . . .

Eggert vliegt er vandoor. Even hoort hij niets, maar dan klinkt er gekraak van knappend hout achter hem en hij begrijpt, dat de stroper hem achterna komt.

Verder rent Eggert, steeds verder. Zijn hart klopt in zijn keel, zijn slapen bonzen. Hij let er niet op, hij weet maar één ding: hij móet die kerel voor blijven!

Het smalle bospad maakt een bocht en Eggert ziet tot zijn schrik, dat zijn achtervolger die bocht afsnijdt. Direct zwenkt hij rechtsaf. Hij raakt zo verder van huis, maar hij denkt er niet bij. Hij is helemaal uit de koers en rent steeds dieper het bos in. In zijn verschrikkelijke angst vergeet hij helemaal waar hij loopt, let op geen pad of weggetje meer, vlucht maar in het wilde weg. Hij komt langs een zware eik, een door de bliksem gespleten boom, maar hij let er niet op. Hij kijkt schichtig om, ziet hoe de stroper steeds meer op hem wint en opnieuw drijft de angst hem voort. Maar Eggert heeft geen kracht meer om deze dolle ren nog lang vol te houden. Zijn adem komt fluitend tussen zijn lippen, zijn hart bonkt in zijn borstkas, alsof het zeggen wil: „Pas op, eis niet te veel van mel!” Hij móet zijn tempo wel verminderen.

„Vader! Vader!” schreeuwt hij in zijn angst.

Even holt hij nog door, hij kàn niet meer. Dan ziet hij wat struiken rechts van zich, zwenkt direct af en duikt erin. Hij kruipt zo diep mogelijk weg en trillend van spanning blijft hij liggen.

Was vader maar hier of Conraad of Rex, hun hond. Maar hij is

alleen, helemaal alleen met die verschrikkelijke stroper, die hem ieder ogenblik grijpen kan. En er is niemand, die hem kan helpen.

Niemand?

Terwijl Eggert met een bonzend hart tussen de takken ligt, klinkt er ineens een schreeuw door de stilte van het zwijgende bos. Een snijdende gil, die Eggert door merg en been gaat. Haastig komt hij half overeind en op zijn knieën liggend gluurt hij tussen de takken door.

Wat . . . wat is dat? Wat gebeurt er?

Wolfert staat even versuft van pijn, als het onverwachte projectiel tegen zijn neus opvliegt. Zodra hij goed beseft, dat Eggert hem dat geleverd heeft, welt er een razende woede in hem op en in dolle drift begint hij de achtervolging. Er loopt een dun rood straalje in zijn snor, maar daar let hij niet op. Hij zal die aap van een jongen op zijn jak komen en niet zo zuinig! Ja, dat denkt Wolfert, maar dan zal hij Eggert toch eerst moeten grijpen en dat lukt niet zo een-twee-drie. Hij loopt zich op te winden, steeds woedender omdat die aap van een jongen hem iedere keer te glad af is.

Waarom rent hij die kwajongen eigenlijk achterna? Hij kan toch veel beter zijn veilige vesting in het veen opzoeken? Ja, dat kan de stroper ook, maar hij doet het niet. Hij is razend, dat hij door die jongen gedwarsboomd wordt en vergeet alle voorzichtigheid. Hij wil wel eens zien, wie het hardst lopen kan.

„Ha!” gnuift hij, als hij ziet hoe het tempo van Eggert vermindert. „Ha, ik krijg je te pakken, mannetje! Je ontkomt me niet! Ik zal je leren je met mijn zaken te bemoeien!”

„Vader! Vader!” hoort hij zijn slachtoffer roepen.

„Schreeuw jij maar,” gromt hij. „Er is hier geen mens, die je horen of helpen kan. Wat ga je nou doen? Wegduiken tussen die

struiken? Het zal je niet helpen, vriend! Ik heb je al lang in de gaten.”

Ja, zo denkt de stroper. Er is inderdaad geen mens, die Eggert horen kan.

Maar er is wel Iemand anders, die hem hoort. God hoort hem wel en daar staat Wolfert geen ogenblik bij stil. Dat heeft hij trouwens zijn hele leven nog niet gedaan.

Hij springt naar voren en steekt een smal bospaadje over. Op dat pad ligt een hoopje mos, onopvallend, zoals er honderden van die mosbultjes zijn.

Wolfert trapt er bovenop en . . . dan is er ineens het fluitend geluid van een wegsuizend voorwerp. Het volgend ogenblik voelt de stroper een vlijmende pijn in zijn borst. Hij slaat beide handen in de lucht en tuimelt dan voorover. Zijn hand gaat tastend omhoog tot zijn vingers tegen iets hards stoten.

Iets hards . . . een pijll

Met inspanning van al zijn krachten rukt hij het ding los en glijdt dan op zijn zij in het mos. Een kreunend gesteun komt over zijn lippen. Hij voelt hoe zijn grove pak doorweekt wordt. Dan wordt alles wazig en even later weet Wolfert van niets meer. Eggert ziet tussen de takken door hoe zijn achtervolger met een ruk stilhoudt. Wat . . . wat doet hij nu? Zijn armen gaan met een schok omhoog, zijn vingers klauwen krampachtig in de lucht en dan valt hij als een blok neer.

Bevend van opwinding komt Eggert overeind. Aarzelend gaat hij van boom tot boom tot hij dicht bij zijn achtervolger is. Daar ligt de schurk nu. Zijn jak is rood van het bloed. Bij zijn grote hand ligt een pijl op het mos.

Zodra Eggert de pijl ziet, begrijpt hij alles.

Hij hoeft niet meer bang te zijn, dat de stroper hem verder achterna zal zitten. Hij kan veilig naar huis gaan.

Veilig naar huis gaan?

Er trekt een rilling van schrik langs zijn rug. Wat de stroper is

overkomen, kan hem ook gebeuren. Hij zal geducht moeten oppassen. Wat een geluk, dat hij hier met Eelco geweest is en ongeveer weet, waar hij lopen moet.

Uiterst voorzichtig gaat hij met een boog om de stroper heen. De stroper . . . Die kerel helpen . . . Moet hij dat doen?

Eggert denkt er niet over! Die vent heeft zijn verdiende loon. Net goed!

Eggert loopt door. Als hij op wat bekender terrein komt, zet hij er de gang in. Hè, waarom moet hij nu ineens aan broeder Bernhard denken? Die zou niet weglopen, als hij helpen kon. Die loopt nooit weg! Het is onze plicht iemand bij te staan; helemáál als hij in nood is. Dat zou broeder Bernhard vertellen, weet Eggert. Maar Eggert wil niet luisteren. „Nee!” zegt hij hardop. „Vader zou ook niet helpen.”

Hij knijpt zijn handen tot vuisten en zet het op een lopen, alsof hij bang is, dat zijn betere gedachten het winnen zullen. Die gedachten woelen door zijn hoofd. Als er nu eens wolven komen . . . als . . . moet hij teruggaan?

Eggert gaat niet terug. Hij dringt al die opkomende vragen weg. Nee, nee! Voor deze schurk geldt het niet. Nee, niet helpen. Wèg, hij moet naar huis!

Het begint al donker te worden en Eggert voelt zich lang niet op zijn gemak. Hij moet weer aan de verhalen van Gait-Jan denken. Een uil scheert geluidloos langs zijn hoofd, een troep kraaien vliegt krassend uit een boomtop, een dode tak komt krakend omlaag. Eggert schreeuwt van schrik en rent wat hij kan. Hij moet naar huis . . . naar huis . . .

7. „MIS! HELEMAAL MIS!”

Lambert gooit een paar blokken hout op het vuur, dat knetterend opblaait. Hij kijkt eens naar de bedrijvige handen van Drieka, die steeds weer opnieuw een nieuwe dot schapewol pakt en haar spinnewiel geen ogenblik rust gunt.

Drieka ziet wel hoe zijn ogen op haar handen staren en weet ook, dat van haar hele spinnen op het ogenblik niets tot hem doordringt. Er woelt een vage onrust in haar hart en ze begrijpt, dat diezelfde onrust ook haar man bezighoudt.

Eggert is nog niet thuis. Hij is al uren weg. Er zal toch niets gebeurd zijn?

Maar ach, stelt ze zich gerust, je kunt Eggert om een boodschap sturen. Hij is flink uit de kluiten gewassen en staat zijn mannetje wel. Bovendien is het rustig in de bannerij. Er zijn geen vreemde lansknechten of ander krijgsvolk in de buurt. Nee, hij zal straks wel weer verschijnen.

Toch kan ze haar gestaag groeiende onrust niet kwijtraken.

Met Lambert is het net zo. Hij loopt eens naar de deel, geeft de koeien nog een pluk hooi, pakt wat gereedschap, dat hij net zo weer op hun plaats zet en gaat ten slotte de baanderdeur uit het erf op, waar hij minutenlang in het donker blijft staren. Waar blijft de jongen toch? Hun hout lag wel diep het bos in, maar hij had nu toch wel terug kunnen zijn. Hoe kan hij ook zo stom zijn om die bijl te laten liggen. Hij zal toch niet stiekem het bos verder ingetrokken zijn? Maar nee, daarvoor hoeft hij niet bang te zijn. Hij weet hoe Eggert altijd met een hoofd als een boei zit te luisteren naar de verhalen van Gait-Jan: de witte wieven, de bosgeesten en al die dingen meer. Eggert is er knap huiverig voor. Nee, die zal in zijn eentje vast niet aan het ronddwalen gaan. Maar . . . waarom is de jongen dan zo laat?

Lambert drementelt weer naar binnen, veegt de lemen grond wat aan en gaat dan maar weer bij de schouw zitten.

Van tijd tot tijd valt een brandend houtblok knisterend in elkaar en vloeit een roze gloed door de duister wordende keuken. Drieka kan het niet meer zien en laat haar spinnewiel rusten. Zwijgend zitten ze bij elkaar, allebei met hun gedachten bij Eggert, die nog steeds niet komt.

Ineens spitsen ze hun oren.

„Ik geloof, dat ik voetstappen hoor!” zegt Lambert en loopt meteen naar de deur. Op hetzelfde ogenblik wordt er geklopt.

„Goed volk!” roept een zware stem van buiten.

„Broeder Bernhard,” zegt Lambert verrast en doet gauw open.

„Kom binnen!”

Drieka schuift vlug een schemel bij het vuur.

„Kruip maar gauw bij de warmte,” zegt ze vriendelijk, „het begint buiten al knap koud te worden.”

„Ja, het is hier heel wat beter,” vindt de monnik, terwijl hij zijn benen naar het behaaglijke vuur strekt. „Ik ben naar Gait-Jan van de Holthoeve geweest. De oude knecht is slim ziek.”

Lambert haalt een kruik eigen gebrouwen bier te voorschijn en schenkt broeder Bernhard een kroes in.

Even later valt het zwijgen weer tussen de drie mensen en de monnik begrijpt dat er iets is.

„Is Eggert niet thuis?” vraagt hij.

„Dat is het hem juist!” antwoordt Lambert. „We zitten ons een beetje ongerust over de jongen te maken. Hij is naar het bos, zijn bijl halen, maar hij had al lang terug kunnen zijn.”

„Dan zal hij zo wel voor je neus staan,” bemoedigt broeder Bernhard. „Direct komt de maan op en dan kan hij duidelijk zien, waar hij lopen moet. Als het nu hartje winter was, ja, dan kon ik me je ongerustheid begrijpen. Dan krioelt het van de wolven, maar . . .”

Verder komt hij niet. Er klinken buiten schuifelende voetstappen. Aarzelend komen ze dichterbij, dan is het weer stil. Hoor, daar heb je het weer.

Vader Lambert staat al bij de deur eer de klink opgelicht wordt. Hij grijpt een stevige knuppel. Mocht er iemand buiten staan met minder goede bedoelingen, dan zal hij hem dat hardhandig afleren. Maar hij heeft zijn koeze niet nodig. Zodra hij de deur opendoet, smijt hij zijn stok meteen in een hoek en roept bezorgd:

„Eggert! Het is Eggert! Wat is er aan de hand? Kom toch gauw binnen!”

Met een doodsbleek gezicht waggelt Eggert de drempel over. „Jongen, wat is er gebeurd?” vraagt moeder Drieka ongerust. Broeder Bernhard ziet direct, dat er iets niet pluis is en schuift meteen zijn schemel naar de doodmoede jongen.

Eggert wankelt naar het bankje toe en valt er als een blok op neer. Hij wil alles wel vertellen, maar kan eerst geen woord uitbrengen. Hij is weer veilig op de boerderij en nu de spanning gebroken is, zit hij tegen zijn tranen te vechten. Hij moet een paar maal slikken en wil niet huilen, maar hij doet het toch. Met gierende halen komt al de doorgestane narigheid eruit.

„Wat nou! Wat heb je . . . ?” wil vader Lambert weten, maar broeder Bernhard geeft hem een wenk. Nú niets vragen, betekent dat, laat hem eerst even op zijn verhaal komen.

Drieka geeft hem gauw wat te drinken. Gulzig drinkt Eggert de nap melk leeg, en dan komt het verhaal. Met horten en stoten vertelt hij alles.

„En . . . en . . . ik heb hem laten liggen,” zegt hij ten slotte. Zijn stem is een schor gefluister. Schuw kijkt hij naar broeder Bernhard, alsof hij zich verontschuldigen wil.

„Allicht! Die schurk krijgt zo zijn trekken toch nog thuis!” vindt vader Lambert, maar de monnik is het helemaal niet met hem eens.

„Nee, dat is mis! Helemaal mis!” zegt hij hoofdschuddend. „Je mag iemand toch zo maar niet aan zijn lot overlaten en speciaal niet, als hij gewond is. Dat heeft God ons toch wel anders ge-

leerd. Wie weet hoe die kerel eraan toe is. Ik kan me best indenken, wat er in je omging, maar dit . . . nee, we moeten erop af, Lambert!”

„We? Bedoelt u misschien, dat ik mee moet? Nee, dank je lekker! Ik gun hem zijn portiel!” moppert de boer eerst. Maar dan bedenkt hij, dat die monnik zelf altijd klaarstaat, als er hulp nodig is. Heeft hij hem de vorige winter niet midden in de nacht bij Drieka gehaald? Toen zei hij ook niet: „Kom morgen maar terug, als het licht is.” Drieka is beter geworden en Lambert is er nog dankbaar voor.

De monnik zegt verder niets, hij kijkt de boer alleen maar aan.

„Als ik meega, doe ik het om u!” geeft Lambert zich ten slotte gewonnen. „Maar niet om die schurk, hoor! Die heeft niet beter verdiend.”

Er trekt een milde glimlach over het baardige gelaat van broeder Bernhard. Hij weet precies, wat de boer denkt en vraagt verder niets. Hij steekt zijn grote hand uit en zegt: „Bedankt, Lambert. Laten we er meteen op af gaan.”

Hij vraagt aan Eggert, waar hij de stroper zo ongeveer vinden kan.

„Wezen jullie toch voorzichtig!” dringt moeder Drieka angstig aan. „We hebben aan één gewonde al genoeg.”

„Maak je maar niet ongerust, Drieka!” antwoordt de monnik. „We móeten dit doen en . . . we zijn in Gods hand. Kom, we gaan.”

Lambert trekt zijn jachtmes uit een dwarsbalk en grijpt een flinke knuppel.

„Je kunt nooit weten of we die dingen nodig hebben,” zegt hij. Broeder Bernhard waagt het wel ongewapend.

Even later stappen ze de deur uit, de maanverlichte avond in.

Eggert zit nog op zijn schemel, te moe om veel te zeggen. Ze hebben hem gelukkig niet gevraagd mee te gaan. Hij zou het ook niet gekund hebben. Hij verlangt naar rust en ligt binnen vijf minuten in het hooi. Zijn spieren doen pijn van het harde lopen. Hij is doodmoe en kan toch de slaap niet vatten. Hij hoort weer de woorden van broeder Bernhard: Mis, helemaal mis!

Waar zouden ze nu zijn? Zouden ze de stroper wel vinden en als ze hem vinden . . . Misschien komen ze wel te laat! Had hij toch moeten helpen . . .? Maar hoe?

De ene gedachte na de andere tuimelt door zijn hoofd.

Al tobkend doezelt hij ten slotte in.

8. LUPS HUILT

Tussen de knoestige wortels van een zware eik ligt een donkere figuur op het mos, een man, Wolfert de stroper. Hij is weer bij en herinnert zich alles. Hij rilt van de koorts en kreunend brengt hij zijn hand naar zijn linkerborst. Voorzichtig tasten zijn vingers langs zijn grove jak, dat doorweekt is van bloed.

Wat moet hij beginnen?

Hier blijven liggen kan niet. De jongen zal naar huis vluchten en daar alles vertellen. De boer gaat natuurlijk regelrecht naar de meier van Bronckhorst en die komt maar al te graag, want die heeft ook nog een appeltje met hem te schillen. Geloof maar, dat ze hem ervan langs zullen geven. En als zij niet komen, dan komt er wel wat anders. Hij heeft verleden week al verscheidene wolvesporen gezien!

De ruige kerel, die voor niets en niemand bang was, voelt voor het eerst van zijn leven een verschrikkelijke angst in zich opkomen. Zal dat onstuimige leven hier op dit verlaten mospad langzaam wegebber?

Het zweet parelt op Wolferts voorhoofd.

Er gebeurt, wat er gebeurt, maar hij móet hier vandaan. Naar zijn hut. Naar zijn vrouw en zijn jongen, de enige mensen, die iets voor hem zullen doen.

Hij drukt zijn hand tegen de wond en komt wankelend over-eind. Duizelend blijft hij even staan, bijt zijn tanden in zijn lip. De angst zijn hut niet te zullen bereiken drijft hem verder. Het móet! Waggelend begint de stroper zijn martelgang naar het beschermende veen.

De knoestige takken zeven het zilverig maanlicht tot grillige figuren op de zachte mosbodem. Over het kronkelende pad komen twee mannen aan, die een haast onbegonnen werk gaan verrichten.

„Het zal een toer zijn om hem te vinden!” zegt een van de twee.
„Ja, maar we moeten het toch proberen,” antwoordt de ander.
„Als we wachten tot morgen, zijn we te laat. Het is gelukkig volle maan. We kunnen in elk geval nog wàt zien.”

Zwijgend lopen ze weer verder, totdat Lambert ineens wijst:
„Die donkere hoop takken is van ons.”

„Dan is daar dus het drama begonnen,” concludeert de monnik.
„Laten we eens gaan kijken.”

Een paar meter van de stapel ziet broeder Bernhard de lichtende vlek van een terugkaatsende manestraal.

„Daar ligt iets!” wijst hij Lambert. „Het lijkt me een blinkend stuk ijzer.”

Lambert loopt erop af.

„Ah! De bijl!” roept hij, blij dat hij het kostbare stuk gereedschap gevonden heeft. Hij raapt hem op en denkt: Meteen meenemen. Je kunt nooit weten hoe hij misschien van pas komt vanavond. De mannen ontdekken wat gekraakte takken en volgen op goed geluk de richting waarin het begin van dit spoor leidt, maar veel wijzer worden ze er niet van. Het maanlicht is toch niet scherp genoeg om sporen van voetstappen te kunnen zien.

Toch geeft broeder Bernhard het niet op. Er is een mens in nood, dus er moet geholpen worden. Hij is vast niet van plan het bijltje er al bij neer te leggen.

Ze zoeken en dwalen op goed geluk een paar uur uiterst voorzichtig de omgeving af, scherp op hun hoede bij iedere verdachte plek, maar ontdekken nog niets.

„Het is geen doen!” vindt Lambert. „We lopen hier onze tijd te verknoeien. We weten immers in de verste verte niet hoever hij Eggert achterna gezeten heeft. En ik vind het hier nog knap gevaarlijk ook.”

„Tja,” geeft de monnik toe, „dat is wel zo, maar . . . Zie je die donkere rug daar? Laten we daar nog gaan kijken en als we daar niets vinden, ja, dan gaan we maar terug.”

Op een minder dichte plek in het bos tekent zich een donkere rug struiken af. Nauwelijks is broeder Bernhard bij de eerste takken of hij roept: „Hal We zijn hem op het spoor!”

Aan de geknakte twijgen is duidelijk te zien, dat er iemand gelegen heeft.

Een eindje verderop vinden ze weer sporen.

„De man heeft blijkbaar steun moeten zoeken. Hij is er niet al te best aan toe, lijkt me,” zegt de monnik, die steeds meer geknakte takken ontdekt.

„Zijn verdiende loon!” mompelt Lambert, die Roeg nog niet vergeten is. „Kijk, hier lopen de struiken de andere kant uit. We duiken hoe langer hoe dieper het bos in, geloof ik.”

„Nee, juist niet,” weet broeder Bernhard. „Als je in deze richting het bos door steekt, kom je aan de rand van de hei. Wolfert is op de terugweg. Kom maar mee!”

Na een poosje houden de struiken op en is het weer moeilijker het slachtoffer te volgen, maar als een jachthond, die het wild op het spoor is, houdt de monnik vol. Hij is in de bossen thuis als in de kloostertuin en weet nu in welke richting hij het zoeken moet.

„Naar het westen, Lambert. Je zult zien, dat het bos straks minder dicht wordt en dan staan we in het volle maanlicht. Dan gaat het wel beter.”

Zwijgend lopen de mannen nu verder, scherp turend naar mogelijke sporen, tot ze ten slotte de rand van de bossen bereiken en aan de heidezooam staan.

Als een plak gesmolten zilver ligt het eindeloze veen voor hen. Een groep wilde ganzen trekt in V-vorm over hun hoofd en koerst in zuidelijke richting.

„Dat kon wel eens vorst betekenen,” merkt Lambert op. „Als die maar niet al te streng wordt. Wat mij betreft, mag hij nog wel een poosje wegblijven. Wat denkt jij ervan, broeder?”

De monnik geeft geen antwoord. Hij hoort de woorden van Eg-

gerts vader niet eens en hij ziet de ganzen niet. Hij ziet heel iets anders! Scherp tuurt hij naar de rand van het veen. Daar in de verte beweegt iets. Daar schuifelt een donkere figuur moeizaam vooruit. Kijk . . . kijk . . . Hij waggelt als iemand, die dronken is. Nu wordt hij stil. Kijk, daar wankelt hij weer verder.

„Lambert, daar!” schreeuwt broeder Bernhard ineens. „Daar gaat hij. Kom mee! Vlug! De arme kerel is aan het eind van zijn krachten!”

Voor zijn woorden goed tot Lambert doordringen, zet de monnik het al op een lopen. Hij moet voortmaken en gauw ook! Vlijmscherp flitst het door zijn weten:

„Die man kan niet meer. Hij weet niet meer, waar hij loopt en het is daar levensgevaarlijk!”

Hij rent, wat hij kan.

Lambert, die de donkere gedaante nu ook ontdekt, zet er eveneens de gang in. Ze winnen snel op de stroper en staan al gauw aan de rand van het veen. Zacht staat het sompige water te glanzen tussen de moeraspollen.

„Hé daar!” schreeuwt de monnik onder het hollen door. „Ga er maar bij zitten. We komen je helpen!”

Even blijft de figuur daar voor hen staan, zijn lichaam samengekramp, alsof hij verschrikkelijke pijn heeft.

„Ga dan toch zitten, kerel! We komen je helpen!” roept broeder Bernhard nog eens.

Die kerel hoort hem toch wel? Waarom doet hij dan niet, wat hij zegt?

Wolfert hoort wel degelijk, wat de monnik roept, maar diens woorden hebben een averechtse uitwerking op de stroper. Met moeite draait hij zich half om. Ze zitten me al achterna, gonst het in zijn hoofd, dat bonst van de koorts. Die jongen heeft ze natuurlijk gewaarschuwd en die twee zijn rap achter hem aangetrokken.

Wèg moet hij, wèg! Het veilige veen in. Het veen is zijn vriend,

dat al zijn vijanden tot nog toe op een afstand heeft gehouden. Hij kan haast niet meer. De bovenmenselijke tocht is veel te zwaar geweest en toch . . . hij móet ontsnappen! Hoor, die ene schreeuwt wat. Helpen? Zitten gaan? Ja, dat moet je net geloven! Hij zal zich zo maar niet laten grijpen.

Met inspanning van zijn laatste krachten gaat hij weer verder. Hij wankelt op zijn benen.

„Oppassen, dat ik op het pad blijf!” waarschuwt hij zichzelf. In een waas ziet hij het sompige water naast zich. Hij waggelt verder . . . drie . . . vier meter en dan gebeurt het ineens.

„Kijk uit!” schreeuwt broeder Bernhard ontzet, die ziet wat er gebeuren gaat.

Hij springt naar voren, zijn grijpende handen uitgestoken om de wankelende Wolfert nog te redden, maar hij komt te laat.

De stroper slaat met een doffe plons naast het pad en verdwijnt ogenblikkelijk in het verraderlijke moeras.

Het enige, wat de monnik nog ziet, is een in doodsangst graaiende hand, die wanhopig steun zoekt. Maar Wolfert ligt te ver van het pad om die hand te kunnen grijpen en het volgend ogenblik is ook die verdwenen.

Een paar opborrelende gasbellen . . . Dan ligt het veen weer als tevoren.

Het is deze keer Wolferts vriend níet!

Ontzet blijven de twee mannen een ogenblik staan. De monnik slaat een kruis en prevelt zacht een gebed.

„Laten we gaan, broeder,” zegt Lambert.

„Ja,” antwoordt broeder Bernhard, „we kunnen niets meer doen. We zijn te laat. God hebbe zijn ziel.”

Even later zijn ze op de terugweg. Zwijgend lopen ze achter elkaar, hun gedachten bij de ruige vrijbouter, die omkwam in zijn eigen schans.

Ver in het veen staat een eenzame hut. Alles ademt er rust. Gerlach ligt al uren onder zijn schapevacht. Zijn moeder zit te dutten bij de haardplaat. Lups ligt met zijn kop op de uitgestrekte voorpoten. Alles slaapt . . .

Maar dan komt er ineens dwars over het veen een sein aangolven en meteen is Lups klaar wakker. Onrustig loopt hij door de hut, blijft dan, zijn kop gebogen, bij de deur staan. Hij voelt! Er is iets niet in orde. De baas is in gevaar!

Even later gaat zijn kop omhoog en stoot hij een klagend gehuil uit.

Met een schok schrikken Gerlach en zijn moeder wakker.

„Stil, hond! Wat mankeert je toch!” moppert de vrouw.

Maar Lups houdt niet stil en weer klinkt zijn klagend verdriet door de duistere hut.

Angstig luisteren de vrouw en de jongen toe. Sluipt er iets om de hut? Er zullen nu toch nog geen wolven zijn? Was Wolfert maar thuis. Maar die is er niet. Als de nieuwe dag aanbreekt, is hij er nog niet. De hele dag wachten ze . . . de volgende dag . . . de derde dag . . . Wolfert komt niet.

Dan begrijpt Gerlachs moeder het gehuil van de hond!

9. JE KUNT BETER NIET TE VER VAN HONK GAAN

Eggert klautert de volgende dag met een paar stijve kuiten de ladder van de hooizolder af. Oei, hij heeft de dollen ren van gisteren nog best in de benen. Hij loopt naar de haardplaat en strijkt meteen op een schemel neer.

Aan de haalketting hangt een grote pot, waarin kleine luchtbelletjes opbobbelen, die pruttelend hun weg naar de ruimte zoeken.

„Uitgeslapen?” vraagt Lambert, die op de deel een nieuwe steel voor een bijl zit te snijden.

„Ja, vader. Ik ben alleen nog zo stijf als een plank. En ik heb . . .”

„Honger als een wolf,” vult moeder Drieka aan, die Eggert schuin naar de pot boven het vuur ziet kijken. „Nou, daar is wel wat aan te doen. We hebben op je gewacht, dus we kunnen nu wel beginnen.”

Ze zet vlug drie houten nappen op de ruw-houten tafel en schept de pap op.

Vader Lambert bidt hardop en al gauw vergeet Eggert zijn stijve spieren, als hij zijn nap leeglepelt. Vragend kijkt hij onderhand naar Lambert. Hoe is het gisteren afgelopen?

„Hebben jullie de stroper nog te pakken gekregen?”

„Nee,” schudt moeder Drieka haar hoofd. „Vader en broeder Bernhard kwamen te laat.”

„Te laat? Hoe kan dat nou?” vraagt Eggert stomverbaasd. „Is hij toch nog ontsnapt? En ik dacht nog wel, dat hij erg gewond was!”

„Dat was hij ook,” verklaart Lambert. „Hij heeft zich voortgezeuld tot het moeras en toen ging het mis. Hij zal in de bannerij van heer Gijsbert geen kwaad meer doen.”

Eggert begrijpt genoeg. Hij schraapt het laatste restje pap uit zijn nap en denkt: Zo, dus die schurk heeft zijn verdiende loon. Dat is er vast een. Nu die jongen nog! Die jongen . . . Eggert schrikt van zijn eigen gedachten. Het is toch wel erg voor dat joch. Stel je voor dat hij, Eggert, vader zo kwijtraakte. En nu wenst hij hem nog wel een heleboel lelijks toe. Wat zou broeder Bernhard er wel van zeggen? Die zou zeggen: Weer mis, m'n jongen! God verwacht heel wat anders van ons. Verleden jaar heb je eens bij me op de bank in de kloostertuin gezeten en toen heb ik je het verhaal van de barmhartige Samaritaan verteld. Ben je dat alweer vergeten?

„Kom, jong, wat zit je te piekeren? We moeten aan de slag,” on-

derbreekt Lambert het gepeins van zijn zoon. „Blijf wat in beweging, da's goed voor je spieren. Klauter jij naar boven en gooi de laatste partij rogge door het gat. Als we die meteen dorsen, kunnen we vanmiddag nog naar de mulder.”

Even later schuift Eggert de ene schoof na de andere naar beneden en binnen het half uur klinkt het doffe kloppen van de vlegels op de deel. Ze werken hard door, zo hard, dat Eggert in de voormiddag hun bruin al kan inspannen. Samen dokkeren ze op de tweewielige kar de zandweg af naar de molen van heer Gijsbert. Ze boffen, want de molenaar heeft het niet druk. Er is maar één boer voor hen, Geerdink van „De Kolk”, die zijn doenkje vlak bij een wiel¹ bij de IJssel heeft staan.

„Goeiemiddag, Lambert,” groet de mulder, „je bent zo aan de beurt, man. Je kunt er wel op wachten. Er staat een flink windje vandaag, de stenen draaien best.”

De boer van „De Kolk” krijgt zijn laatste zak op de wagen en Lambert rijdt nu zijn vracht binnen. Gulf, de molenaar, gooit de zakken leeg en ruisend stromen de korrels tussen de knerpende molenstenen.

Eggert maakt van de gelegenheid gebruik om boven in de molen te klauteren.

„Jongen, kijk uit, hoor!” waarschuwt Lambert.

„Ik pas wel op, vader,” stelt Eggert gerust en klimt verder.

De zware tanden van de eiken raderen grijpen kreunend in elkaar en piepend draaien de massieve spillen rond. Boeh, huilt Eggert, stel, dat je daartussen kwam. Hij moet er niet aan denken en gaat naar buiten staan kijken. Hal! Wat kun je hier fijn ver zien. Daar heb je het kasteel van de heer van Bronckhorst, daar ligt het huis van de heer van Baek. En daar ligt het klooster Bethlehem, het klooster van broeder Bernhard. Links slingert de IJssel en verder zie je overal grote bossen. Jongens, wat een prachtig gezicht!

¹ Binnendijkse plas, overgebleven na overstroming.

„Eggert!” galmt vaders stem ineens van beneden. „Kom, we zijn haast klaar.”

„Nou al? Jammer!” denkt Eggert, maar maakt dat hij omlaag komt.

De zakken meel staan netjes op een rij en Gulf neemt uit iedere zak een paar grote scheppen: het maalloon voor heer Gijsbert. „Nou, bedankt, Gulf. Tot de volgende keer,” groeten ze de moleenaar en starten voor de terugreis. Eggert ment en Lambert neemt de lucht eens op.

„Ik weet het niet, Eggert, maar als ik die grauwe lucht bekijk, zou ik zeggen: we konden wel eens een dik pak sneeuw krijgen. En als de wind omloopt, komt er vorst ook.”

Hoog boven hun hoofden trekt een troep ganzen een grote V in zuidelijke richting.

„Die zoeken al warmere streken op. Dat betekent kou! Let op mijn woorden.”

Lambert krijgt gelijk. Eer er drie weken verstrijken, ligt de IJssel in de boeien en strekt een dikke, witte deken zich uit zover je zien kunt. De tinnen van de Bronckhorst staan te glinsteren in de winterzon en alles lijkt wel aangeraakt door de toverstaf van de ijskoningin. Het blinkt en schittert, maar het is niet allemaal even prettig.

Eggert ligt op een nacht diep onder het hooi gekropen. Hij heeft twee schapehuiden over zich heen en kan nog niet warm worden. Het vriest, dat het kraakt. De dikke laag plaggen, waarmee het dak bedekt is, heeft zwakke plekken en Eggert kan bij een van de dakspanten zo naar buiten kijken, naar de sterren, die staan te flonkeren als diamanten op donker fluweel. Hu, de bijtende kou dringt overal doorheen. Eggert rolt zich als een poes in elkaar en duikt zo diep mogelijk weg.

Zou de felle kou lang aanhouden? Zou de . . .

Plotseling veert hij met een schok overeind. Hij denkt aan geen

slaap en voelt geen kou meer. Wat is dat daarbuiten? Hoort hij het goed? Vast wel! Hij kruipt over het hooi naar de brede kier in de hoek van het dak. Hij gaat op zijn tenen staan en kan nu precies door de kier kijken. Beneden strekt zich het dikbesneeuwde landschap uit. Als een vooruitgeschoven post rijzen de bossen van Wichmond op. Eggert kijkt er hier vandaan juist op en houdt de donkere bosrand scherp in het oog. Het geluid kwam uit die richting. Hij weet het zeker!

Zie je wel? Hij heeft het wel goed.

Uit de bosrand maakt zich een schaduw los. Een donker lichaam komt een paar stappen naar voren, een dier, een wolf! Duidelijk staat het beest daar in de maanverlichte nacht tegen de sneeuw afgetekend. Zijn buik is hol opgetrokken van de honger. Een paar seconden staat het dier daar onbeweeglijk. Dan gaat zijn kop omhoog en een ogenblik later stoot hij een huilend geluid uit. Luisterend blijft de wolf staan. Wordt zijn sein niet opgevangen? Opnieuw golft zijn huilende roep door de stille nacht. Dan komt er antwoord! Eerst uit de richting van Wichmond, dan hoort Eggert het ook van de kant van Toldijk. Geen kwartier later schieten de wolven als schimmige schaduwen over de sneeuw. Vijf . . . zeven . . . acht . . . tien, telt Eggert er. Hij weet, dat de monsters razend zijn van de honger. Wee degene, die nu op pad is!

Huiverend zoekt Eggert zijn warme holletje weer op en duikt diep onder zijn schapevachten. Hu, hij rilt, als hij aan de on-dieren denkt en is maar blij, dat hij hier in de veilige beschutting van de boerderij ligt.

Waar zullen ze hun prooi halen vannacht? En als de vorst aanhoudt, wat zullen ze dan doen?

Wat zullen ze dan doen . . .

Diezelfde week is Eggert op de deel druk bezig. Hij veegt met een bezem van berkerijs de stal bij. Van tijd tot tijd staat een

koe dof te kreunen, terwijl hij langzaam een bekvol strovermaalt. Hè, denkt Eggert, lekker is het hier op de halfschemerige deel. Zo denkt Rex, hun hond, er blijkbaar ook over. Hij ligt languit bij een van de stutbalken te dommelen. Van tijd tot tijd trekt er een lichte rilling langs zijn flanken, alsof hij droom van een opwindende jacht.

Maar ineens veert hij op uit zijn dommel. Hij loopt regelrecht naar de gesloten baanderdeur. Er komt een dreigend gegrom diep uit zijn keel en zijn nekharen staan steil overeind. Dan bast hij plotseling uit in een woedend geblaf.

„Malle hond, wat is er toch?” vraagt Eggert. „Wil je eruit? Zo'n pretje is het niet aan de andere kant van de deur, hoor!”

Hij wil Rex al uitlaten, als vader opeens vanaf het weefhok schreeuwt:

„Pas op, laat die deur dicht! De hond waarschuwt niet voor niets!”

Geen seconde later hoort Eggert gekrabbel buiten aan de deur. Rex slaat nu aan als bezeten. Weer hoort Eggert het geluid van uitglissende nagels tegen het hout van de deur. De hond is haast niet te houden, maar zijn jonge baas begrijpt nu, wat er aan de hand is en denkt er niet over Rex uit te laten. Als hij hem nu de deur uit laat glippen, zal Rex het niet overleven en binnen een paar minuten verscheurd in de sneeuw liggen. Er zal niets meer van hem overblijven dan wat plukken haar.

De wolven zijn op het erf. Op het erf! Dan moeten ze wel razend zijn van de honger.

Eggert rolt een blok hout naar de deur en klautert er bovenop. Hij kan nu door een kier kijken en ontzet ziet hij toe hoe de monsters, aangelokt door de geur van het warme leven in de boerderij, hun begeerte staan uit te janken. Het speeksel loopt uit hun bekken, hun ogen gloeien koortsachtig, ze zijn dol van de honger.

Eggert springt van zijn blok af, huiverend van schrik.

„Vader!” roept hij. „Kom gauw! Er lopen wel vijf wolven op het erf!”

„Maak je maar niet zo angstig,” zegt Lambert. „Er kan je hier niets gebeuren. De deuren zijn sterk, ze komen er niet in, hoor.” Toch grijpt hij voor alle zekerheid een hooivork, maar hij hoeft hem niet te gebruiken. Alles is goed afgesloten. Er is geen kip of gans, die los op het erf loopt, geen enkel ander dier, dat uitbreken kan.

De wolven snuffelen aan alle kanten, zoeken rondom de boerderij, maar ze kunnen nergens bij. Ze trekken ten slotte af, de honger drijft hen weer verder.

Als Eelco, de jager, de volgende dag aanklopt, vertelt hij:

„Ik kom juist uit Steenre. Het is slim, zo brutaal als de wolven worden. Ze hebben zelfs op het kerkhof geprobeerd voedsel te vinden. Het krioelde er van de sporen. Je hoeft niet te vragen hoe ze eraan toe zijn. Je mag je beesten wel goed achter slot en grendel houden, Lambert.”

„Ja, dat weet ik. We hadden ze hier gisteren al op het erf. Op klaarlichte dag nog wel.”

„Je bent nog niet gelukkig, als je die monsters ongewapend tegenkomt,” vindt de jager. „Je kunt maar beter niet te ver van honk gaan, want wie weet, wat je dan voor een avontuur zou beleven!”

En ze weten geen van drieën, wat hun nog boven het hoofd hangt.

10. NEE, ALLEEN IS EGGERT NIET!

Er suist een slee over de hardbevoren grond.

Berend zit diep in zijn schapepels gedoken en houdt de teugels. „Vooruit, jongens! Toe maar!” moedigt hij zijn paarden aan. De

dieren hebben er zin in. Hun adem staat, zodra de bijtende kou er vat op krijgt, als een witte pluim bij hun prachtige koppen. Achter in de slee zitten Eelco en Lambert en half tussen hen in gedoken Eggert.

„Je kunt maar beter niet te ver van honk gaan.”

Dat heeft Eelco een paar weken geleden gezegd en nu zijn ze toch ver van honk en heel ver ook. Een uur geleden hebben ze het kasteel van Borculo verlaten. De heer van Bronckhorst had een opdracht voor Berend en Lambert en Eelco moesten mee.

„Mag ik mee, vader?” heeft Eggert gevraagd. Even heeft zijn vader bedenkelijk gekeken, maar toen Berend geen bezwaar had en Eelco een goed woordje voor hem deed, stemde hij toch toe. Ha! Fijn, helemaal naar Borculo! Dat is nog eens wat anders dan een ritje naar Steenre. Moeder Drieka is het er helemaal niet mee eens. Maar ach, moeders zijn zo gauw bang en hij is toch geen kleine jongen meer. En toen Eelco verklaarde, dat er de laatste tijd geen wolf meer te zien was – die dieren hadden blijkbaar een ander terrein gevonden, waar meer buit te behalen was – heeft ze niets meer gezegd.

En zo zijn ze zodra het licht werd op pad gegaan, hebben de boodschap van hun heer in Borculo overgebracht en keren nu weer naar huis.

„Toe maar, Bruin! Vooruit, Zwart! Tsk . . . tsk!”

Dof stampen de hoeven. Geruisloos glijdt de slee verder, dwars door de bossen, langs akkers en gehuchten. Het is een prachtige tocht. Het moest alleen niet zo koud zijn, vindt Eggert. Hij duikt nog wat dieper in zijn kraag en kijkt eens naar de brede rug van Berend, die zwigend ment en van tijd tot tijd alleen wat tegen zijn paarden zegt. Die zal het puntje van zijn tong niet verslijten doordat hij te veel praat, denkt Eggert. Eelco, die naast vader zit, kan er blijkbaar beter mee terecht, want voortdurend vangt Eggert flarden van hun gesprek op.

Dicht bij Eggert ligt een donker ding op de bodem van de slee: een koker vol met pijlen. De jager heeft ze voor alle zekerheid maar meegenomen. Je kunt nooit weten, wat er onderweg gebeurt. Zijn boog ligt voor het grijpen. Bij vader ligt een zware knots en naast Berend staan nog drie dikke knuppels. Die heeft zeker gedacht: Ik zal er maar een paar als reserve meenemen. Van tijd tot tijd wieken er wat donkere vlekken op, roeken die wegvliegen, zodra zij de slee langs zien schieten. Hun rauw geluid krast door de heldere wintermiddag, dan is er weer de stilte. Een eind verder ziet Eggert een troep bonte kraaien. De vogels duiken herhaaldelijk omlaag, ze achtervolgen blijkbaar iets. Eggert gaat wat meer rechtop zitten om beter te kunnen zien. Ah, daar beweegt een grauwbrowne vlek op de witte sneeuw. Een konijn, begrijpt hij. Het dier is vast gewond, want het komt maar moeizaam vooruit. Het probeert nog weg te vluchten, maar het arme beest zal aan zijn meedogenloze vijanden niet ontkomen. Kijk, daar scheert de hele troep neer. Het konijn heeft de wedloop verloren!

Berend stuurt de slee met een scherpe bocht naar links, de heuvels af. Ze naderen een riviertje: de Slinge. Al wekenlang ligt het dichtgevroren en zonder aarzelen brengt Berend de slee over het dikke ijs. Even is het een gebonk van je welste. Eggert schokt tegen Eelco op en klemt zich met beide handen vast om niet over boord te slaan. Dan klauwen de paarden al tegen de andere oever op en voort gaat het weer, de richting van Brandenburg uit. Ze glijden langs Wichmond. Het duurt nu niet zo lang meer of de kerk van Steenderen komt in zicht, weet Eggert. Ze naderen bekend terrein. De paarden herkennen de omgeving ook en zetten uit zichzelf nog meer aan.

„Ze ruiken de stal,” zegt Eelco. „Nog een uurtje, dan zijn we weer veilig bij de vrouw. Het wordt tijd ook, want het begint al te schemeren.”

Hij raapt zijn pijlenkoker al op, als hij ineens luisterend zijn

hoofd opheft. Eggert ziet het en vraagt zich af: Waarom doet Eelco dat? Hoort hij iets?

Geen seconde later begrijpt hij het maar al te duidelijk! Er klinkt een huilende roep uit het bos, dat zij zojuist verlaten hebben. Direct komt er antwoord.

Berend en Lambert horen het nu ook. Het gezicht van de meier trekt nog grimmiger dan het al is.

Er welt een vreselijke angst in Eggert op.

Wolven! Dat zijn wolven! Als schimmen schieten de monsters uit de bosrand te voorschijn. Fel geprikkeld door het kersverse spoor, dat buit betekenen kan, ijlen ze achter de voortsuizende slee aan. „Vooruit! Toe maar, jongens, vooruit!” vuurt Berend zijn paarden aan, maar nodig is het niet, want de dieren voelen het snel naderende gevaar. Ze schieten vooruit en Berend heeft al de kracht van zijn stevige knuisten nodig om ze in toom te houden. Maar zo hard kunnen Bruin en Zwart niet lopen of de wolven gaan toch nog sneller.

Eggert ziet ze dichterbij komen. De leider voorop, de rode tong hangt uit zijn bek. Hij heeft zijn bovenlip wat opgetrokken en duidelijk ziet Eggert het vlijmscherpe gebit van de rover. Nu ze hun prooi zo dicht op de hielen zitten, zijn de monsters helemaal niet meer te houden.

„Heer . . . help ons toch! Help ons toch!” bidt Eggert en knijpt zijn handen tot vuisten van angst. O, wat moeten ze beginnen? „Hier, hou vast!” hoort hij ineens de stem van Eelco.

De jager drukt hem een stevige knots in zijn handen. Zijn stem is rustig. Hij weet goed, wat hij doet.

„Lambert, schuif iets op zij. Zo, ja. Neem jij die grote knuppel. Denk erom, mep er niet te vlug op los. Als je slaat, moet het goed raak zijn, want anders tuimel je over boord. Maar zover zijn we nog niet, ik kom eerst aan de beurt.”

Eelco doet alles even rustig, net of hij helemaal geen angst kent,

vindt Eggert. Hij weet zelf geen raad en begrijpt er niets van hoe de jager zo kalm kan blijven.

Eelco pakt zijn boog en legt een pijl op de pees.

„Schiet dan toch!” popelt Eggert, maar de jager wacht nog even. Dan zwenkt de voorste wolf iets naar links en direct daarop wijkt de tweede naar rechts. Nog even, dan zullen ze op gelijke hoogte met de slee lopen, er voorbij schieten en zo de slee insluiten en dan . . . dan zijn we onherroepelijk verloren, begrijpt Eggert. Het zweet parelt hem op z'n voorhoofd. Hij houdt zijn vingers om de knots gekneld en opnieuw bidt hij: „O, God . . . help ons toch!”

Eelco heeft zich intussen op zijn ene knie laten zakken, mikt op de leider en . . . daar suist zijn pijl weg. De wolf schokt op, alsof een reuzenhand hem ineens afremt. Hij slaat over de kop en blijft stuiptrekkend liggen.

„Raak!” schreeuwt Eggert, hees van opwinding.

Eelco handelt nu vlug verder, heeft alweer een nieuwe pijl klaar en schiet de tweede wolf neer. Zodra de andere dieren bloed zien, storten ze zich op hun leiders. Het is even één kluwen, een grollen en knauwen en flitsend naar elkaar bijten en dan zijn er van de gespierde rovers alleen nog maar wat plukken haar over en wat donkere vlekken in de omgewoelde sneeuw.

Berend maakt van hun oponthoud een dankbaar gebruik en zet zijn paarden tot het uiterste aan.

„Gelukkig!” zucht Eggert uit de grond van zijn hart.

„Maak je nog maar niet te blij, m'n jong,” waarschuwt Eelco, „we zijn er nog niet.”

De jager krijgt gelijk.

De brandende honger van de lijdende wolven is nog lang niet verzadigd. Opnieuw beginnen ze de achtervolging en ze lopen hun achterstand snel in. Weer schiet Eelco een wolf neer en opnieuw lopen de paarden uit. Maar zo langzamerhand raken de dieren aan het eind van hun krachten. Berend voelt het aan de

spanning van de leidsels. Hij haalt een stevige knots naar zich toe en zal zich verdedigen tot het uiterste. Lambert zit met een vertrokken gezicht ook klaar om toe te slaan. Hij is vol zorg over Eggert. O, had hij de jongen toch maar thuis gelaten! Hoe zal dit avontuur aflopen?

Nog steeds suist de slee voort. Er vliegt iets vochtigs tegen Eggerts wang. Haastig veegt hij het af. Het is een vlok bloederig schuim en nu begrijpt ook Eggert hoe de paarden eraan toe zijn. Komt er dan nooit een eind aan deze dolle rit? Bereiken ze dan nooit de huizen van Bronckhorst?

De jagende troep haalt nu snel in. Drie . . . vier wolven schieten langs de slee. De voorste springt in volle snelheid omhoog naar de hals van Zwart, zijn tanden klaar om toe te bijten.

Maar Berend is er ook nog! Hij buigt op zij uit, hangt even buiten de voortsuizende slee en het volgend ogenblik slaat zijn knots de operende wolf neer. Als een stalen val klappen diens

kaken op elkaar, dan tuimelt hij over de kop. Het is de laatste sprong van de rover geweest.

Achter de slee springen de wolven nu ook toe.

Eggert wil er een uit alle macht boven op zijn kop slaan, maar hij mist en het volgend ogenblik schiet hij voorover.

„Vader! Help!” gilt hij.

Lambert ziet het aankomen en meteen knellen zijn vingers als een schroef om Eggerts arm. Hij kan hem nog net binnen boord houden. Eelco raakt beter en weer heeft een wolf zijn laatste sprong gemaakt.

Intussen zijn de eerste boerderijtjes van Bronckhorst bereikt, maar de wolven zetten door. De paarden trillen van angst, willen graag verder, maar de uitgeputte dieren kunnen niet meer. Plotseling stort Zwart neer. Luid hinnikend steigert Bruin op en wordt dan door de val van zijn makker meegesleept.

Wat er dan allemaal gebeurt, gaat zo snel, dat Eggert het later onmogelijk kan navertellen. De slee bonkt van links naar rechts, stoot tegen een grote veldkei en kantelt om.

„Hou je knots vast en spring!” schreeuwt Berend nog.

„Help! Vader . . . vader!!” roept Eggert. Hij grijpt zich vast aan de kantelende slee en komt er het volgend ogenblik onder te liggen.

De drie mannen weten op de been te blijven en beginnen de strijd van hun leven. Berend verbrijzelt een wolf de kop, Lambert neemt er een voor zijn rekening. Eelco slaat er ook een neer, maar de hongerende dieren geven de strijd niet op. Nauwelijks hebben zij er een onschadelijk gemaakt of opnieuw grijnst hun een blinkend gebit tegen. Berend staat dicht bij zijn paarden. Hij zal de stomme dieren verdedigen tot hij zelf niet meer kan en hij zal winnen of met hen ondergaan!

Eggert hoort het geschreeuw, de dof neerkomende knotsen, het gehijg van de aanvallende roofdieren. Hij staat doodsangsten uit. O . . . o, hoe moet het toch! Ze houden het nooit!

Dan schalt ineens het schelle geluid van een trompetstoot van de tinnen van de Bronckhorst.

„Gelukkig! De wachter heeft ons gezien. Nu komen ze wel helpen!” begrijpt Eggert.

Er zijn er nog meer, die het signaal gehoord hebben.

Binnen een paar minuten stormen er een paar ruiters over de slotbrug van het kasteel. Verschillende boeren, gewapend met dorsvlegels en hooivorken schieten ook te hulp. Nu zijn de rollen omgekeerd. De ene wolf na de andere bijt in de sneeuw en de laatste gaan er ten slotte hals-over-kop vandoor.

De ruiters proberen de paarden overeind te krijgen. Berend snijdt de strengen door en trillend komen de dieren weer in de benen.

„Ze hebben gelukkig niets gebroken,” constateert hij tevreden. „Ik heb ze de monsters nog net van het lijf kunnen houden. Maar als jullie niet gekomen waren . . .”

Liefkozend klopt zijn grote hand op hun bezwete hals. Dan grijpt hij hen bij de halster en zegt zachtjes: „Kom maar, jongens, kom maar.” Voorzichtig brengt hij hen naar de stallen van het kasteel. Om de slee bekommert hij zich niet. Daar moeten de ruiters maar voor zorgen.

De slee . . .

Lambert zit er met een krijtwit gezicht bovenop. Waar is zijn jongen? In de hitte van de strijd om zich de ondiepen van het lijf te houden, heeft hij niet op hem kunnen letten. Maar waar is hij nu?

„Eelco!” steunt hij. „M’n jongen . . . ik zie Eggert nergens!”

Dan klinkt er geklop onder hem.

„Hij zit eronder!” schreeuwt de jager, die het kloppen hoort.

„Mannen help de slee even omkeren!”

Drie . . . vier boeren schieten toe en hebben met hun stevige knuisten de slee weer gauw op de ijzers.

Eggert krabbelt meteen overeind. Hij voelt hoe er op zijn voor-

hoofd een flinke bult komt opzetten. Zijn botten doen hem aan alle kanten pijn, maar dat hindert niet. Hij is er nog. En . . . gelukkig! Daar staat vader en daar heb je Eelco ook en daar dicht bij het kasteel loopt Berend met de paarden. Dus die zijn er ook nog. Ze hebben het allemaal overleefd.

Eggert voelt het ineens warm worden achter zijn ogen. Hij gaat op de rand van de slee zitten vechten tegen zijn waterlanders.

Lambert strijkt hem eens over zijn haar en zegt: „Toe maar, m'n jongen, huil jij maar eens flink uit.”

Eelco drukt hem zijn weggeslingerde muts weer op z'n hoofd. „Ja, jong, dat viel niet mee, hè? Maar je bent een flinke kerel. Ga nou maar gauw met je vader mee naar je moeder toe. Je wordt hier steenkoud!”

„Mensen, allemaal heel hartelijk bedankt voor jullie hulp,” zegt hij dan tot de toegesnelde bureu. „Als jullie ons niet geholpen hadden, was het mis geweest!”

Even later zit Eggert bij de veilige warmte van de schouw. Zijn lichaam doet hem overal pijn. De slee was blijkbaar wel hard en hij is niet zo zachtzinnig tegen de kant geslingerd, maar wat geeft dat? Hij is weer thuis!

Moeder Drieka dribbelt heen en weer, haar hart vol dankbaarheid. De hele dag heeft ze in angst gezeten en steeds op de uitkijk gestaan. Radeloos heeft ze haar handen ineengeslagen, toen ze de paarden zag neerstorten. Maar nu is alles weer goed. Daar zit haar man, daar zit haar jongen. Ze heeft ze weer veilig bij het haardvuur. Haastig gaat ze aan de slag. Eerst wat warmes te drinken geven. En dan wat eten. Ja, natuurlijk, wat zullen ze een honger hebben. Ze zal ze eens lekker verwennen. Het beste stuk vlees is vanavond nog niet goed genoeg.

Maar als het eten dampend op tafel staat, heeft Eggert helemaal geen trek. Hij is zo moe als een hond en blij als hij onder zijn schapevacht ligt. Hij beleeft de vreselijke tocht opnieuw en kan

de slaap maar niet vatten. Hij woelt om en om tot hij eindelijk indoezelt.

Hij loopt op een oneindige sneeuwvlakte, alleen . . . uren en uren. Ver achter hem ligt een donker ding in de sneeuw, een omgekantelde slee. Hij is eruit geslingerd en loopt nu hard om hulp te halen. Maar hij ziet geen mens. Uren zoekt hij al. Hij moet even rusten en kijkt over de verlaten vlakte. Daar . . . Daar in de verte . . . wat is dat? Hij ziet stippen, donkere stippen! Mensen? Weg is zijn moeheid en hij gaat er meteen op af. De stippen worden groter, ze komen snel naderbij en dan . . . dan ziet hij pas, dat het geen mensen zijn! Het zijn wolven! Hij keert om en zet het op een lopen. Maar wat moet hij beginnen, alleen, in die uitgestrekte witte wereld!

Met een gil wordt hij wakker. Hij zit recht overeind. Gelukkig, o gelukkig! Hij is op de boerderij. Hij is niet alleen! Hij heeft gedroomd. Hij kruipt weer gauw in de warmte van zijn schapevacht. Niet alleen, niet zonder hulp. Dat waren we vanmiddag ook niet, denkt Eggert. Hij vouwt zijn handen en dankt God voor hun redding.

Als Eggert al lang slaapt, liggen er beneden twee mensen op de lemen vloer geknield: Lambert en Drieka. Ook zij danken God voor de redding van allemaal, speciaal voor de redding van hun jongen. Nee, alleen is Eggert niet!

11. EELCO IS ER OOK NOG

Er gaan weken voorbij.

Huilend giert de storm langs de tinnen van de Bronckhorst. Krakend rukt hij de dode takken uit de eiken en kreunend staan

de plaggen ruggen van de boerderijen dit tomeloze geweld als schuwe dieren te verduren. Schuin striemt hij de regen neer en veegt de laatste sporen van de winter weg.

Tussen de neerzwiepende elzen bij Wolferts hut komt een jongen te voorschijn. Haastig duikt hij in de luwte van het plaggen-dak en blijft een ogenblik hijgend staan.

Gerlach is doodop.

De hele morgen is hij in touw geweest en weer komt hij met lege handen thuis. Sinds Wolfert er niet meer is, moet hij voor eten zorgen. Ja, dat is wel de bedoeling, maar het lukt niet al te best. Al dagenlang hebben ze hun maag niet kunnen vullen. Hoe ze de winter doorgekomen zijn, is hem nog een raadsel. En nu . . . nu het ijs verdwenen is, nu zijn ze er nog niet. Nog lang niet! Het is steeds schraler wat de pot schaft en moeder kan ook niet toveren. Hij had gehoopt vandaag eindelijk eens iets te vangen, maar al zijn strikken waren weer leeg. Hij is ver weg geweest, heel ver weg. Hij kan het zorgelijke gezicht van zijn moeder niet langer aanzien en langzamerhand is er een plan in hem opgekomen. Moeder weet er niets van. Die denkt, dat hij strikken heeft nagekeken en dat is ook zo, maar . . . hij heeft nog meer gedaan!

Het water sijpelt uit zijn kleren. Hij schudt zich als een jonge hond en stapt dan naar binnen.

„En?” vraagt Reina, maar meteen ziet ze zijn lege handen en begrijpt genoeg. Ze stookt het vuur op de plaat wat op en zwijgend gaat Gerlach op een blok hout bij de knetterende takken zitten. Hij strekt zijn drijfnatte benen uit en al gauw slaat de damp eraf. „Niks! Helemaal niks!” gromt de jongen. „Ik zal het tegen schemer nog eens proberen.”

Even kijkt de vrouw vragend op. Tegen schemer? Wie trekt er nu tegen schemer nog op uit? Wolfert! Haar man, ja, die ging er dag en nacht op uit, maar daar was hij dan ook Wolfert voor. Wat is de jongen van plan?

Ze vraagt verder niets. Ze kent Gerlach; hij is net zo gesloten als zijn vader en vertelt vast niet, wat hij van plan is. Ze hangt de pot aan de haalketting en neemt Gerlachs gezicht eens op.

Gerlach zit somber in de vlammen te staren. De gedachten tuimelen door zijn hoofd en langzaam aan borrelt er een bittere haat in hem op. Waarom moeten zij eigenlijk zo'n honger lijden? Waarom willen de boeren hem niet helpen? Hij wil er immers wel voor werken? Maar wat hebben ze gedaan? Hem afgesnauwd! Als een schurftige hond is hij het erf afgejaagd! Hij is niet zo maar een van die armoedzaaiers uit het veen, wel nee, hij is voor iedereen de zoon van Wolfert, die vrijbouter, die nooit deugde. Die jongen zal dus ook niet te vertrouwen zijn! En met lege handen is Gerlach weer thuisgekomen. Het strikken zetten levert de laatste tijd ook niet veel op.

Maar . . . hij kent de andere armen uit het veen, ook hongerlijders net als hij en zijn moeder. Hij heeft een plan.

Verbeten zit hij daar op zijn blok hout te tobben.

Moet je zien, wat moeder doet. Ze gooit een paar handen berkebast in de pot kokend water. Berkebast! Achter de dikke muren van de Bronckhorst en in de boerderijen zullen ze wel wat anders eten.

Toch haalt hij de houten nap even later gretig naar zich toe en giet het hete vocht naar binnen. Ha, dat is tenminste warm en doet zijn verkleumde lichaam goed. Hij zet zijn lege nap naast zich op de grond en weer zit hij te piekeren.

Hij knijpt zijn handen tot vuisten en merkt het zelf niet.

Hij zal . . . hij zal . . . Ja, hij doet het, al kan het nog zo gevaarlijk worden.

Laat in de middag staat hij op en zonder een woord te zeggen gaat hij de deur weer uit.

In de schemer van de snel vallende avond duiken verschillende schaduwen op, mensen uit de ver in het veen liggende hutten.

De lompen hangen om hun magere botten, hun ogen staan hol en ze worden allemaal gedreven door hetzelfde weeë, knagende gevoel: de honger, die in hun lijf brandt. Ze hebben maar één doel: ze moeten aan voedsel zien te komen, hoe dan ook! Ze zijn radeloos en daarom trekken ze erop uit om het te halen, waar het te vinden is. Niet goedschiks, dan maar kwaadschiks! Als ganzen achter elkaar komen ze kronkelpaadjes af. Hun vingers omklemmen een stevige koeze; sommigen hebben een mes bij zich gestoken.

Gerlach loopt achteraan. Zijn kleren worden opnieuw doorweekt door de neerstriemende regen, maar hij let er niet op. De tocht kan gevaarlijk worden, maar hij denkt er niet aan. Alles is immers beter dan thuis te blijven zitten bij de lege pot van zijn moeder? Zwijgend lopen ze verder tot ze de eerste tekenen van de bewoonde wereld bereiken. Als een massief blok rijst de Bronckhorst voor hen op. Scherp luisterend blijven de mannen staan, klaar om weg te duiken, want als de knechten van heer Gijsbert hen snappen, zal de straf niet mals zijn. Maar het enige wat ze horen is de wind, er valt niets verdachts te bespeuren. Verder maar weer. Eindelijk doemen vaag de donkere contouren van een boerderijtje voor hen op.

De mannen houden stil.

Even een zacht gefluister . . . dan glippen ze het erf op.

„Nou, Berend, ik ga . . . Zeg tegen heer Gijsbert, dat ik twee wolven te pakken heb. Brr . . . wat een weer. Tot ziens.”

„Ik zou maar maken, dat ik gauw thuiskwam. Dag, Eelco.”

De grote knecht van de Bronckhorst sluit de poort achter de jager en zoekt weer vlug de warmte van zijn houtvuur op.

Eelco beent met grote stappen het modderige pad af, dat van het kasteel in de richting Steenre voert. De regen striemt hem in het gezicht. Hij trekt zijn hoofd wat in z'n schouders en tornt tegen de wind op.

„Hondeweer!” gromt hij. „Je kunt haast geen hand voor ogen zien. Als de maan nu maar eens doorbrak, dan zag ik tenminste nog wat!”

Ja, als . . . maar dikke wolken onderscheppen elk licht.

Toch vindt de jager zijn weg wel. Hij kent de hele omgeving immers als zijn pijlkoker? Zonder aarzelen baggert hij verder, al is het lang geen pretje. Plons! Daar schiet zijn linkerbeen weg in een diepe kuil, zodat de modder hem in het gezicht spat.

„Brrr!” moppert Eelco. „Dat ook nog!”

Hij trekt zijn been uit de zuigende modder en gaat even in de luwte van een dikke eik staan. Hij veegt de modderspatten weg en met zijn rug tegen de stam geleund komt hij wat op adem.

Op hetzelfde ogenblik scheurt de wind de jagende wolken even uiteen en valt er een streep bleek licht tussen de warrige takken door.

Eelco, getraind zijn oren en ogen goed de kost te geven, kijkt meteen rond.

Hé, wat is dat daar bij die struiken? Is dat nu een kromgegroeid boomstammetje of staat daar nu iemand gebukt te luisteren?

Scherp tasten zijn ogen de verdachte plek af, maar al gauw schuift het wolkendek weer dicht.

„Ik zal het me wel verbeeld hebben,” denkt de jager en hij wil alweer verder gaan, als zijn geofende oren iets horen, een geluid, dat tussen de struiken vandaan komt. Wat is dat daar tussen die bosjes? Een wild dier, dat zich wat dicht bij de Bronckhorst gewaagd heeft? Of . . . is het iets anders?

Eelco hurkt ineen en blijft doodstil wachten. Hè, kwam de maan nu maar even door! Met iedere spier gespannen blijft hij doodstil wachten. Hij heeft geduld en wil weten, waar hij aan toe is. Maar er komt niets te voorschijn. Heeft hij zich dan toch vergist?

Hij komt al half overeind, als . . . Plons! Ploemp! Er valt iemand in een plas en er klinkt een gesmoorde vloek. Bliksemsnel hurkt

Eelco weer neer. Tegelijkertijd schuiven de wolken uiteen en de jager ziet hoe iemand overeind krabbelt. Hij ziet nog meer! In het schimmige maanlicht trekken verschillende gedaanten vlak langs zijn boom.

Doodstil blijft de jager zitten en telt: een... twee... drie... Hij komt tot zes. De achterste is een stuk kleiner. Je zou haast

zeggen, dat het nog een jongen is. Het is te donker om de mannen te herkennen.

Eelco drukt zich nog dichter tegen de stam en laat ze stil langs zich heen trekken. Hij vraagt zich intussen af: Wie zijn die mannen en wat gaan ze doen? Wie er niet broodnodig uit moet, blijft met dit hondeweer wel thuis. Die knapen voeren vast wat in hun schild.

Ineens komt er een vermoeden in hem op.

Ze zullen toch niet...?

„Ik heb het!” weet hij dan. „Natuurlijk! Zo zit het. Het zijn vast van die kerels uit het veen. Maar dan is de zaak niet pluis!”

Ja, het is de jager nu duidelijk genoeg.

„Maar dat zal jullie niet glad zitten,” gromt hij. „Eelco is er ook nog!”

Hij wacht nog even en sluipt ze dan achterna.

12. EGGERT WEET HET NIET

Eggert is druk bezig op de deel. Hij zet een nieuwe bezem in elkaar van wat berkerijs en een esetak.

„Hij is klaar, vader,” glundert hij. „Meteen maar even proberen, hè?”

„Wel ja, jong. Maak de deel maar netjes aan kant,” zegt Lambert, die een arm vol hooi voor zijn koeien gooit. Hij geeft de dieren nog een emmer water en zoekt dan zijn plekje bij de schouw op.

„Zo, vrouw,” zegt hij tegen moeder Drieka, „dat is weer gebeurd. Zou je ook maar niet ophouden? M'n lieve mens, je kunt niet veel meer zien.”

„Deze pluk wol nog,” antwoordt Eggerts moeder, „dan stop ik ermee.”

Haar rechtervoet gaat op en neer en het spinnewiel snort weer lustig rond. Regelmatig glijdt de schapewol tussen haar beweeglijke vingers door en langzaam loopt de draaiende klos vol. Lambert kijkt met genoegen naar zijn ijverige vrouw. Morgen zal hij de klossen haspelen, Drieka zal ze wassen en dan is er weer werk voor het weefgetouw. Hij heeft het nog niet zo slecht getroffen, vindt hij. Ze moeten allemaal hard werken, heel hard en dan is het nog geen vetpot, maar ze hebben deze winter toch iedere dag nog te eten. Die winter is anders streng genoeg geweest! Maar het ergste is nu voorbij. Straks komt het voorjaar

weer en dan is alles weer anders. Die winter! Tjonge ja . . . Hij moet weer aan de tocht naar Borculo denken. Gelukkig, dat ze hun jongen nog hebben.

„Klaar!” onderbreekt Drieka zijn gepeins. „Gooi jij wat hout op de plaat, want het wordt tijd voor de pap.”

Lambert rakelt het vuur op, gooit er een armvol blokken bij en een regen van vonken trekt omhoog.

Intussen hangt Drieka de ketel aan de haalketting en zwaait de balk naar voren, zodat de ketel boven de vlammen komt te hangen. Ze gooit er wat roggemeel in, doet er water bij en dan mag Lambert roeren.

„Eggert, ben je ook klaar? We gaan dadelijk eten, hoor!”

„Ja, moeder. Nog even bij het kleine deurtje vegen en die koezen recht zetten. Toe, Rex, ga een beetje op zij, ik moet . . .”

Wat hij moet, vertelt hij niet, want op hetzelfde ogenblik blijft hij doodstil staan, een van de dikke stokken nog in zijn hand. Wat is dat? Waait er buiten iets om? Of . . .

„Kom je nog?” vraagt moeder.

„Ja, moeder, maar . . .”

„Wat maar!” vraagt Lambert. „Wat is er aan de hand?”

„Nee, niks! Ik dacht, dat ik wat hoorde buiten,” verklaart Eggert, terwijl hij naar het knappende houtvuur stapt.

„Dat zal de wind wel zijn,” veronderstelt Lambert. „Laten we maar bidden, dan kunnen we eten.”

Ze maken een kruis en zeggen hun gebed.

Een ogenblik is het doodstil bij de schouw en juist zal moeder Drieka haar grote houten lepel door de pruttelende pap roeren, als er buiten iets tegen de muur bonkt.

Meteen staan ze alle drie overeind.

„Dat doet de wind niet. Ik had het toch wel goed!” zegt Eggert.

„Kun jij dat hier vandaan zien?” twijfelt Lambert nog, maar het volgend ogenblik weet hij wel beter, want Rex staat bij het kleine zijdeurtje met al zijn nekharen steil overeind. Er komt

een dof gegrom diep uit zijn keel en direct daarop barst hij uit in een heftig geblaf.

Met een paar sprongen is Lambert in de hoek en grijpt een paar knuppels.

„Hier, hou vast!”

Eggert voelt een stevige koeze in zijn handen gedrukt en klemt het ding vast, alsof hij van plan is hem nooit meer los te laten. Voorlopig is hij dat ook niet. Zijn hart klopt wild van angst. Wat is dat daarbuiten? Waarom slaat Rex zo aan?

De opflakkerende vlammen van het knetterende houtvuur vegen een schimmig licht over de deel en als reuzen staan de schaduwen van Lambert en Eggert tegen de muur afgetekend.

Lambert gaat naast het kleine deurtje staan, klaar om toe te slaan.

Strak staren Eggerts ogen in de schemer van de hoek bij de staldeur.

Beweegt daar nu iets of ... of ... ja, de klink van de deur verschuift!

Het volgend ogenblik klinkt er een dreunende slag, het deurtje vliegt open en ineens is de hele deel vol fel rumoer. Er dringen vier, vijf haveloos geklede mensen naar binnen.

Eggert staat even als verlamd.

„Vagebonden uit het veen!” flitst het door zijn gedachten. „Die zijn op hongertocht! Ze komen hier voedsel roven. Het eten, waarvoor wijzelf hard moeten werken!”

Maar dat gaat zo maar niet.

Lambert timmert er met zijn koeze op los, waar hij maar raken kan en hij raakt goed. De voorste indringer waggelt versuft achteruit, maar het helpt Lambert niet veel, want de anderen dringen des te feller op.

Eggert beseft, dat zijn vader hem de knuppel niet voor niets in de handen gedrukt heeft. Hij zwaait het ding omhoog en wil erop los meppen, maar in zijn wilde vaart slaat hij mis, struikelt

en komt dicht bij de deur te liggen. Haastig kruipt hij tussen de wirwar van trappende en schoppende benen vandaan. Hij ziet in een flits hoe er ook een jongen de stal binnendringt. Op dat ogenblik valt een blok hout op de vuurplaat knisterend uiteen en vlamt even fel op. Het schijnsel valt op het gezicht van de jongen. Het is maar even, maar voor Eggert genoeg! Hij herkent dat gezicht. Een wilde woede welt in hem op, terwijl hij haastig overeind krabbelt. Hij grijpt zijn gevallen knuppel en slaat toe zo hard hij maar kan. De knaap geeft een schreeuw en springt nog sneller naar buiten dan hij binnen gekomen is.

„Die heeft tenminste genoeg!” gromt Eggert, maar veel tijd om verder te denken heeft hij niet, want het gevecht is nu in volle gang.

Handenwringend staat moeder Drieka alles aan te zien. Er stijgt een woordeloos gebed tot God uit haar hart en met een krijtuit gezicht volgt ze de worsteling.

Lambert wordt langzaam in een hoek gedreven. Hij heeft al een paar stevige tikken te pakken, maar vecht als een razende voor zijn bezit. Eggert helpt wat hij kan, maar wat moeten zij samen tegen die volwassen kerels beginnen? Het begint er somber uit te zien.

Dan springt er ineens een nieuwe figuur midden in de strijd. Eggert ziet hem komen en de schrik slaat hem om het hart. Nu zullen ze het zéker niet houden.

Maar . . . wat is dat? Alle angst ebt ineens in Eggert weg.

„Hou vol, Lambert! Ik kom je helpen!”

Die stem! O, die stem . . . Dat is Eelco!

De jager komt precies op tijd. Hij grijpt met zijn stevige knuisten twee indringers tegelijk beet en bonst ze zo hard tegen elkaar, dat ze half versuft tegen de deurpost leunen om op de been te blijven. Maar dat is Eelco's bedoeling niet.

„Ho, vrienden, geen steuntje!” spot hij. „Vierkant de deur uit!”

Hij grijpt ze opnieuw beet, zet zijn schoen onder hun broek en geen drie tellen later liggen ze languit in de modder.

„Zo, dat zal jullie oprissen! Het is helemaal niet netjes om zo maar bij iemand binnen te stappen. Ik zou er maar eens over nadenken!”

Lang nadenken doen de indringers niet, want zodra ze hun positieven weer bij elkaar hebben, sluipen ze het erf af en verdwijnen in de beschermende duisternis.

Eelco is intussen weer naar binnen gestapt, waar Lambert het nu wel rooien kan.

De rollen zijn omgekeerd en de overige inbrekers maken, dat ze hals-over-kop weggelopen.

„Dat is dat!” zegt Eelco. „Ik geloof, dat ik juist op tijd kwam, hè?”

Lambert steekt hem zijn trillende hand toe.

„Eelco . . .” zegt hij hees, „je . . . je had geen minuut later moeten komen.”

„Ik zal de deur wel sluiten,” zegt de jager. „Kruip jij maar gauw bij moeder Drieka bij het vuur. Je hijgt als een molenpaard.”

Even later zitten ze bij de schouw uit te blazen van het wilde avontuur.

Drieka haalt vlug een kruik eigengebrouwen bier uit de kelder en schenkt een paar kroezen vol.

„Ja, dat was op het nippertje,” zegt Eelco. „Het was natuurlijk zo'n stel hongrelappen uit het veen.”

„Heer Gijsbert moest die schurken allemaal opknopen!” lucht Lambert zijn hart. „Je bent je leven gewoon niet zeker!”

„Ach . . . wat zal ik ervan zeggen,” antwoordt de jager, terwijl hij het bierschuim van zijn snor veegt. „Ik heb er natuurlijk op los getimmerd, toen ik je zo in de knel zag zitten, maar ik vraag me toch af, wat we zelf zouden doen, als we blaften van de honger.”

Lambert vergeet van verbazing een slok van zijn bier te nemen.

„Hè? Wat . . .? Is dat soms onze schuld?” stuift hij dan op. „Dat

zou me een mooie boel worden! Ik het hele jaar zwoegen en zij de voorraad zeker maar weghalen. Hoe heb ik het nou met je!” „Nee, zo bedoel ik het natuurlijk niet,” sust Eelco zijn vriend. „Maar ik vraag me toch af, Lambert, als we iets voor die mensen deden, misschien . . .”

Eggert zit voor zich in de vlammen te staren.

Hij voelt een grote bult op zijn voorhoofd opkomen en zijn ene oog wordt dik. Maar dat vindt hij niet erg, ze zijn gered. O, als Eelco toch eens niet gekomen was. Maar . . . hoor! Wat zegt de jager nu? Honger? Ja, natuurlijk hebben die mensen honger. Verleden jaar is de oogst mislukt en toen hebben ze zelf ook honger geleden. Maar wat wil Eelco dan? Moet vader die schurken misschien nog te eten geven ook? De jager praat nu net als broeder Bernhard. Die zou ook zo iets zeggen. Maar ze weten er geen van tweeën iets van! Nee, vader heeft gelijk, vindt Eggert. Of . . . of . . . Broeder Bernhard zal het toch wel weten. Wil God dat van ons?

Maar Eggert is Roeg nog niet vergeten. Hij strijkt eens met zijn hand langs z'n voorhoofd. Die bult heeft hij toch ook maar aan die schurken te danken. Nee, denkt Eggert, nee! Zulke schavuiten verdienen niet beter. En wat zouden ze gedaan hebben, als Eelco niet gekomen was?

„Die jongen was er ook bij!” valt hij ineens uit.

„Welke jongen?” wil Eelco weten.

„Die jongen van toen . . . toen met Berend!” verklaart Eggert niet al te duidelijk.

Lambert vertelt nog eens het verhaal van zijn verdwenen varken en de ondergang van Wolfert.

„Ja . . .” peinst de jager, „ja, ik herinner het me. Dat heb je me toen verteld, ja. Zo, was die jongen er vanavond ook bij . . .?”

Een poosje tuurt hij naar de spelende vlammen onder de gloeiende houtblokken en zegt geen woord.

Gespannen kijkt Eggert naar het gezicht van de jager. Waarom

zegt hij nu niets? Was dat met Roeg soms geen schurkenstreek? Een ogenblik hangt de stilte tussen de mensen bij de schouw en is er alleen het knisterend geluid van de verterende houtblokken. Dan kijkt Eelco Lambert aan en zegt: „Ja, die stroper is toen lelijk aan zijn eind gekomen. Toch was die pijl niet voor hèm bedoeld. Tja . . . de honger zal in hun hut nu wel héél groot zijn. Je hebt toen ook verteld, wat broeder Bernhard gezegd heeft. Ik denk, dat hij toch wel gelijk heeft.”

Weer wordt het stil bij de schouw.

Eggert zit zich te ergeren aan Eelco's woorden. Moet je die jager nou horen praten! Zijn voorhoofd is nu één gloeiende plek, uit zijn rechteroog kan hij haast niet meer zien, Roeg is weg, Bles van Berend is gesmoord en dat is allemaal maar goed zeker! Hoe kàn Eelco dat nou allemaal goedpraten!

„Als ik jou was, zou ik maar naar bed gaan,” zegt moeder Drieka, die wel ziet hoe Eggert eraan toe is. „Je bent zo moe als een hond.”

Daar heeft Eggert deze keer helemaal geen bezwaar tegen. Hij is inderdaad moe, moe en wrevelig om Eelco's woorden. Hij zoekt zijn schapevacht op, maar als hij zijn gebed gezegd heeft, kan hij toch nog niet slapen. Hij ziet weer het gezicht van die haveloze jongen. Hij begrijpt nu ook wel, dat Eelco de streken van die schurken niet goedpraat, maar heel wat anders bedoelt. Zou hij zo'n jongen nu heus moeten helpen?

Eggert weet het niet. Hij ligt er nog lang over na te denken, totdat hij eindelijk wegglijdt in een doffe slaap.

13. „DIE ZAL ONS NIET VERRADEN!”

Er sleept zich een jongen door het verlaten moeras. Hij staat van tijd tot tijd stil en krimpt van de pijn. Er zijn veel slagen langs hem heen gegaan vanavond, maar de suizende slag van die boerenjongen is raak geweest en goed raak ook! Zijn rechterarm hangt slap langs zijn lichaam en steekt verschrikkelijk.

Gerlach heeft het verdere verloop van de overval niet afgewacht en is haastig in de veilige duisternis weggevlucht. Wèg, wèg, naar huis moet hij, naar de hut. Hoe het hem gelukt is met die vreselijke arm hier te komen, weet hij zelf niet. Maar nu kan hij ook niet meer. Alles draait voor zijn ogen. Hij loopt te vechten met zijn angst hier in dit pad in elkaar te zakken. O, stel dat hij het niet haalt, hun hut niet bereikt! O, het moet, het moet!
En verder sleept Gerlach zich weer.

De vrouw van Wolfert zit bij haar rokerige turfvuurtje.

Waar blijft de jongen toch? Wat spookt hij uit? Waarom moest hij in de schemer nog weg? Hij heeft niet verteld, wat hij ging doen. Zal hij straks wat eten mee brengen?

Uren is ze nu al alleen.

„Lups,” zegt ze tegen de hond, die aan haar voeten ligt, „Lups, waar blijft de jonge baas toch?”

De hond kijkt zijn vrouw eens aan en spitst dan ineens zijn oren.

„Hoor je wat? Je hebt scherpere oren dan ik. Komt hij eindelijk?”

Lups komt in de benen en gaat luisterend bij de deur staan.

„Hoor je wat?” vraagt Reina nog eens. Verder vraagt ze niets, want ze hoort nu zelf ook wat. Een geluid, dat schuifelend dichterbij komt. Hoor . . . nu is het weer stil. Daar heb je het weer . . .

Nu hoort ze weer niets. Dan klinkt het dichterbij . . . Plotseling is er dan gestommel en geen tel later bonkt er iets tegen de wrakke deur. Die smakt open en daar komt Gerlach naar binnen

struikelen. Even kijkt hij verdwaasd in het rond, dan zakt hij zonder een woord te zeggen ineen.

„Gerlach!” schreeuwt Reina ontzet. „Gerlach, wat is er gebeurd! Toe, zeg eens wat!”

Maar de jongen zegt niets, hoort haar niet eens. Het enige wat over zijn lippen komt, is een dof gekreun.

Ze legt hem op zijn schapevacht, haalt wat water, wast zijn gezicht en roept nog eens: „Gerlach, wat is er toch gebeurd!”

Maar de jongen is bewusteloos en antwoordt niet.

Radeloos zit Reina een poosje bij hem. Er moet hulp komen, haar jongen is immers in nood? Hulp, ja . . . maar wie zal haar willen helpen? Bij het kasteel of een van de boeren hoeft ze niet aan te kloppen, dat zou ze nooit durven. Die zijn Wolfert de stroper nog niet vergeten! En toch . . . toch zal ze erop uit moeten. Ze weet wel iemand, die niet weigeren zal. Voor ze met Wolfert naar het veen trok, is hij ook wel eens bij haar thuis geweest om kruiden voor haar moeder te brengen. Ze heeft nooit meer aan hem gedacht en wat hij geleerd heeft van God en de Heer Jezus heeft ze helemaal vergeten. Maar nu, nu haar jongen in nood is, schiet de naam van de monnik uit het klooster haar weer te binnen. Het was een goed mens, weet ze.

„Ik doe het,” prevelt ze, „hij zal me niet afwijzen.”

Meteen staat ze op.

„Lups, pas op de jonge baas!” zegt ze tegen de hond. Dan stapt ze de hut uit, de duisternis in. Huiverend kijkt ze even om zich heen. Het is in het holst van de nacht, de tijd van de bosgeesten en de witte wieven. Reina gelooft erin en aarzelend gaat ze op weg. Maar dan ziet ze het gezicht van de bewusteloze Gerlach weer voor zich en haastig gaat ze verder.

Er drijven nog wel wolkenflarden over, maar regenen doet het niet meer. Van tijd tot tijd tikkelen nog wat druppels van tak op tak, verder is er het eentonige geruis van de bossen.

Uren loopt Reina door, totdat ze ten slotte in het bleke maan-

licht de omtrekken van een groot gebouw ziet: het klooster Bethlehem.

Even later hamert het geluid van de neervallende klopper op de zware kloosterpoort. Gespannen wacht de late bezoeker af. Waar blijft de poortwachter nou? Ze hoort nog niets. Weer grijpen haar vingers de klopper en opnieuw slaat het ijzer tegen de deur. Het vrouwtje staat te trappelen van ongeduld en vergeet, dat het klooster in diepe rust is. Haar hand grijpt al toe om voor de derde keer te kloppen, als er achter de dikke eiken deuren naderbij schuifelende voetstappen klinken.

Er gaat een luikje open. De monnik, die poortwacht heeft, houdt een brandende kaars hoog op, zodat het flakkerende licht vol over het gezicht van de nachtelijke bezoeker valt.

„Een vrouw in het holst van de nacht op pad!” mompelt hij verwonderd. „Wat voert u hierheen?”

„Mijn zoon . . . hij . . . een ongeluk . . .,” stamelt Gerlachs moeder verward. „Broeder Bernhard moet komen. Ik . . .”

„Wacht even. Ik zal opendoen,” valt de monnik haar in de rede. Een grendel knarst en even later zwaait een klein toegangsdeurtje open.

„Zo, komt u maar binnen. Vertelt u maar eens, wat er aan de hand is.”

Reina vertelt hoe haar jongen thuisgekomen is en nu gewond in de hut ligt.

De monnik hoort haar rustig aan en doet dan een andere deur voor haar open.

„Gaat u hier maar even zitten. Ik zal broeder Bernhard gaan waarschuwen.”

Reina stapt een klein kamertje binnen. Langs een der kale wanden staat een ruw-houten bank, maar ze heeft geen geduld om te gaan zitten. Ze ijsbeert over de lemen vloer, kan haar ongeduld haast niet bedwingen. Waar blijft die broeder nou toch? Hij

móet komen en gauw ook. Het gaat om haar jongen, het enige wat zij nog heeft.

Ze luistert gespannen naar de verdoffende voetstappen van de poortwachter en loopt intussen maar heen en weer. Misschien slaapt broeder Bernhard wel helemaal aan het andere einde van het klooster. Hoelang zal het wel duren eer hij komt?

Eindelijk... ha, daar klinken voetstappen. De slepende stap van de portier en de krachtige pas van een ander. Dat zal broeder Bernhard zijn!

„Zo, vrouwtje,” begint hij vriendelijk. Hij ziet met één oogopslag de angst in de ogen van Gerlachs moeder. Er moet trouwens wel iets ergs aan de hand zijn, want welke vrouw komt anders in dit late uur dwars door het veen? Hij heeft voor alle zekerheid meteen maar verschillende dingen, die hij nodig kan hebben, in een tas gepakt.

„Vertel eens, wat er gebeurd is.”

„Ach . . . ach, gaat u toch gauw mee . . . Gerlach . . . ik weet het niet, maar komt u toch dadelijk mee . . . ik . . . !”

De monnik hoort de angst in haar stem doorklinken en zegt:

„Kom mee. We stappen meteen op. Onderweg moet je me maar verder vertellen.”

Even later lopen ze samen het donkere bospad af. Hij stelt af en toe een vraag en begrijpt al gauw, dat de vrouw van de verongelukte stroper naast hem loopt. Wat zal er met de knaap gebeurd zijn? Is hij uit een boom gevallen? Een ongeluk bij het stropen? Een gevecht? Uit het verwarde verhaal van zijn moeder kan hij geen wijs worden, maar dat er hulp nodig is, staat voor hem als een paal boven water.

Na een tocht, die voor Reina wel eindeloos lijkt, stappen ze eindelijk de hut binnen.

De monnik haalt allereerst een kaars uit zijn tas en steekt die aan.

„Zo, vrouwtje!” zegt hij, „houd jij nu die kaars wat dichterbij, dan zullen we eens kijken of we wat voor je zoon kunnen doen.”

Het flakkerende licht valt over Gerlachs gezicht. Hij ligt nog met gesloten ogen, maar als het schijnsel over hem heen valt, slaat hij ze op. Verwonderd kijkt hij om zich heen. Wat is er? Waarom is het zo licht in de hut? Is dat moeder? En wie is dat naast haar? Wat is er gebeurd? Wat . . .

Hij wil zich bewegen en meteen schiet er een felle pijn in zijn arm omhoog.

„Aul Aul!” Dan weet hij het weer. De overval, het gevecht, de zwiepende slag . . . alles.

„Zo, weer wakker, m'n jongen?”

Naast hem klinkt een diepe bromstem. Hij ziet een gezicht met een ruige baard.

Hoe komt die monnik hier zo midden in de nacht?

Het volgend ogenblik piekert hij er niet meer over, want opnieuw vlijmt de pijn door hem heen.

„Nou, laten we eens kijken,” gaat broeder Bernhard verder. Voorzichtig tasten zijn grove vingers Gerlachs arm af tot een kreet van de jongen hem doet ophouden. „Aha!” zegt hij en begrijpend knikt zijn hoofd in het dansend kaarslicht. „Nu even je tanden op elkaar zetten, Gerlach!”

Dan gaat hij vlug en handig te werk.

Gerlach kan het wel uitschreeuwen, maar na een half uur ligt hij goed geholpen op zijn oude plekje.

„Zo, Reina, zet de kaars maar neer. Geef je jongen nu eerst maar eens een nap melk, zo warm mogelijk.”

Een nap melk . . .

Daar zegt de monnik zo wat. Er is geen druppel in huis. Waar zou ze het vandaan moeten halen? Het enige wat zij heeft is de angst om haar jongen en hun schrijnende armoede.

„Ik . . . ik . . .,” begint ze. Dan knikt haar hoofd in haar knokige handen en begint ze stil te schreien.

Even kijkt de monnik vreemd op, even maar. Dan begrijpt hij het en in zijn liefdevolle hart welt een diep medelijden op met deze ongelukkige stakkerds. Hij zoekt even in zijn tas en haalt er een pakje kruiden uit.

„Hier,” zegt hij zacht, terwijl hij zijn hand troostend op haar schouder legt, „dit helpt ook wel. Heb je nog wat water in de hut staan of moet ik even putten?”

Water is er nog wel. In de hoek staat een halfvolle kruik. Broeder Bernhard gaat zelf aan de slag, giet water in een pot, gooit er een hand kruiden in, stookt het smeulende vuur op tot de vlammen weer lustig oplaaien en gaat dan op de grond vlak bij de vuurplaat zitten.

„Zo,” gaat hij gemoedelijk verder, „we zullen de kruiden even laten trekken. Straks allebei een flinke nap ervan opdrinken.”

Gerlachs moeder kijkt een beetje verwonderd. Allebei?

„Ja, jij ook. Het zal je goeddoen. Geloof me maar gerust. En nou moet jij me eens vertellen hoe dit allemaal gekomen is, Gerlach.”

Gerlach kijkt eerst eens goed naar de monnik. Hoe kan zo'n ruige beer van een kerel zo'n vriendelijke stem hebben? vraagt hij zich af. Hij slikt eens een paar keer en dan vertelt hij. Eerst haperend, dan steeds vlotter. Van hun gebrek, de honger, de lege strikken, zijn plan om te stelen, de mislukte overval . . . alles! En nu zal die monnik wel flink tegen me uitvaren, denkt hij. Misschien heeft hij wel spijt, dat hij midden in de nacht hierheen gekomen is om me te helpen. Misschien gaat hij morgenochtend wel naar het kasteel en de boerderij van die boer om te zeggen: „Ik weet, waar een van de boeven zit. Waarschuw de heer van Bronckhorst, dan zal hij zijn straf niet ontlopen!”

Het is minutenlang stil, als Gerlach uitverteld is.

Peinzend zit broeder Bernhard in het vuur te staren, diepe rimpels in zijn voorhoofd.

„Zie je wel?” tobt Gerlach. „Had ik nou maar niks verteld! Misschien verraadt hij me wel!”

Maar de monnik prakkezeert er niet over om naar het kasteel te gaan. Hij denkt over heel iets anders. De honger van deze mensen en . . . de plicht om te helpen. Hij zit zichzelf te beschuldigen. Hij had immers kunnen weten van deze verschrikkelijke armoede? Het is niet de eerste keer, dat de armen hongertochten ondernemen. En wat heeft hij voor hen gedaan? Zijn plicht verzaakt! In de voorschriften van het klooster staat een verordening, al uit de tijd van Karel de Grote, om bij rampen verschillende mensen kleding en voedsel te verschaffen. En al is dit geen gróte ramp, er is immers een grotere Koning, die liefde en barmhartigheid gepredikt heeft? Waarom heet hun klooster Bethlehem? Heeft hij gedaan, wat de Heer van Bethlehem geboden heeft? Moeten ze speciaal wachten tot er een oogst mislukt of er oorlog is? Nee, natuurlijk niet! Ik zal doen wat ik kan, denkt broeder Bernhard. Morgen ga ik naar verschillende boeren toe.

Intussen klinkt er een zacht geborrel boven het vuur.

„Ha,” zegt de monnik, „even flink roeren. Zo, moedertje, geef

me nou eens een paar nappen aan. Nee, nee . . . ga maar weer zitten. Ik schenk het wel in. Zo, nu allebei warm opdrinken.”

Hij helpt de jongen bij de hete kruidendrank en pakt dan zijn tas. „Nu gauw gaan slapen, jij ook, moedertje. Ik kom nog wel eens bij je jongen kijken,” zegt hij en het volgend ogenblik stapt hij weer de donkere nacht in.

Gauw gaan slapen . . . Doe dat maar eens, als je hoofd zo boordevol gedachten zit. Gerlach ligt nog lang in het donker te staren.

„Moeder . . .,” zegt hij zachtjes, „moeder, als die monnik nou eens naar de heer van Bronckhorst gaat? Hij weet alles. Had ik het niet moeten vertellen?”

Reina hoort een stille angst in zijn woorden.

„Het is goed, dat je hem alles verteld hebt, Gerlach,” zegt ze. „Wat je gedaan hebt, was verkeerd, al bedoelde je het wel goed. En . . . naar de heer van Bronckhorst gaan? Je verraden? Nee, zo iets doet broeder Bernhard niet. Hij is de beste man van de wereld!”

14. „GOD ZEGEN JE . . .”

De volgende morgen zit Eggert naast zijn vader te melken. Ze hebben de laatste koeien onder handen en met een zangerig geluid spuit de melk in de schuin staande emmers. Hij leunt met zijn voorhoofd tegen de flank van de roodbonte en regelmatig knijpen zijn vingers toe, maar zijn gedachten zijn niet bij zijn werk. Hij moet steeds aan de vorige avond denken. Aan die jongen!

„Klaar!” zegt Lambert, terwijl hij de schuimende melk in een grote kuip giet. „Heb jij de jouwe ook uit, Eggert? Dan zullen

we eerst de boel in die hoek even opruimen. Daar is gisteravond niets meer van gekomen.”

Eggert is ook klaar en staat van zijn melkblok op.

Zijn ene oog vertoont alle kleuren van de regenboog. De sporen van de strijd zijn ook in de schemerige hoek bij de staldeur nog best te zien. Daar liggen verschillende knuppels, een hooivork, een hark . . .

„Ik kan haast niks zien. Het is hier nogal donker,” zegt Eggert.

„O, wacht maar even,” antwoordt Lambert. Hij gooit een der baanderdeuren wagenwijd open en meteen giet het heldere maartzonnetje een brede baan licht over de deel.

Duidelijk zijn de sporen van het hevige gevecht nu te zien.

„Gelukkig, dat Eelco op tijd verscheen!” gromt vader, terwijl hij de inderhaast neergesmeten knuppels weer bij elkaar in een hoek zet. „Dat gespuis is van een koude kermis thuisgekomen.”

„Dat is maar goed ook!” vindt Eggert. „Die Eelco is een reuze kerell”

Ja, maar diezelfde Eelco heeft niet alleen zijn vuisten gebruikt, maar daarna ook nog iets gezegd en zijn woorden zijn in Eggert vast blijven haken.

„Kijk, we hebben toch nog wàt schade,” zegt Lambert. Hij raapt een in tweeën geslagen dorsvlegel op en bekijkt het ding grondig.

„Hmm, dat ding heeft in elk geval goed gedorst!” gromt hij grimmig. Hij laat Eggert een paar donkere vlekken op de steel zien.

„In de schuur ligt nog wel een nieuwe stok, Eggert. Zet die er maar aan. Ik hoop, dat we verder geen onverwacht bezoek meer krijgen.”

Ja, dat hoopt vader Lambert, maar Eggert heeft nauwelijks de vlegelklap aan de nieuwe steel gezet of er klinken voetstappen om de hoek van het huis en opnieuw komt er bezoek, al is het deze keer heel wat prettiger.

„Ha, broeder Bernhard!” roept vader verrast, zodra de monnik de deel opstapt. „Al zo vroeg op pad?”

„Goeiemorgèn, mensen. Ja, ik ben vroeg uit de veren. Ik heb vannacht wat op te knappen gehad en daarmee ben ik nog niet klaar. Ik heb je hulp nodig, Lambert.”

„Mijn hulp? Nou, als ik helpen kàn, is het bij voorbaat in orde.”

„Kunnen doe je het zeker, dus dat is alvast voor elkaar,” glundert broeder Bernhard. „Luister, dan zal ik je vertellen, waarom ik bij je kom.”

„Ik ben er in het holst van de nacht op uit geweest,” begint hij zijn verhaal.

„Zeker weer voor een zieke,” veronderstelt Lambert, die de narigheid met Drieka nog niet vergeten is.

„Precies. Er klopte vannacht een vrouwtje aan de kloosterpoort. Die kwam me halen voor haar zieke jongen.”

„Een vrouw alleen door die donkere nacht? Dan was het zeker wel erg. Kon haar man die boodschap niet doen?”

„Nee, haar man leeft niet meer, dus ze moest er zelf wel op uit.”

„En wat scheelde die knaap? Was het ernstig?”

„Het viel mee. Hij had een breuk in zijn rechter bovenarm. Ik denk, dat hij een flinke tik opgelopen had.”

Met een schok veert Eggert uit zijn gehurkte houding overeind, zodat de dorsvlegel tegen de grond klettert. Wat vertelt broeder Bernhard daar? Een jongen met een gebroken arm? Zou die monnik niet weten, wat er gebeurd is? Nou, dan zal Eggert hem wel eens eventjes uit de droom helpen.

„Da's vast dat joch van gis . . .!” begint hij, maar met een gebaar van zijn grote hand legt broeder Bernhard hem het zwijgen op en vertelt verder.

„Ja, en weet je wat het ergste was? Niet eens dat ongeluk met die jongen. Maar dat schreiende gelaat van het vrouwtje! Dat zal ik mijn hele leven niet meer vergeten. Er is honger in die hut, Lambert, en daarom ben ik blij, dat jij me zo grif wilt helpen.”

Zo grif wilt helpen? Zo grif wilt helpen? Ho, wacht er es eventjes! Een gewonde jongen, die een flinke oplawaai gehad

heeft . . . Er gaat Lambert, net als Eggert, een lichtje op. Hij begrijpt genoeg! Maar dàt heeft hij niet bedoeld, toen de monnik zijn hulp inriep. Hij zal ze zien aankomen; eerst inbreken en dan nog helpen ook? Geen sprake van!

„Van wie is die hut?” vraagt hij fel, en gespannen neemt hij het gezicht van de monnik op.

„Van Wolfert, de stroper, die destijds in het veen verongelukt is.”

„Maar dat heb ik niet geweten, dat je die bedoelde! Nee, die help ik niet! Nooit! Je moest maar eens weten, wat er gisteravond gebeurd is!” barst de boer woedend uit.

Natuurlijk, vader heeft gelijk! Ik deed het ook nooit! denkt Eggert bij zichzelf. Broeder Bernhard weet vast niet, wat er voorgevallen is, want dan zou hij wel anders praten.

Maar broeder Bernhard blijkt wèl op de hoogte te zijn.

Hij kijkt Eggerts vader rustig aan en zegt:

„Jammer! Dan heb ik me lelijk in je vergist, Lambert. Ik weet van die hongertocht af en zal dat ook helemaal niet goedpraten, maar . . .”

De monnik houdt even op.

Maar . . .? denkt Eggert. Wat wil broeder Bernhard dan?

„. . . wij zijn er zelf schuldig aan, dat deze dingen gebeuren. Ik ook!”

Wat vertelt de monnik nu? Hij schuldig aan de roofoverval van gisteravond? Er is in de hele omtrek geen beter mens te vinden dan deze broeder uit het klooster. Broeder Bernhard staat dag en nacht klaar voor iedereen. Zelfs voor dat gespuis uit het veen. Dat zie je maar weer aan wat hij deze nacht gedaan heeft. En voelt zo'n man zich schuldig? Nee, daar kan Eggert met zijn verstand niet bij. En Lambert blijkbaar ook niet.

„U? U schuldig?” vraagt de boer en vergeet van verbazing, dat hij nog geen vijf minuten geleden kookte van drift.

„Ja,” gaat de monnik verder. „Ik misschien nog wel meer dan jullie!”

Er trekken diepe rimpels in zijn goedig gezicht. Zwijgend kijkt hij door de open baanderdeur naar de bossen in de verte, waar-achter het veen ligt en de grauwe armoede heerst.

„Ik heb een van de voornaamste opdrachten van onze Heer Jezus Christus vergeten en . . . ik ben nog wel een kloosterling. Wat heb ik voor deze armen, toch ook mijn naasten, gedaan? Niets!”

„Maar . . . maar,” valt Lambert hem hakkelend in de rede. „U doet juist heel veel. U zorgt voor onze zieken. U . . .”

Broeder Bernhard legt hem het zwijgen op.

„Zeg maar niets meer, Lambert. Laten we bidden of God het ons vergeven wil en laten we doen, wat nog mogelijk is. Nu zijn we nog niet te laat, zoals toen met de stroper.”

Eggert zit met open mond te luisteren. Hij kan het niet begrijpen. Al zijn boosheid is door de zelfbeschuldiging van de monnik weggeëbd. Had Eelco dan toch gelijk?

Met grote vraagogen kijkt hij naar zijn vader. Wat zal die nu zeggen?

Ja, wat zal Lambert zeggen . . . Hij is zijn woede nog lang niet kwijt, maar aan de andere kant kan hij de woorden van de monnik ook niet vergeten. Met een strak gezicht staat hij voor zich te kijken en neemt dan het gelaat van de monnik eens op. Dat gebaarde gezicht, dat anders een en al goedheid uitstraalt, maar nu alleen maar verdrietig kijken kan.

„Luister eens, Lambert,” zegt broeder Bernhard ten slotte, „je moet niet helpen omdat ik je dat vraag. Denk er eens over na. Met een uur kom ik terug.”

Met grote stappen gaat hij het erf af. Naar een volgende boer, begrijpt Eggert.

's Middags hoort Gerlachs moeder wat gestommel achter haar hut.

Lups begint te grommen en gaat bij de deur staan, klaar om iedere vreemdeling te lijf te gaan.

„Af, Lups! Hier!” commandeert ze, nieuwsgierig wie daar zijn kan.

„Broeder Bernhard!” roept ze verrast, als ze de monnik voor zich ziet staan. „Komt u gauw binnen.”

„Dag Reina, hoe is het met de jongen? Heb je nog wat rust gehad vannacht?”

Hij gaat eens bij zijn patiënt kijken en constateert tot zijn voldoening, dat Gerlach rustig ligt te slapen.

„Stil laten liggen,” zegt hij zachtjes, als Reina haar zoon wakker wil maken. „Dat gaat wel weer de goede kant op. Hoe meer rust, hoe beter.”

Hij maakt nog even een praatje en voor Reina protesteren kan, dat hij nu alweer vertrekt, is hij de deur uit.

Als Gerlachs moeder even later een armvol kluiten gedroogd veen achter de hut vandaan wil halen, vindt ze een grote mand. Een mand met een zak rogge, stukken spek, een kruik melk en nog veel meer. Stomverbaasd haalt ze haar rijkdom binnen. Nu begrijpt ze, wat dat gestommel achter de hut betekende en waarom de monnik zo'n haast had.

Haastig loopt ze weer naar buiten en kijkt of ze hem nog beroepen kan, maar hij is al tussen de elzen verdwenen. Ze weet, dat hij straks ver achter de struiken weer te zien zal zijn en blijft net zolang staan tot ze zijn grauwe pij in het veen ziet opduiken.

„God zegen je!” prevelt ze zachtjes. „God zegen je!”

En voor het eerst sinds jaren wordt in Wolferts hut Gods naam weer met eerbied uitgesproken.

15. HIJ HAD NOG VEEL MEER MOETEN HEBBEN!

Eggert zit naast zijn vader op de eikenwal, die hun land van de bossen scheidt, op een grasspriet te kauwen. Een zoele wind strijkt over het bloeiende graan en voert wolken stuifmeel over de golvende halmen.

„De rogge stuift, vader. Kijk eens, wat een mooi gezicht!” wijst Eggert.

„Ja, jong, het staat er goed bij van het jaar. Als er geen tegenslagen komen, krijgen we een goede oogst en dat betekent brood op tafel. Dan houden we de honger de deur wel uit.”

„Als er geen tegenslagen komen? Maar de winter is nu toch voorbij, vader? En de nachtvorsten ook. Die zullen het koren geen kwaad meer doen.”

„De nachtvorsten niet, nee. Die zullen geen misoogst veroorzaken. Maar er kan nog hagel komen, slagregens en meer van die dingen, die een mens niet in de hand heeft. En dan kan er nog zoveel meer gebeuren, dat een spaak in het wiel kan steken. We hebben de oogst nog niet binnen, m'n jongen!”

„Maar het staat er nu toch goed bij?” vraagt Eggert. Waarom trekt vader dan van die diepe rimpels in zijn voorhoofd? Piekert hij ergens over?

„Onthoud één ding, Eggert,” gaat Lambert verder, „een boer is nooit zeker van zijn zaak. Er is niet zo heel veel voor nodig of de honger komt niet alleen in het veen om de hoek kijken.”

Het veen . . .

Er zijn weken voorbijgegaan, weken van hard aanpakken. Er is geploegd en gezaaid en geëgd en van alles gebeurd. Eggert denkt al niet meer aan het avontuur van de overval, maar nu, nu vader het veen noemt, ziet hij weer een gezicht voor zich. Hij hoort weer een schreeuw en . . . de woorden van broeder Bernhard. Vader heeft toen toch maar gedaan, wat de monnik

vroeg. Hoe zou het nu in de hut van die stroper zijn?

„Wordt er op Pinkstermaandag weer brood uitgedeeld?” vraagt hij ineens.

Dat is zo de gewoonte. Op de maandag na Pinksteren wordt er altijd aan de armen gedacht.

„Ja, jong, dat is al jaren zo, dus waarom zou het dit jaar niet gebeuren? Volgende week is het weer zover.”

Volgende week al. Dat betekent dus brood uitdelen. Eggert hoopt maar één ding: dat die jongen niet op de vogelwei verschijnt.

Het is maandag na Pinksteren een druk gedoe op de boerderijen. De meeste boeren hebben hun manden op de deel al klaarstaan. Het wordt voor broeder Bernhard een goede dag. Hij beent van de een na de ander, babbelt eens hier, maakt een praatje daar en zorgt, dat alles goed verloopt.

„Ik zou nu het teken maar eens geven,” zegt hij tegen Lambert.

„Het is zo langzamerhand tijd.”

„Eggert, pak me de boerhoorn eens van de muur!” roept Lambert naar zijn zoon, achter op het erf. Zwaar golft het zware, monotone geluid over de bemoste daken.

„Kom!” betekent dat voor de boeren. „Kom met jullie gaven. Denk aan de armen van onze buurtschap.”

En daar komen ze aandragen. Mandenvol met versgebakken roggebroden worden op de vogelwei klaargezet. Broeder Bernhard houdt een oogje in het zeil en glundert, als hij al dat in brood gebakken medeleven ziet. Maar hij kent zijn boeren en weet, dat het niet bij allemaal uit menslievendheid voortkomt. Bij verscheidene boeren heerst een stille angst voor de hongertochten en die lopen niet allemaal zo goed af als laatst bij Lambert. Maar hoe dan ook, hier staan manden vol kostelijk brood klaar voor ieder, die het nodig heeft.

De doordringende uitnodiging van de boerhoorn golft tot ver over de moerassen. En daar komen ze: de havelozen, die in hun

radeloosheid tot alles in staat zijn, als er niet geholpen wordt. Ze kennen de gewoonten van de streek en hebben al op het teken staan wachten. Nauwelijks heeft Lambert zijn hoorn weer opgehangen of daar komen de eersten al aan. Eerst schuchter, maar dan snel op het voedsel af, dat broeder Bernhard met een vriendelijk woord aan hen uitreikt.

Eggert, die steeds een volle mand aandraagt en de lege op zij zet, zorgt dat de uitdelende handen van de monnik niet misgrijpen.

Tussen een groepje op hun beurt wachtende mensen staat een jongen. Met hunkerende blikken kijkt hij naar de gretig toegrijpende handen, die het brood wel weg willen grissen.

„Je moet gaan, Gerlach!” heeft Reina gezegd en al voor de boerhoorn klonk. „Het is vandaag brood uitdelen en we hebben het nodig.”

Ja, dat hoeft moeder hem niet te vertellen. Ze hebben het hard nodig zelfs, maar . . . hij durft niet. Moet hij naar de brooduitdeling? En als die bewuste boer er dan ook eens is? Die zal hem liever een pak ransel dan brood geven. Of nog erger: hij waarschuwt de heer van het kasteel! En stokslagen heeft hij ook liever niet. Nee, hij gaat liever niet en toch . . . moeder heeft gelijk. Het móet!

Zo heeft Gerlach vanmorgen staan aarzelen, maar hij is gegaan! Hij heeft een tijd op zijn buik achter een beukenhaag gelegen tot de boerhoorn klonk en de eerste armen voorbijtrokken. Haastig is hij tussen de anderen in geschuifeld en nu staat hij schuw weggedoken zijn beurt af te wachten.

Ha, daar staat die vriendelijke monnik, die hem geholpen heeft. Dat valt tenminste mee. Wat een geluk, dat die het brood uitdeelt. Hij komt wat dichterbij. Nog drie mensen, dan is hij aan de beurt.

Broeder Bernhard heeft hem al ontdekt.

„Hoe gaat het? Je arm weer helemaal in orde?” vraagt hij vrien-

delijk, terwijl hij Gerlachs voorgangers een brood aanreikt. „Kom maar verder, jullie zullen ook best wat kunnen gebruiken.”

Onderhand steekt hij zijn handen achteruit, verwachtend dat Eggert er een brood in zal leggen.

Maar . . . wat is dat nu? Waarom blijft de jongen ineens als aan de grond genageld staan? En waarom blijven zijn handen leeg? „Hé, Eggert, waar blijf je?”

Als hij omkijkt, staat er wel een nieuwe mand met brood, maar zijn knechtje is verdwenen.

Dan begrijpt de monnik genoeg. Die twee hebben elkaar natuurlijk herkend. De angstige blik in het vertrokken gezicht van de jongen voor hem is hem nu ook duidelijk. Hij weet precies, wat er in de jongen om moet gaan.

„Wees maar niet bang,” zegt hij tegen Gerlach. „Zo iets doet hij niet.”

Hij pakt nu zelf het brood uit de mand en geeft dit aan Gerlach. „Hier, pak aan. En dan maar gauw naar huis, m'n jongen.”

Gerlach grist het brood uit de grote handen voor hem, vergeet van schrik te bedanken en maakt, dat hij weg komt. Weg! Bij die mensen vandaan, voordat die jongen misschien zijn vader gaat halen.

Als Eggert een nieuwe mand neerzet en broeder Bernhard een nieuw brood zal aanreiken, ziet hij ineens een jongen voor de monnik staan en hij herkent hem onmiddellijk. Dat is hem! Daar staat hij! Die schurk durft ijskoud nog om brood te komen ook. Al het oude zeer schrijnt weer in Eggert op en aan de woorden van broeder Bernhard denkt hij niet meer. Haastig gooit hij het brood weer in de mand en zonder een woord te zeggen, draait hij zich om. Hij wil die knaap niet zien. Laat een ander maar verder helpen, hij heeft er meteen genoeg van! Hij zal zijn vader niet roepen en de kasteelheer waarschuwen doet hij ook

niet. Daarvoor hoeft die jongen niet bang te zijn, maar die jongen ook nog brood geven? Nee, dank je feestelijk!

Met een hart vol wrevel loopt Eggert weg.

Naar huis gaan wil hij niet. Vader zal dan natuurlijk vragen, waarom hij niet meer helpt met brood uitdelen en dan moet hij weer over de jongen praten en dat wil hij niet. Hij gaat maar een eindje om, het kan hem niet schelen waarheen. Hij zal wel zorgen, dat hij met het eten weer thuis is. Ja . . . zo denkt Eggert. Hij komt op een smal zandpaadje, dat zich ver achter hun boerderij in de bossen verliest. Hij let er niet op. Er steekt vlak voor zijn voeten een fazant het bospad over, maar hij ziet de vogel niet eens. Hij ziet heel iets anders: het verschrikte gezicht van die jongen. Die heeft hem dus ook herkend, anders hoefde hij niet zo te schrikken, bedenkt Eggert. Waarom moet hij nu juist dat joch ontmoeten? Wat moet die jongen daar!

„Brood halen. Er is natuurlijk nog honger in die hut!” zegt een betere stem in Eggert, maar hij wil er niet naar luisteren. Hij wordt er kriegel van en woedend, als hij terugdenkt aan de keer, toen hij in het bos liep te dwalen op zoek naar Roeg, die arme Roeg, die de schurken toen al te pakken hadden.

Eggert vergeet zijn hele tijd en gaat steeds verder, totdat hij ten slotte doodmoe op de bemoste tronk van een omgewaaide eik kruipt, dezelfde eik, waar Wolfert destijds toegeslagen heeft. Als hij het plekje herkent, wordt hij er niet vrolijker op en minutenlang zit hij op die boom te vechten met zijn broeiende gedachten.

Die vader was toch een schurk, en een gemene ook!

Maar daar kan die jongen toch niets aan doen?

Hij heeft hem dan toch maar geholpen.

En als jijzelf dan eens honger moet lijden? Als de oogst mislukt, ben jij ook aan de beurt. Hoe zou jij dat vinden?

Dan ga ik nog niet bij een ander stelen!

En die vrouw? Hij heeft zijn moeder natuurlijk willen helpen!

Dat zou jij toch ook doen? Dat stelen was glad verkeerd, maar weet je nog, wat broeder Bernhard zei? Diezelfde broeder Bernhard, die jij nu in de steek gelaten hebt?

Zo zit Eggert daar te tobben, maar hij wil niet naar zijn betere gedachten luisteren.

„Neel” zegt hij tegen zichzelf. „Nee, ik haat die jongen! En vader is net gek, dat hij naar broeder Bernhard geluisterd en nog voedsel gegeven heeft. Het is maar goed, dat ik hem die mep verkocht heb. Hij had nog veel meer moeten hebben!”

Hij springt weer van de boom af en . . . blijft dan doodstil staan. Door de stilte van de bossen klinkt een schreeuw, een schreeuw van een mens in nood!

16. „GA TERUG!”

Met het roggebrood onder zijn arm geklemd werkt Gerlach zich haastig tussen de mensen uit. Weg wil hij, gauw bij die jongen vandaan, die al verdwenen is om te vertellen, dat de kleinste boef van de laatste overval zo gegrepen kan worden. Broeder Bernhard zegt wel: Zo iets doet hij niet, maar hoe kan die monnik dat weten? Nee, hij vindt het maar veiliger om er zo snel mogelijk vandoor te gaan.

Zodra hij de vogelwei af is, zet hij het op een lopen.

Wacht, denkt hij onder het rennen, ik kan achter de boerderijen om in de bossen komen. Met een grote boog komt hij op een paadje, dat achter een wal van hakhout tussen de bomen verdwijnt. Gelukkig! flitst het door zijn gedachten, zodra hij op het mos onder de zware eiken loopt. Hier zal niemand me kwaad doen! Waarom willen ze me eigenlijk kwaad doen? Waarom . . . ja, waarom? Omdat niemand zegt: „Dat is Gerlach uit het veen.”

Maar omdat iedereen zegt: „Dat is de zoon van Wolfert, de stroper, die direct met zijn mes klaarstond en nergens voor deugde. Die jongen zal natuurlijk geen haar beter zijn!”

Hij heeft kort na zijn vaders dood geprobeerd wat eten te verdienen, heus te verdienen. Hij heeft ervoor willen werken, maar die boer schopte hem van zijn erf af. „Ga weg! Wat moet jij hier, satanskind!” Hals-over-kop is hij weggevlucht.

Nee, vrienden heeft Wolfert hem niet nagelaten.

En toch . . . van wie kwam die mand met levensmiddelen na die vreselijke avond? De monnik heeft de mand gebracht, maar Gerlach begrijpt wel zoveel, dat hij dat voedsel ergens vandaan gehaald heeft. Van wie kwam dat dan?

Hij weet het niet. Het kan hem niet schelen ook. Het kwam uitstekend van pas en smaakte best. Alleen . . . het is al lang weer op natuurlijk en ze moeten toch iedere dag eten?

Kom, hij zal hard voortmaken, want moeder zit natuurlijk al te wachten en hij heeft nog een paar uur voor de boeg.

Als ik hier dwars door het bos ga, moet ik aan de rand van het veen uitkomen en dan snijd ik een heel stuk af, piekert hij onder het harde lopen.

Meteen slaat hij rechtsaf. Zonder vaart te minderen rent hij door. Er ligt een ontwortelde eik dwars over zijn weg. Hup! Er-over heen. Verder weer. Een eind verderop ligt weer een boom, een zware stam. Weer erover heen, denkt Gerlach. Met het rogebrood stevig onder de arm geklemd springt hij er bovenop. Maar die stam ligt daar al een poosje en is overwoekerd met mos en zwam en is glad en glibberig. Nauwelijks raakt zijn ene voet de stam of hij glist onderuit en smakt voorover. Met een zwaai vliegt het rogebrood onder zijn arm uit en boldert een paar meter door. Zelf komt hij tussen de takken terecht. Zijn rechterbeen slaat door en zijn knie botst tegen een uitstekende knoest.

„Au . . . au!”

Haastig wil hij zich uit de takkenwirwar bevrijden, maar een felle pijnscheut schiet door zijn gekneusde knie. Hij wil zijn wilde bewegingen wel laten en blijft doodstil zitten tot de pijn wat afzakt. Dan probeert hij het opnieuw, maar met een schreeuw valt hij weer terug. Zodra hij zich even beweegt, kan hij het wel uitgillen. Voorzichtig tasten zijn vingers langs zijn broek. Hij voelt hoe zijn knie opzwellt en met de pijn welt er een verschrikkelijke angst in hem op.

Hij moet naar huis! Hij kan hier toch niet in dit verlaten bos blijven liggen? Hij móet weg! Maar . . . hoe? Hoe komt hij hier vandaan! O, als hij hier . . . de hele nacht . . . o, verschrikkelijk! Voorzichtig breekt Gerlach wat dunne takken weg en geeft zijn been zo wat meer ruimte. Hij grijpt zich vast aan een dikke tak en hijst zich half overeind. Hij groeft zijn tanden in zijn lip. Doorzetten, het móet, het zàll! Het lukt hem tussen de takken uit te komen. Hij kruipt een paar meter verder, maar dan kan hij niet meer. Hijgend gaat hij tegen een boom zitten. Het zweet gutst hem langs zijn gezicht. Hij vouwt zijn handen om de steeds meer opzwellende knie. Het is nu één plek gloeiende pijn. Hij zit kreunend te vechten tegen zijn angst en die felle pijnscheuten. Hoe moet het toch . . . o, hoe moet het toch . . .

Hij zakt onderuit tot hij in een doffe bewusteloosheid wegzinkt en nergens meer van weet.

Wat is dat . . . ?

Doodstil, iedere spier gespannen, blijft Eggert als aan de grond genageld staan. Hoor! Opnieuw een schreeuw. Dan hoort hij niets meer en is er alleen maar de stilte van de zwijgende bossen om hem heen. Maar het geluid is voor Eggert lang genoeg geweest om de richting te bepalen. Hij gaat meteen op pad, dwars door het onderhout en tussen de bomen door zoekt hij zijn weg. Wat zal er gebeurd zijn? Er is iemand in het bos. Dat is vast. Maar wie? Eelco zal het niet zijn. Die is natuurlijk bij de brood-

uitdeling. Ieder, die even kan, gaat daar immers heen. Om brood te geven of brood te krijgen. Alleen hij, Eggert, is er niet! Hij is in een balsturige bui weggelopen. Maar wie kan er dan nog meer in de bossen zijn en waarom schreeuwt hij zo? Is er iemand in een vergeten pijl van de wolvenjager gelopen? Maar die heeft zijn pijlen op een heel andere plek scherp gezet, nee, dat kan niet. Maar wat dan? Een dier, dat misschien in een strik gelopen is? Nee, het was geen schreeuw van een dier. Het is een mens, hij weet het zeker!

Nieuwsgierig en toch een beetje bang gaat Eggert verder. Van tijd tot tijd blijft hij even staan om te luisteren. Hoorde hij die schreeuw nog maar eens, dan wist hij tenminste of hij in de goede richting liep. Maar het enige, dat hij hoort, is een zwerm roeken, die luid krassend overvliegt.

Op goed geluk loopt Eggert door, zijn oren gespitst, op zijn hoede. Voortdurend tasten zijn ogen de omgeving af. Wat is dat voor een donker ding daar in de verte? O, hij ziet het al, een omgewaaide boom. Verder maar weer. Hij loopt schuin op de boom af en dan . . . Met een ruk houdt Eggert in! Het volgend ogenblik duikt hij achter een zware beuk en gluurt langs de stam. Wat ligt daar op de grond, een meter of vijf voor die omgewaaide boom? Hij kan het hier vandaan niet duidelijk zien! Is het een afgebroken knoest van een dikke tak? Het lijkt net de voet van een mens, een been. Verder is het verscholen achter een boom.

Eggert wil het zijne ervan weten. Geruisloos sluipt hij van boom tot boom tot hij geen drie meter van de verdachte plek opnieuw in elkaar duikt. Ja, nu kan hij het duidelijk zien. Hij heeft zich niet vergist. Het is geen tak, het is een voet! Daar ligt een mens, iemand, die een ongeluk heeft gehad. Wie weet hoe hard hij hulp nodig heeft!

Dadelijk komt Eggert achter zijn stam vandaan. Zie je wel? Daar ligt iemand. Hij kijkt hem hier vandaan precies op zijn rug.

„Wat is er gebeurd?” vraagt hij, terwijl hij om hem heen loopt.

„Heb je . . . ?”

Dan stokken de woorden in zijn keel.

Die jongen . . . dat gezicht . . . die . . .

Al zijn goede voornemens van hulp verlenen zijn in één moment weggevaagd. Het oude zeer borrelt weer onstuimig in hem omhoog.

„Daar lig je nou, hè? Nou heb ik je! Jullie met je smerige streken! Jij . . . Jij . . .”

Hij struikelt over zijn eigen woorden nu hij zijn opgekropte haat tegenover die jongen spuien kan.

Gerlach, die weer bijgekomen is, ligt met een van pijn en schrik verwrongen gezicht alles aan te horen. Hij hoorde een tak kraken, dichterbij komende voetstappen, en heeft blij gedacht:

„Daar is iemand! Gelukkig, die zal me wel helpen!”

Maar als hij Eggert herkent, zinkt alle blijdschap weer in hem weg.

Daar heb je die jongen van die boer! Van hem heeft hij natuurlijk niets goeds te verwachten. Daar heeft hij het ook niet naar gemaakt.

Er komt geen woord van verdediging over zijn lippen. Hij kan immers niets zeggen over de honger in hun hut? Daar trekt die jongen zich toch niets van aan! En zijn vuisten gebruiken kan Gerlach ook niet. Wat moet hij tegen die jongen beginnen? Teleurgesteld laat hij zijn hoofd weer op het mos zinken. Hij vecht tegen zijn tranen en de pijn, maar hij kan er niet meer tegenop. Het moskussentje bij zijn wang wordt langzamerhand nat.

Die jongen van de boer is natuurlijk blij, dat hij hem eindelijk te pakken heeft. Hij zal er straks wel op los slaan.

Eggert staat met gebalde vuisten zijn woede uit te sputteren. Hij zou er maar wat graag op los ranselen. Hij heeft gedacht,

dat dat stropersjong hem wel zou uitvloeken, maar . . . die jongen zegt niets . . . helemaal niets! Hij huilt. Hij mankeert natuurlijk wat, anders stond hij wel op.

Langzaam ontspannen zijn vuisten zich. Hij slaat niet, maar . . . wat moet hij met die jongen doen?

„Medelijden hebben!”

Dat zou moeder zeggen.

„Helpen natuurlijk!”

Dat zou broeder Bernhard zeggen.

Intussen ligt Gerlach op de eerste klap te wachten. Waarom slaat die jongen nu niet? Voorzichtig draait hij zijn hoofd wat om, maar hij ziet heel iets anders dan hij verwacht.

Met opeengeklemdde lippen staat Eggert met zichzelf te vechten. Helpen? Moet hij dat stropersjong helpen?

Nee! Nee! Ineens gooit hij alle betere gedachten overboord. Moeder en Eelco en broeder Bernhard kunnen hem nog veel meer vertellen! Hij doet het niet. Hij zal hem niet slaan, maar helpen . . . nee! Hij prakkezeert er niet over. Het is net goed, dat hem wat overkomen is. Laat dat joch hier maar liggen!

Zonder verder een woord te zeggen, draait Eggert zich om en loopt weg, hard, alsof hij voor zichzelf wegvlucht, weg, zo ver mogelijk bij die jongen vandaan.

Maar hij heeft nog geen vijf minuten gerend of hij wordt tegengehouden door een sterke hand, Gods hand!

„Mag jij die jongen daar zo laten liggen? Je weet, dat er waarschijnlijk helemaal geen hulp voor hem komen zal. Als hij nu eens sterft, daar in dat eenzame bos? Jij kunt helpen, maar je wilt niet! Ga terug! Je hebt zelf God gedankt, toen hij Eelco precies op tijd stuurde in jullie grote nood. En nu loop jij weg? Toe, ga terug!”

Met een ruk houdt Eggert in. Dan loopt hij plotseling hard terug, alsof hij bang is, dat hij toch weer van gedachten veranderen zal.

Gerlach hoort hem komen. Wat moet die jongen? Wil hij hem toch nog kwaad doen? Angstig kijkt hij op.

„Kun je staan?” vraagt Eggert, terwijl hij bij hem neerknielt.

Nu begrijpt de stropersjongen er helemaal niets meer van. Kun je staan? Wat wil die boer dan? Zou hij . . . Ineens dringt het tot Gerlach door: Hij helpt me toch!

Eggert grijpt Gerlach bij de hand en wil hem overeind trekken, maar met een kreet van pijn zakt de jongen weer terug.

„Nee . . .” kreunt hij, „ik kan niet! Nee . . . m'n knie . . .”

Ja, wat nu? Eggert snapt best, dat er van lopen geen sprake is. Wat moet hij nu beginnen?

„Hou je arm om mijn nek,” zegt hij, „zo, ja. Nou, het zal wel zeer doen, maar dat kan ik ook niet helpen. Je móet hier vandaan! Vooruit, proberen!”

Hij pakt Gerlach bij zijn om zijn hals hangende pols, schuift zijn arm onder zijn rug en hijst hem overeind. Gerlach kan het wel uitgillen, maar graaft zijn tanden in zijn lip.

„Hou voll Doorzetten!” hijgt Eggert. Hij wankelt met hem naar een boom.

„Hou je nou even vast aan die lage tak, dan kan ik je wat makkelijker beetpakken. We moeten zien dat we thuiskomen, jô!” Gerlach staat nu op zijn gezonde been en houdt zich krampachtig vast. Zijn knie is nu één gloeiend gezwel, maar die jongen heeft gelijk. Ze moeten naar huis. Naar huis . . . Ja, maar naar welk huis? Plotseling schiet een nieuwe schrik door hem heen. Die jongen brengt hem natuurlijk naar zijn eigen huis, die gaat vast niet naar het veen! En wat zal zijn vader dan doen? Is het toch maar niet beter om hier in het bos achter te blijven?

Maar de pijn helpt hem gauw over die schrik heen. Nee, nee, hier moet hij weg! Dit kan niet langer zo, dit houdt hij nooit uit. En later . . . dat ziet hij dan wel weer.

Eggert kijkt eens naar het verwrongen gezicht van Gerlach en denkt: Je hebt het er beslist niet al te best mee, knaap! Hij gaat

naast hem staan en zegt: „Leg je arm nu zo om mijn nek ,leun maar op me. Nou, laat die tak los. Daar gaan we.”

Daar gaan we . . . Maar als ze nog geen vijftig meter verder zijn kan Gerlach niet meer.

„Die knie . . . au . . . au! Ik kan het niet uithouden!” huilt hij.

Eggert zet hem voorzichtig weer bij een boom neer. Wat moet

hij toch beginnen? Die knaap vergaat van de pijn. Hij kan er toch niet alleen vandoor gaan en de jongen hier met al zijn narigheid achterlaten? Hij is er nu eenmaal aan begonnen en zal volhouden ook!

„Rust maar eventjes,” stelt hij voor.

Even later sukkelen ze weer verder, maar het gaat zo niet.

„Ik zal je moeten dragen,” besluit Eggert dan. Hij hijst hem op

zijn rug. Ha, dat gaat beter. Nu schiet hij vlugger op ook. Die jongen is vel over been; wat weegt die knaap licht.

Ja . . . maar na een half uur denkt Eggert er anders over. De last op zijn rug wordt steeds zwaarder en de weg naar huis is nog lang! Er zijn er nu twee, die op hun tanden bijten. Maar Eggert geeft het niet op. Het móet! Verder zwoegt hij weer, verder . . . hoelang nog?

Er komt een stille angst in hem op, dat hij Gerlach zal moeten laten vallen.

„O, Heer!” bidt hij met wijd open ogen. „Help me toch . . . help me toch de jongen veilig thuis te brengen!”

Eggert wankelt verder naar huis. Dat huis, dat zo eindeloos ver weg is . . .

17. „JIJ HEBT HET BEGREPEN, M'N JONGEN!”

Het is al ver in de namiddag, als vader Lambert boos tegen moeder Drieka zegt: „Begrijp jij nou, waar die kwajongen blijft? Dat gaat vanmorgen naar de brooduitdeling en komt de hele dag niet meer boven water! Nou, hij zal ervan lusten, als hij straks thuiskomt!”

Maar Eggert komt straks niet thuis.

Er verloopt een uur . . . nog een uur . . . Er is geen Eggert te zien en zo langzamerhand begint Lamberts boosheid plaats te maken voor een knagende onrust. Waar is de jongen heen gegaan? Is hij met Eelco mee? Nee, dat kan niet, want nog geen uur geleden is de jager op de boerderij geweest. Het brood uitdelen is al lang voorbij. Waar hangt de jongen toch uit? Die

knaap denkt zeker dat het werk vanzelf klaarkomt!

Lambert loopt eens naar de weide waar zijn koeien grazen. Hij vraagt aan Conraad: „Heb jij Eggert ook gezien?”

„Sinds vanmorgen niet meer,” antwoordt de oude knecht.

De boer keert weer terug naar zijn hoeve. Misschien is de jongen al thuis en loopt hij zich hier nodeloos ongerust te maken. Maar . . . geen spoor van Eggert.

Weer verstrijkt er een uur. Conraad komt van zijn werk op het land al op huis aan en vindt de baas achter op het erf in gesprek met de boerin. Hij ziet direct: De vrouw is ongerust, de baas nog nijdig bovendien.

„Het is niets voor Eggert om met eten niet thuis te zijn,” zegt Drieka. „Als er maar niets gebeurd is!”

„Ik zal straks . . .”

Wat hij zal, vertelt Conraad niet, want ineens roept hij: „Kijk nou es!”

Het volgend ogenblik gaat de knecht er vandoor. Hij rent het zandweggetje op, dat naar de bossen voert.

Daar komt iemand aanwankelen. Hij waggelt als een dronken man van de ene kant van de weg naar de andere. Hij draagt iets, wat hem blijkbaar te zwaar is.

„Eggert!” schreeuwt Lambert, die de wankelende jongen nu ook herkent.

Hij rent zijn knecht achterna. Wat heeft de jongen, wat is er gebeurd?

Nauwelijks hebben ze hem bereikt of Eggert stamelt: „Vader . . . pak de jongen . . . ik . . .”

Dan gaat hij door zijn knieën en zakt aan de kant van de weg neer.

Gerlach dreigt voorover te smakken, maar Conraad vangt hem nog net op en wat zijn stevige boerenknuisten grijpen, hebben ze goed vast. Al te stevig deze keer, want Gerlach gilt het uit, als hij de vingers van de knecht om zijn knie voelt knellen. Hij

geeft nog een schreeuw en zakt dan slap in de armen van Conraad weg.

Haastig legt deze hem in het gras langs de weg.

Wat is er gebeurd? Hoe komt Eggert met die vreemde jongen aansjouwen en . . .

Dan kijkt hij de jongen eens goed aan. Dat gezicht . . . Heeft hij dat niet eerder gezien? Dat is . . . Wolfert . . . Roeg! Conraad weet het weer. Maar hoe komt Eggert aan die haveloze jongen? „Eggert, vertel dan toch! Wat is er gebeurd?” vraagt Lambert, die er al evenmin iets van snapt als zijn knecht.

Maar Eggert kan nog niet vertellen. Hij ligt languit in het gras de gebroken spanning uit te snikken.

„Die jongen is doodop, baas! Zouden we ze eerst maar naar huis brengen?” vraagt Conraad.

„Ja, dat zal wel het beste zijn,” geeft Lambert toe. „Laten we er maar ieder een voor onze rekening nemen.”

Maar dat komt Eggerts eer te na. Hij is doodmoe, maar wil toch niet, dat zijn vader hem naar huis zal dragen.

„N . . . nee . . . laat me maar even rusten . . .,” hakkelt hij, „dan gaat het wel weer. Draagt u die jongen maar samen naar huis, maar pas een beetje met hem op. Hij heeft verschrikkelijke pijn.”

Conraad ligt op zijn knieën naast Gerlach.

„Ik weet het niet, baas, maar ik geloof, dat de zaak hier niet goed zit,” zegt hij. „Die knaap ligt maar met gesloten ogen en doet niet anders dan kreunen.”

Even later dragen ze Gerlach heel voorzichtig naar de boerderij. Eggert strompelt er achteraan, door en door moe, maar blij, dat hij Gerlach thuis heeft mogen brengen.

Gerlach doet zijn ogen open en kijkt verwonderd om zich heen. Hoe komt hij hier in het stro te liggen? En wat zijn dat allemaal voor mensen? Die man met die pij aan is een monnik, dat . . . dat is broeder Bernhard! Hij herkent hem. Maar wat

moet hij bij hen in de hut? En wat doen die boer en boerin hier?
En wat is dat voor een jongen daar bij het vuur?
Dan herkent hij Eggert en nu herinnert hij zich alles weer. Hij
is van die boomstam gesmakt en toen is die jongen gekomen

en . . . Maar dan is hij ook niet in hun eigen hut! Hij begrijpt nu
alles. Hij ligt hier bij de vader van die jongen in het stro. Bij de
vader van die jongen . . .!
Meteen komt de oude angst weer in hem boven.
Ze hebben broeder Bernhard gehaald en die heeft hem natuur-

lijk geholpen. Maar wat zal die boer straks doen? Een boodschap naar de heer van Bronckhorst sturen en zeggen: „We hebben die kleine schavuit van Wolfert te pakken. Hij weet alles van Roeg en van het paard van Berend af en hij was ook bij de overval betrokken!” Als hij dat doet, zal het stokslagen regenen! Het zweet breekt Gerlach uit. O, was hij maar thuis in hun eigen hut!

Thuis . . . Zijn moeder weet natuurlijk niet eens, dat hij hier ligt. Die zit nog steeds op het brood te wachten. Dat kostelijke brood, dat in het bos is blijven liggen.

Hij voelt eens heel voorzichtig naar zijn knie. Zijn vingers tasten langs een dikke knoedel verband, maar die knie doet gelukkig niet zo zeer meer. Hij doet o zo voorzichtig, maar toch kan hij niet verhinderen, dat het stro, waar hij op ligt, zachtjes ritselt. Direct draait broeder Bernhard zich om bij dit geluid.

„Ahal!” zegt hij, terwijl hij op zijn patiënt toestapt. „Weer in de bewoonde wereld teruggekeerd? Kom, eerst maar eens wat drinken. Drieka, heb je misschien wat melk bij de hand?”

Gerlach begrijpt er hoe langer hoe minder van. Deze mensen schijnen helemaal niet boos te zijn. Eerst heeft die jongen hem hierheen gebracht. En zijn moeder . . . In plaats van een standje, geeft ze hem een nap met melk! Gerlach kan het niet verwerken, maar de melk smaakt hem best. Gulzig slokt hij de nap leeg. Ha, dat krijgt hij niet iedere dag.

Dan begint de monnik rustig met hem te praten en langzamerhand zakt alle angst in hem weg. Broeder Bernhard zal naar zijn moeder gaan en alles vertellen. Hij mag hier een poosje blijven, net zolang tot zijn knie weer beter is.

Met grote vraagogen ligt de jongen te luisteren. Vindt de boer dat dan goed? Ja, Lambert vindt het goed en de kleine stroper hoeft niet bang te zijn, dat de stok van de knechten van het kasteel eraan te pas komen zal.

De monnik legt hem wat gemakkelijker is het stro en even later slaapt Gerlach rustig in.

„Zou jij ook maar niet naar bed gaan?” zegt Drieka tegen Eggert. „Je bent natuurlijk zo moe als een hond na die tocht door het bos.”

Ja, daar voelt Eggert wel wat voor, maar broeder Bernhard heeft nog iets op zijn hart. Zodra hun patiënt slaapt, gaat de monnik er eens gemakkelijk bij zitten. Hij strekt zijn lange benen uit en kijkt eens genoeglijk om zich heen. Zijn ogen blijven even op Eggert rusten voor hij zegt: „Weet je nog van die overval?”

Of Eggert dat nog weet! Ze voelden er toen niets voor om te helpen. Hij weet nog precies, dat de monnik toen zei: „Ik ben maar een slechte dienstknecht van mijn Heer!” Maar wat bedoelt broeder Bernhard nu? Dat is immers voorbij? Vader heeft toen toch zijn zin gedaan?

„Ik zal je nog eens dat verhaal vertellen van de Heer Jezus, Eggert. Luister!” gaat de monnik verder. Hij kan vertellen en Eggert luistert als een vink. Eggert ziet de barmhartige Samaritaan op zijn ezeltje aankomen. Hij ziet de priester en de Leviet verdwijnen. Hij hoort de hoeven van de ezel op de weg tikkelen. Hij ziet hoe de Samaritaan stopt en de stakkerd helpt. Hij hoort de Heer Jezus vragen: „Wie begreep het beste, wie zijn naaste was?”

En dan . . . dan gaat Eggert ineens een licht op en begrijpt hij waarom de monnik juist dit verhaal vertelt. Hij krijgt er een kleur van.

Broeder Bernhard kijkt hem eens aan en geeft hem een knip-oogje.

„Jij hebt het begrepen, m'n jongen!” betekent dat.

Eggert zegt welterusten. Al zijn spieren doen hem zeer en hij is blij, als hij eindelijk onder zijn schapevacht ligt, maar slapen kan hij niet. Hij ziet weer alles voor zich. Er komt een wonderlijk blij gevoel in hem op, als hij aan Gerlach denkt. Hij vouwt

zijn handen en bidt: „Heer, maak dat ik voor de stropersjongen
een goede vriend mag worden.”

Dan slaapt hij in.

Eggert heeft het begrepen.

Eggert en Gerlach zijn trouwe vrienden geworden.

Dit is te lezen in het tweede deel: „Storm over Bronckhorst”.

INHOUD

1. Eggert gaat een eindje om	7
2. Roeg, pas op!	13
3. „We kunnen jou het best missen!”	20
4. Wolfert grijnst	30
5. Daar moet je maar liever niet in de buurt komen	40
6. Een bultje van mos op het bospad	46
7. „Mis! Helemaal mis!”	54
8. Lups huilt	59
9. Je kunt beter niet te ver van honk gaan	64
10. Nee, alleen is Eggert niet!	70
11. Eelco is er ook nog	79
12. Eggert weet het niet	85
13. „Die zal ons niet verraden!”	92
14. „God zegen je . . .”	99
15. Hij had nog veel meer moeten hebben!	105
16. „Ga terug!”	110
17. „Jij hebt het begrepen, m'n jongen!”	118

 UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH B.V. - NIJKERK

J/M 9-11

ISBN 90 266 4387 X